

Tanja Härkönen

# Metallimusiikin alagenret ja niiden visuaaliset trendit

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi AMK

Viestinnän koulutusohjelma

Opinnäytetyö

12.10.2014

Tekijä Otsikko  Sivumäärä Aika	Tanja Härkönen Metallimusiikin alagenret ja niiden visuaaliset trendit  87 sivua 12.10.2014
Tutkinto	Medianomi AMK
Koulutusohjelma	Viestinnän koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Graafinen suunnittelu
Ohjaaja	Arja Vuorio
<p>Tutkin opinnäytetyössäni metallimusiikin alagenrejä ja niiden ympärille muodostunutta visuaalista kulttuuria. Monelle metallimusiikkia kuuntelemattomalle kaikki "hevarit" ovat yksi ja sama asia, ja kaikki metalli on samantyylistä musiikkia. Mutta kun tätä alakulttuuria tarkastelee lähempää, huomaa, että metallimusiikkia on hyvin monimuotoinen kirjo ja myös artistien ja fanien visuaaliset mieltymykset vaihtelevat musiikin tyylin mukaan.</p> <p>Tämä opinnäytetyö käsittelee juuri näitä eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä, jotka tekevät metallimusiikin alakulttuurista niin kirjavan (yleisestä tummanpuhuvuudesta huolimatta). Tavoitteena on mahdollisimman selkeästi esitellä metallimusiikin alagenrejen musiikilliset ja visuaaliset erot ja osoittaa lukijalle, kuinka monenlaista musiikkia ja visuaalisia mieltymyksiä otsikon "metallimusiikki" alle todellisuudella mahtuu.</p> <p>Pohjustan pääaihetta aloittamalla kirjallisen osuuden metallin alagenrejen esittelyllä, jota seuraa lyhyt katsaus graafisen suunnittelun aseman muodostumiseen (populääri)musiikin maailmassa, sekä sen nykyisestä asemasta metallimusiikin piireissä. Viimein pureudun itse pääaiheeseen, ja esittelen kunkin alagenren visuaalisia trendejä levyjen kansikuvissa, bändien logoissa ja oheistuotteiden grafiikoissa, sekä artistien lavapukeutumisessa ja mahdollisessa lavarekvisiitassa. Käsittelem samankaltaiset tai toisiinsa jollain tavalla yhteyksissä olevat sukulaisgenret saman otsikon alla, ja keskityn pukeutumisesta puhuessa pääasiassa vain artistien lavapukeutumiseen.</p> <p>Kootessani työtä tärkeänä tiedonlähteenä ovat toimineet antropologi Sam Dunnin dokumentit metallimusiikin kulttuurista ja musiikillisista tyyleistä, lisänä eri verkko- ja kirjallisuuslähteet sekä oma musiikin kuunteluun ja kuvamateriaaliin perustuva havainnointi ja analysointi. Tutkimusprosessi on auttanut minua syventämään ymmärrystäni metallimusiikin visuaalisuudesta. Tämä on minulle hyödyksi graafikon urallani ja voin käyttää keräämääni tietoa erikoistuakseni juuri tämänlaiseen grafiikkaan.</p>	
Avainsanat:	metalli, musiikki, metallimusiikki, graafinen suunnittelu, alakulttuuri, musiikkikulttuuri, trendit, visuaalisuus, ilme

Author Title	Tanja Härkönen Metal music subgenres and their visual trends
Number of pages Date	87 pages 12.10.2014
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree programme	Media
Specialisation	Graphic Design
Instructor	Arja Vuorio
<p>In my thesis I researched the subgenres of metal music and the visual culture that has emerged around them. To many people who do not listen to metal music, all "metalheads" are one and the same thing, and metal is just one kind of music. However, when you inspect this subculture a little closer, you will notice that metal music is extremely diverse, and also the visual preferences of artists and fans vary according to the style of music.</p> <p>This thesis discusses the similarities and differences that make metal music such a colourful subculture (despite the generally dark look). The objective is to present the musical and visual differences between the subgenres of metal music as clearly as possible, and show the reader, how many different kinds of music and visual preferences really go under the heading "metal music".</p> <p>First I introduce the subgenres of metal music, then give a brief overview of the evolvement of the graphic design's role in music business, and its current role in the metal music scene. Finally I will investigate the main topic, and present visual trends in album covers, band logos, merchandise graphics, stage props and the way the artists dress in each subgenre. In this part, I will discuss similar or in some way connected subgenres under the same topic, and when speaking about fashion, I will concentrate mainly on the artists.</p> <p>Important sources of information for this thesis have been Sam Dunn's documentaries on metal music and its culture, relevant literature and web sources, and my own analysis and observation of music and graphic materials. The research process has helped me to deepen my understanding of the visuals of metal music. This will be of good use for my career as graphic designer and I can use the information to specialize on this kind of graphics.</p>	
Keywords	metal music, graphic design, subculture, music culture, trends, visuality, visual identity

# SISÄLLYS

1. Johdanto.....	5
2. Metallin alagenret.....	6
2.1 Black metal	6
2.2 Death metal	8
2.3 Doom Metal	9
2.4 Folk Metal / Viking metal	11
2.5 Glam Metal / Pop Metal	13
2.6 Heavy Metal / New Wave of British Heavy Metal	15
2.7 Industrial Metal	18
2.8 Metalcore	20
2.9 Melodic Metal	22
2.10 Nu Metal	23
2.11 Power Metal / "Hero Metal"	25
2.12 Progressive metal	27
2.13 Symphonic Metal	29
2.14 Thrash Metal	31
3. Graafinen suunnittelu ja visuaalisuus musiikissa.....	33
3.1 Graafisen suunnittelun roolin muodostuminen musiikissa	33
3.2 Graafisen suunnittelun asema nykypäivänä metallimusiikissa	37
3.3 Visuaaliset trendit metallin alagenreissä	40
3.3.1 Maskuliinisuus, voima ja fantasia heavy-, thrash- ja power metalissa	40
3.3.2 Ylellisyys, sähköisyys ja seksuaalisuus glam- ja pop metalissa	45
3.3.3 Pimeys, pahuus ja aggressiivisuus extreme metal -genreissä	48
3.3.4 Kansantaru, perinne ja pohjoismaisuus folk- ja viikinkimetallissa	56
3.3.5 Kauneus, synkkyys ja fantasia sinfonisessa- ja goottimetallissa	62
3.3.6 Industrial metal ja vaikeammin määriteltävä modernin ja vaihtoehtoisen metallin sekoitus	66
4. Mietteet ja johtopäätökset.....	72
Lähteet.....	75

# 1. JOHDANTO

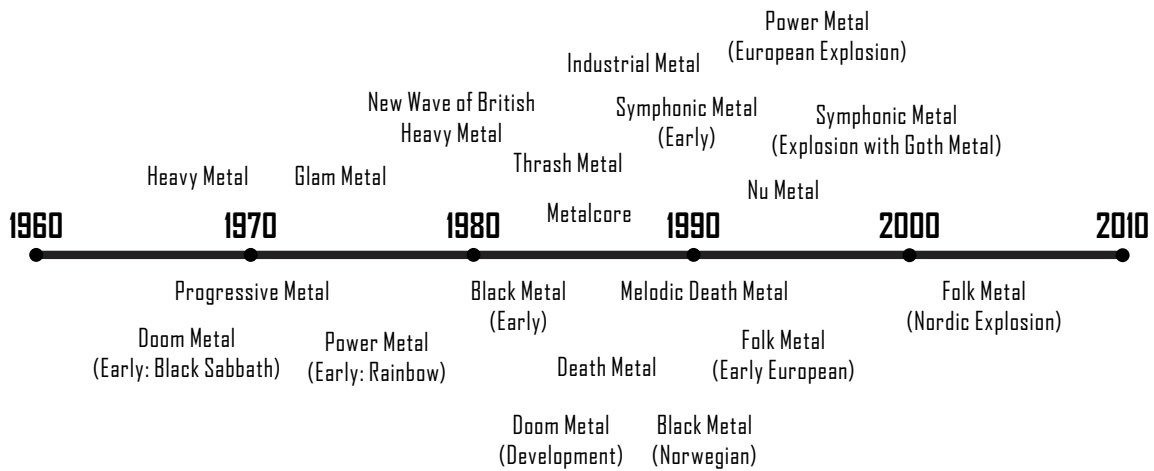
Opinnäytetyö käsittelee metallimusiikin alagenrejä ja niiden visuaalisia elementtejä.

Tutkimuskysymykseni on, miten metallimusiikin eri alagenrejen tavat ilmaista itseään sekä musiikillisesti että visuaalisesti eroavat toisistaan ja mitä tyypillisiä visuaalisia elementtejä kussakin alagenressä esiintyy. Käsittelen bändien tärkeimpiä keinoja ilmaista itseään visuaalisesti: logoja, levyjen kansitaitteita, bändipaitojen ym. oheistuotteiden kuvituksia, esiintymislavoilla esiintyvää rekvisiittaa ja pukeutumista. Valitsin aiheen, koska olen itse aktiivisesti mukana metallibändissä ja kuuntelen metallimusiikkia sekä haluaisin kehittää erityisesti metallibändejä varten suunnatut graafisen suunnittelun työt yhdeksi erikoisosaamisistani.

Aloitin esittelemällä aakkosjärjestyksessä alagenret, joiden visuaalisia tyyplejä myöhemmin tarkastelen. Käytin valintani lähtökohtana antropologi Sam Dunnin laatimaa ”metallin sukupuuta”, mutta poimin sieltä vain ne alagenret, jotka ovat merkittävässä asemassa nykypäivänä. Jätin pois muutamia alagenrejä, jotka olivat metallin kehityksen kannalta merkittäviä, mutta joita ei nykyään pidetä metallimusiikkina, vaan enemmän rockmusiikkina. Tiivistin esittelyissä myös hyvin samankaltaiset genret ja alagenrejen alagenret samaan ryhmään. Esimerkiksi vaikka black metallista katsotaan olevan eri koulukuntia ja tyyplejä, sijoitin kaikki ryhmänä saman ”Black Metal” -otsikon alle. Käsittelen jokaisen otsikon kohdalla myös kyseisen alagenren historiaa ja yhteyksiä muihin alagenreihin ja niiden muodostumiseen käyttäen lähteinäni pääasiassa Dunnin Metal Evolution -dokumenttisarjaa sekä haastattelujen ja lehtiartikkelien avulla koottuja verkkolähteitä.

Genrejen esittelyjen jälkeen käsittelen lyhyesti graafisen suunnittelun ja musiikin suhdetta toisiinsa, sen historiaa ja nykyisiä rooleja. Viimein palaan takaisin metallimusiikin alagenreihin, ja pohdin niiden visuaalisia trendejä verraten joko musiikillisesti tai visuaalisesti toisiaan lähellä olevia alagenrejä toisiinsa. Tämän viimeisen osuuden informaatio on koottu pääasiassa tarkastelemalla ja analysoimalla lukuisien bändien logoja, kansitaitteita, promokuvia ja muuta grafiikkaa, joten viittaan tässä osiossa enimmäkseen kuvälähteisiin.

## 2. METALLIN ALAGENRET



Tässä osiossa esittelen nykypäivänä merkittävimpiä metallin alagenrejä, joita tulen käsittelemään läpi tutkielman. Genret on listattu aakkosjärjestyksessä, ja hyvin lähellä toisiaan olevat genret on sijoitettu samaan kappaleeseen. Jokaisella alagenrellä on myös useampia tyyliä tai alagenren alagenrejä, joilla bändit usein pyrkivät tuomaan esille ”jotain omaa”, mutta pysyn genrelle yleisemmällä tasolla. Keskityn esittelyssä kuvailemaan vain kunkin genren musiikillista tyyliä ja alagenren syntyä, ja palaan visuaalisuuteen myöhemmin tässä esityksessä.

### 2.1 Black Metal

Genren nimen sanotaan olevan lähtöisin Venom-yhtyeen 1982 julkaisemasta Black Metal -albumista, vaikka se kuvaa muutenkin genren luonnetta, mikä on lyhyesti sanottuna kaikista metallin alagenreistä synkin. Venom katsotaankin olevan yksi nykyisen black metalin tärkeimmistä esivaikuttajista, vaikka nykyään bändi luokitellaan enemmän thrash metalliksi. Venom, ruotsalainen Bathory ja muut 80-luvun ns. ”ensimmäisen aallon” black metal -bändit uursivat uraa nykyään suurimmaksi ja tyyppillisimmäksi black metaliksi



KUVA 1 - Venomien Black Metal -albumin kansikuvassa on jo nähtävissä norjalaiselle black metalille tyyppillistä mustavalkoista, pelkistettyä grafiikkaa. Ks. kohta 3.3.3.

(Wikipedia 2012.)

muodostuneelle, ns. *norjalaiselle black metallille*, josta nykyiset, muunkinmaalaiset yhtyeet ottavat vahvasti vaikutteita. 90-luvun aikana eritoten Norjassa yleistynyt norjalainen black metal on musiikillisesti edeltäjiään paljon synkempää, raskaampaa ja uhkaavampaa. Kaikenlaiselle black metallille tyypillistä lyriikoissa ja koko olemuksessa on kristinuskon vastaisuus, saatanalliset teemat ja kuoleman ja pahuuden korostaminen, mutta norjalainen black metal nosti ”pahuuden” musiikissa uudelle tasolle. Black metal on etenkin vannoutuneimpien black metalistien keskuudessa vahvasti kytköksissä satanismiin, ja kuten esim. Gorgoroth-yhtyeen perustaja Gaahl haastattelussaan asian ilmaisee, black metalin (alkuperäinen) ydin on satanismi. (Vertaa: Dunn 2005.) Kaikki black metal -artistit eivät tosin ole yhtä vannoutuneita satanismin harjoittajia, vaan monet soittavat black metalia enemmän sen luonteen ja musiikillisen viehätöksen takia.

Black metal onkin metallin alagenreistä kaikista ”pahin ja mustin”, nimensä mukaisesti. Vaikka muisakin metallin alagenreissä on black metallille tyypillistä nopeaa tuplabassorumpujen jylinää ja vahvasti säröävää huutoa, on genren musiikki suoraan sanottuna paljon ”pahemman ja mustemman” kuuloista. Bassorummut ja bassokitara luovat musiikille jylisevän, tumman pohjan, jota päällystävät useimmiten sävelkorkeudeltaan korkea särökitara ja korvia raastava, korkeasävelinen säröhuuto tai ”scream”, jotka luovat erittäin voimakkaan, ahdistavan ja tuskallisen tunnelman. (Vertaa: Wikipedia 2014a.) Black metallille tyypillistä on myös pahanenteisten urku- ja muiden kosketinsoitinäänten, sekä kellojen kalinan

käyttö lisäämään pahanenteisyyttä, ja nykyisen tyypillisen black metalin eppisyys erottaakin sen edeltäjistään.



Esimerkkejä black metal -bändeistä:

*Dimmu Borgir (NOR), Immortal (NOR), Emperor (NOR), Mayhem (NOR), Gorgoroth, (NOR), Shining (SWE) Barathrum (FIN)*

KUVA 2 - Gorgoroth on yksi norjalaisen black metalin pioneereista, kuvassa yhtyeen ensimmäinen pitkäsoitto ”Pentagram”.

(Allflac.com 2008.)

## 2.2 Death Metal

Death metal muistuttaa monelta osin black metalia, mutta ahkerampi metallin kuuntelija erottaa genret toisistaan melko selkeästi. Genret ovatkin läheistä sukua keskenään, ja ne alkoivat kehittyä samoihin aikoihin 80-luvulla seuraten yhteisiä edeltäjiä, kuten jo black metal -kappaleessa mainittua Venomia ja vielä nykyäänkin suurta suosiota nauttivaa Slayeria.

(Vertaa: Kahn-Harris 2006. 2-3)

Selkeimmät eroavaisuudet death ja black metallin välillä ovat lauluosuuksissa, ja musiikin yleisessä tunnelmassa. Kun black metalissa on tyypillistä ”raastava”, korkeasävelinen säröhuuto, on death metallin ”death growl” tai ”kuolonkorina” (arkikielessä ”öriä”) usein paljon matalampaa ja voimakkaampaa (vaikka myös korkeasävelistä tulkintaa esiintyy). Myös kitaraäännet ovat usein matalampia, ja musiikin yleinen tunnelma ei usein ole samalla tavalla ”ahdistava ja paha” kuin black metalissa, vaan enemmänkin suoremmin aggressiivinen. Death metallin henki on enemmän verrattavissa slasher-elokuvien väkivaltaisuuteen, ”suoraviivaisempaan aggressiivisuuteen” ja kauhuun, kun taas black metal



KUVA 3 - Yhdysvaltalainen Cannibal Corpse edustaa death metalia raskaammasta ja aggressiivisemmasta päästä. Yhtye esiintymässä Washingtonissa 2007.

(Wikimedia Commons 2007.)



KUVA 4 - Suomalainen Wintersun edustaa melodista death metalia, joka ei välttämättä ole yhtä synkkää ja aggressiivista, vaan voima tulee musiikin eppisyydestä. Death metalille olennaiset öriä ja tuplabassorummut ovat kuitenkin vielä vahvasti läsnä.

(Wintersun.fi 2012.)



-kappaleiden henki on usein myyttisempää, tavallaan hengellisempää. (Vertaa: Kahn-Harris 2006. 35-38.) Vaikka death metalin lyriikoissa on myös samoja aiheita kuin black metalilla, esim. saatanalliset aiheet, kuolema ja pakanallisuus, ulottuvat death metalin aiheet käsittelemään myös yleisempiä aiheita, koska se ei ole yhtä vahvasti sidoksissa uskonnolliseen vastakapinaan kuten black metal. Kuolema, kipu ja väkivaltaiset aiheet ovat kuitenkin tyypillisimmät sisällöt lyriikoille, bändien nimiä myöten. Kaikki death metal ei kuitenkaan ole pelkästään aggressivista ja väkivaltaista, vaan genreen kuuluu suosittu *melodinen death metal* -alagenre, jossa raskauden ja aggressiivisuuden mukana on nimen mukaisesti myös melodisuutta, joko itse pääriffeissä tai taustamelodiana esimerkiksi kosketinsoittimella soitettuna.

Esimerkkejä death metal -bändeistä:

*Death (US), Cannibal Corpse (US), Morbid Angel (US),*

*Carcass (UK) Behemoth (POL), Arch Enemy (SWE), At the Gates (SWE),*

*Kalmah (FIN), Norther (FIN), Wintersun (FIN)*

## 2.3 Doom Metal

Black ja death metalin ollessa musiikillisesti monelta osin samankaltaisia doom metal eroaa sekä raskaista että kevyemmistä metallin alagenreistä sille tyypillisellä hitaudella. Kappaleiden tempo useimmiten suorastaan matelee, ja vilkkaimmatkaan kohdat eivät nouse yli muiden metallin genrejen keskinopeuden. Hidas tempo, genrelle tyypillinen mollipainotteisuus ja soitinten virittäminen hyvin alhaisiin sävellajeihin korostavat genren epätoivoista, masentunutta, painavaa ja usein unenomaista luonnetta. Myös kappaleiden sanoitukset käsittelevät usein masentuneisuutta, epätoivoa, pelkoa ja surua.

Doomille tyypillistä musertavuuden ja epätoivon tunnetta musiikissa lisää erittäin säröisen ja matalaäänisen kitaran ja basson yhteispeli, ja usein samanlaista kuviota soittaen, ne luovat painavantuntuisen ”seinämän” ääntä, jolle myöskin erittäin hidas rumpukomppi luo rytmistä pohjaa, ja pitää hitaasti valuvan äänivirran kasassa. (Wikipedia 2014b.) Kappaleiden rytmisimmissä kohdissa kaikki soittimet soittavat usein samankaltaista rytmiä, pitäen yllä raskauden tunnetta, ja jos tempo joissakin kohdin nousee melko reippaaksi, on se usein kitarasoolon yhteydessä, jonka jälkeen temmot putoavat takaisin ”matelemaan”. Perinteisesti doom metal -bändin soittimiin kuuluvat usein vain kitara, basso ja rummut, mutta jotkut bändit ovat ottaneet kosketinsoittimet mukaan taustalle. Yksinkertainen, ehkä

joidenkin mielestä ”tylsä” äänimaailma luo doomille tyypillisen unenomaisen tunnelman, ja kuunte-  
lijän on helppo vaipua eräänlaiseen transsiin ja rentoutua sitä kuunnellessa. Doom metal -keikoilla ei  
siis monille muille genreille tyypillisesti *moshata* ja riehuta *moshpiteissä* energisesti, vaan useimmiten  
yleisö vain kevyesti huojuu musiikin mukana.

(”*Moshata*” suomen kielessä: heiluttaa  
hiuksia suurelisesti musiikin tahtiin.  
Englannin kielessä ”*moshing*” viittaa  
villin tanssimiseen tai riehumiseen  
moshpitissä, ja ”*headbanging*” viittaa  
hiusten heiluttamiseen.)

Doom metal alkoi muodostua myös  
80-luvulla, ja brittiyhtye Black  
Sabbath on katsottu vaikuttavan  
oleellisesti alagenren syntyyn. Black  
Sabbathin musiikki sai monilta osin  
inspiraatiota bluesista, mutta yhtyeen  
kitaristi Tony Iommi loi omanlaisensa,  
raskaan ja kovaäänisen kitarasoundin,  
jossa *tritonuksella*, eli kolmen koko-  
sävelaskeleen harppauksella nuotista  
toiseen, on vahva osuus. Tritonus on  
vahvasti dissonoiva ääni, ja sitä pidet-  
tiinkin keskiajalla paholaisen äänenä

sen pahanenteisen kuulaisen luonteensa vuoksi, ja se oli kielletty kirkkomusiikissa. (Wikipedia 2014c ja  
Dunn, 2005a.) Iommin metallimusiikkien tuomat tritonuspainotteiset melodiat ovat metallin alagenreis-  
tä eniten käytössä juuri doom metalissa sen uhkaavan luonteensa vuoksi, ja lähes jokaisessa tyypillisessä  
doom metal -kappaleessa voi kuulla tritonus -sävelkulkua.

Esimerkkejä Doom Metal -bändeistä:

*Cathedral (UK), Electric Wizard (UK), My Dying Bride (UK),  
Saturnus (DK), Candlemass (SWE), Swallow the Sun (FIN)*



KUVA 5 - Black Sabbathin samannimisen esikoisalbumin kansikuvassa on tyypillistä doom metalin melankolista synkkyyttä, ja albumilla kuuluvat tritonus-melodiakulut ovat edelleen vahvasti läsnä modernissa doom metalissa.

(Wikipedia 2011.)

## 2.4 Folk Metal, Viking Metal

Vahvasti kristinuskonvastaisen norjalaisen black metalin vakiinnuttaessa asemaansa 90-luvun aikana jotkut bändit halusivat ottaa askeleen pois päin genren saatanallisista ja okkultisista aiheista, ja niiden sijaan nostaa esille ja omaksua perinteisiä pohjoismaisia uskontoja, pakanallisuutta ja viikinkien kulttuuria kappaleidensa aiheeksi synnyttäen *viikinkimetallin*. (Wikipedia 2014d.) Folk- ja viikinkimetallin ero voi olla epäselvä, koska usein viikinkimetalli on samalla myös folk metalia, mutta kaikki folk metal ei ole viikinkimetallia, eikä kaikkien viikinkimetallibändien musiikki ole folk metalia.



KUVA 6 - Vaikka Amon Amarthin musiikki on lähempänä melodista death metalia kuin folk metalia, on bändi ehdottomasti yksi tärkeimmistä viikinki- ja folk metalin uranuurtajista, ja se näkyy komeasti bändin lavailmeessä.

(Metalsucks.net 2013.)

Folk metalin tärkeimpiä elementtejä ovat kansanmusiikinomaiset melodiat ja perinteisten soittimien, kuten viulun, muiden vanhojen kieli-, puhallin- ja lyömäsoittinten tai haitarin yhdistäminen metallimusiikkiin, joko aidoilla soittimilla tai niiden äänillä kosketinsoittimilla soitettuna. Folk metalille ovat



KUVA 7 - Yleisö muodostamassa tanssipiiriä Frintrollin keikalla. Folk metal -keikkojen moshpitit ovat yleisesti vähemmän rajuja kuin extreme-metal -pitit.

(Screenshot videosta: Finnroll Sauna Open Air 2013)

käsikynkässä musiikin tahtiin, tanssien ja kertosaettä laulaen (Ks. kuva 7). Moderni folk- ja viikinkimetalli on tyypillisesti yhdistelmä black- ja death metalin raskautta ja kansanmusiikin hilpeyttä ja melodisuutta, mutta on myös folk metal -yhtyeitä, joiden musiikissa metalli on enemmän sivuosassa, ja musiikki on lähempänä puhdasta folkmusiikkia.

Mitä ”folkmaisempi” musiikki, sitä useammin moshaaminen yleisössä vaihtuu letkajenkkaan ja tanssahteluun.

Jo 80- luvulla ja 90- luvun vaihteessa oli olemassa bändejä, joiden lyriikoissa viikinki- ja pakanalliset teemat olivat läsnä, mutta joiden musiikki oli pitkälti perinteistä *heavy metalia* (ks. kohta 2.2.6), eikä modernia folk- tai viikinkimetallia. Tällainen oli esimerkiksi ruotsalainen Heavy Load (1976– 1985). (Wikipedia 2014e.) Englantilainen Skyclad, perustettu vuonna -90 ja edelleen aktiivinen, oli ensimmäisiä bändejä, jotka vakiinnuttivat kansanmusiikin elementtejä itse musiikkiin, ja bändiä pidetään yhtenä tärkeimmistä folk metalin uranuurtajista.

(Vertaa: Sharpe-Young 2009.)

tyypillisiä hilpeät, ”kansantanssimaiset”, mieltä nostattavat sävelkulut, ja kappaleissa on usein yhteislaululle tarkoitettuja osioita. Folk metal -bändien keikat ovatkin raskaan metallin alagenreistä usein kaikkein hilpeimmät, koska toisin kuin useimpien muiden alagenrejen keikoilla, folk metalin moshpitit eivät aina ole niin agressiivisia, vaan niistä usein muodostuu ”tanssipittejä”, jossa ihmiset saattavat hyppiä letkassa tai



KUVA 8 - Skyclad oli ensimmäisiä metallibändejä, jotka alkoivat käyttää musiikissaan folk -elementtejä. Kuvassa yhtyeen debyyttialbumi, ”The Wayward Sons of Mother Earth”.

(Wikipedia 2005.)

Yksi viikinkimetallin nykyisistä keulakuvista on vuonna 1992 perustettu ja vuonna 1998 ensimmäisen pitkäsoiton julkaissut ruotsalainen Amon Amarth. Vaikka bändi musiikillisesti on lähempänä melodista death metalia kuin folk metalia, ovat pohjoismaiset jumalat ja viikinkien uroteot erittäin vahva osa Amon Amarthin musiikkia, joten bändiä pidetään melko yksimielisesti metallinkuuntelijoiden keskuudessa viikinkimetallina. (Ks. kuva 6.) 2000-luvun alussa erityisesti Suomessa alkoi folk- ja viikinkimetallin saralla tapahtua, kun monet muutamien vuosien kuluttua maailmallakin suureen suosioon ponkaisseet folk metal -yhtyeet alkoivat nostaa päätään. Suomea pidetäänkin modernin folk- ja pakanametallin luvattuna maana, koska hyvin moni täältä kotoisin oleva folk metal -bändi on suosionsa myötä vaikuttanut muihin muusikoihin ja asettanut raamit modernille, raskaalle, mutta melodiselle folk metalille. (Vertaa: Wikipedia 2014f.) Folk metalista on 2000-luvun aikana tullut yksi suosituimmista metallin alagenreistä erityisesti Euroopassa, mutta se on myös saanut jalansijaa Atlantin toisella puolen. Mielestäni onkin outoa, ettei Sam Dunn vuonna 2012 julkaistussa Metal Evolution -dokumentisarjassan huomionnut folk metalia ollenkaan, vaikka se on selkeästi erillinen, ja hyvin suosittu metallin tyylilaji.

*Esimerkkejä folk ja viking metal -bändeistä:* Skyclad (UK), Eluveitie (SUI), Týr (Fäärsaaret), Amon Amarth (SWE), Battlelore (FIN), Ensiferum (FIN), Finntroll (FIN), Korpiklaani (FIN), Moonsorrow (FIN), Turisas (FIN), Wintersun (FIN), Metsatöll (EST)

## 2.5 Glam Metal, Pop Metal

Aakkosjärjestyksessä seuraavana oleva myös pop metalina tunnettu glam metal -genre, on ehkä kauimpana edellämainituista, raskaista, synkistä, eepisistä ja viikinkimäistä rujoutta ihannoivista metallin alagenreistä. Jo 70-luvun lopulla ja erityisesti 80-luvun aikana pinnalle noussut glam metal (kevyimmässä muodossaan myös ”glam rock”) on metallin alagenreistä musiikillisesti kevyin ja ulkomuodoltaan värikkäin. Glam metalin keveyden ja epämetallimaisuuden vuoksi genre ja siihen kuuluvat bändit ovatkin saaneet kriitikoilta



KUVA 9 - Poison vei 80-luvun alussa glam-lookin erittäin pitkälle ja feminiiniseen suuntaan, pois heavy metalin maskuliinisuuden ihannoinnista.

(Theglamnationnetwork.com 2014.)

vuosien varrella useita kutsuma- ja haukkumanimiä, mukaanlukien ”false metal”, ”poodle bands”, ”nerf metal” tai myös hyvin tunnettu ”hair metal”. (Vertaa: Dunn 2012a.)



KUVA 10 - Van Halen esiintymässä 80-luvulla. Glam-tyylin mukaisesti lavalla pukeuduttiin värikkäisiin, ihonmyötäisiin asuihin, ja esiintyminen oli energistä ja iloista.

(VHND.com 2014)



KUVA 11 - Myös suomalainen Hanoi Rocks onnistui menestymään maailmalla vuosina -79-85 ja palasi pitkän tauon jälkeen aktiiviseksi vuosina 2001-2009.

(Theglamnationnetwork.com 2014.)

Glam metalin keveyden ja helposti kuunneltavuuden ansiosta genre nousi suuren yleisön suosioon 80-luvulla, ja monet sen ajan suosituimmat artistit olivatkin glam/pop metalia tai -rockia, mukaanlukien Def Leppard (vaikka bändi itse halusi pysyä erossa hair metal -leimasta), Twisted Sister, Van Halen, Poison, Bon Jovi ja suomalainen Hanoi Rocks, joka oli ensimmäinen suomalaisbändi, joka pääsi valloittamaan Amerikkaa.

Genren muodostuminen oli ikään kuin vastareaktio silloin myös suosituksi nousseelle *heavy metalille* (Ks. kohta 2.2.7). Tuolloiselle metallimusiikille tyypillisten monimutkaisten rakenteiden ja kitarasoolojen, nopeiden tempojen ja eeppiisyyden sijaan glam metal -kappaleet ovat hyvin ”radiohittimäisiä”, ja niissä on usein selkeä säkeistö-kertosäe-säkeistö-kertosäe -rakenne. Kitarasoolotkin ovat glam metalissa usein hyvin lauluelodiamaisia eivätkä kitaristien sorminäppäryyden taidonnäytteitä, kuten useimmissa muissa metallin alagenreissä. Glam metalille leimallinen feminiinisyyden, miesten pukeutuminen

värikkäisiin, kimaltaviin, tiukkoihin vaatteisiin, hiusten huomiotaherättävä muotoilu ja meikin käyttäminen oli toinen tapa kapinoida ja herättää huomiota tyypillistä maskuliinista, heavy metalia vastaan. (Dunn 2005.) Glam metalin ja pop metalin erottaakin käytännössä vain ulkonäkö, jos niillä ylipääntensä on mitään eroa, sillä nimitystä käytetään myös glam-bändeistä. Pop metaliksi luonnehdittavat yhtyeet eivät välttämättä pukeudu yhtä räikeästi kuin selkeästi glam metaliksi luonnehdittavat, mutta musiikissa ei juurikaan ole eroa.

Glam metalin suosio koki vahvan alamäen 90-luvun puolivälin jälkeen, mutta 2000-luvun aikana muutama uuden sukupolven glam- tai pop metal -bändi on saavuttanut maininnanarvoisen suosion, kuten amerikkalainen Steel Panther ja suomalainen Reckless Love.

Esimerkkejä glam- ja pop metal bändeistä: Twisted Sister (US), Poison (US), Van Halen (US), Guns 'n' Roses (US), Quiet Riot (US), Skid Row (US), Steel Panther (US), Hanoi Rocks (FIN), Reckless Love (FIN) Brother Firetribe (FIN)

## 2.6 Heavy Metal



KUVA 12 -Judas priestiä pidetään Black Sabbathin ohella ensimmäisenä ”todellisena metallibändinä”, ja bändi aloitti metallimusiikille tyypillisen trendin käyttää runsaasti mustaa nahkaa ja nittejä pukeutumisessaan.

(Bilbaoisrock.com 2010.)

Heavy metal oli se, josta tämä kaikki alkoi. Kun metallimusiikki alkoi ottaa ensiaskeleitaan 60-luvun lopulta 70-luvun puolelle, bändit, joiden musiikin katsotaan olevan ensimmäisiä metallimusiikkia soittavia bändejä, toivat esille jotain uutta, mitä populaarimusiikin saralla ei aikaisemmin ollut kuultu. Nimen ”heavy metal” alkupeirää on pohdittu, ja eri tahoilla on eri tarinoita siitä, kuka sitä käytti ensimmäisenä, mutta

nimi yleistyi median, muusikoiden ja fanien alkaessa käyttää sitä 60-70-lukujen vaihteessa kuvaamaan tätä uutta, raskaammankuuloista musiikkia. (Vertaa: Dunn, 2005c.) Englannin kielessä ”heavy metal” on aikaisemmin vitannut raskaisiin tuliaseisiin tai fyysisesti ja henkisesti vahvaan mieheen termillä ”a man of heavy metal” (Walser 1993. 1). Kummatkin aikaisemmat asiansuhteudet sopivat myös metallimusiikin voimakkaan ja kovaäänisen luonteen kuvaamiseen. Heavy metal ja metallimusiikki yleensäkin alkoi muodostua pitkälti progressiivista- ja hard rockia soittavien bändien kautta. Bändejä kuten Led Zeppelin, Deep Purple, Queen, Blue Cheer, Alice Cooper Group (myöhemmin vain Alice Cooper) pidetään heavy metalin esikuvina. Samoihin aikoihin, mm. Black Sabbath ja Judas Priest alkoivat tuoda musiikkiin enemmän heavy metalille tyypillistä raskautta, ja näitä bändejä pidetään ensimmäisinä ”todellisina” metallibändeinä. (Vertaa: Dunn, 2012c.)



KUVA 13 - Iron Maiden aloitti jo vuonna -75, ja bändin kitarainotteinen musiikki voimakkaalla laululla edustaa edelleen perinteistä heavy metalia .

(Metalship.org 2014.)

Alussa heavy metal -nimitys koski kaikenlaista metalliksi luonnehdittavaa musiikkia ennen kuin se alkoi monimuodostua vuosien varrella. Nykyään termillä ”heavy metal” tarkoitetaan tiettyä metallimusiikin alagenreä, ja kun metallimusiikista puhutaan yhtenä suurena musiikin alalajina, käytetään usein vain sanaa ”metal” yksinään. (Vertaa: Wikipedia 2014g.) Nykyään nimitetään heavy metaliksi, onkin sentyyppistä metallia, joka muistuttaa tai on perinteistä metallia, joka oli jo olemassa 70-luvun alusta alkaen. (80- luvulla alkoi tapahtua metallimusiikin monimuodoistumista mm. glam- ja thrash metalin alkaessa selkeästi muodostua.)

Perinteisen heavy metalin selkeimpiä musiikillisia ominaispiirteitä on kitarapainotteisuus, ja ns. ”kitaravirtuoosimaisuus”. Pitkät ja monimutkaiset kitarasoolot ovat usein heavy metal -kappaleen tärkeimpiä osuuksia, ja niitä voi olla usampia per kokonaisuus, jolloin soolokitaristi pääsee näyttämään soittajantaitojaan. Useamman kitaran yhteispeli on heavy metallille myös ominaista. Yksinkertaisimmillaan



toinen kitara soittaa ns. *rytmikitaraa* luoden pohjalle vankan, rytmisen ja heavy metalille tyypillisen raskaan äänimaailman, ja toinen maalailee päälle melodisempaa riffiä tai sooloa, jolloin musiikkiin syntyy monitasoisuutta. Jotkut heavy metal -bändit, kuten Iron Maiden hyödyntävät jopa kolmen kitaristin vuorottelua ja yhteispeliä, jolloin kitarat pystyvät luomaan entistä monipuolisempia melodioita ja äänimaailmoja.

Perinteisen heavy metalin luonnetta voi kuvailla voimaannuttavaksi tai mieltä nostattavaksi, ja heavy metalin temmot ovat usein melko reippaat, vaikka hitaampia, tunnelmallisia kappaleita toki mahtuu mukaan. Perinteinen heavy metal -laulu ei olekaan ”pahankuuloista” ja aggressiivista örinää ja karjumista, kuten monissa uudemmissa, raskaammissa alagenreissä, vaan laulaja laulaa pääasiassa melko puhtaasti, ja säröäänet ja karjaisut ovat vain vahvistavina elementteinä kappaleiden tietyissä kohdissa. Laulu on kuitenkin erittäin vahvaa ja kovaäänistä ja on usein verrattavissa oopperamaiseen, klassiseen lauluun hyvin yleisen *vibraton* käytön vuoksi. Heavy metal laulajat ovatkin usein saaneet jonkin verran klassisen laulun koulutusta tai ovat harjoitelleet klassisen laulun tekniikoita itsenäisesti ja käyttävät samantyyppisiä laulutekniikoita kassisten laulajien kanssa, kuten *falsettia*, päästäkseen myös hyvin korkeisiin nuotteihin.

*Esimerkkejä heavy metal -bändeistä:*

Black Sabbath (UK), Iron Maiden (UK),  
Judas Priest (UK) Rainbow (UK) Dio (US)  
W.A.S.P. (US) Scorpions (GER) Tarot (FIN)



KUVA 14 - Suomalainen Marco Hietala (Nightwish, tarot) edustaa laulutyyliään perinteistä heavy metal -laulua, kuten esim. Iron Maidenin Bruce Dickinson.

(Metalship.org 2014.)

## 2.7 Industrial Metal

80-90-lukujen aikana alkoi tapahtua metallin monimuotoistumista moneen suuntaan perinteisestä heavy metalista, ja monet muusikot alkoivat ottaa vaikutteita yli genererajojen. Dance-musiikki on yleisesti yksi metallinkuuntelijoiden pahimmista inhokkimusiikkilajeista, mutta yllättävästi tämäkin musiikkityyli on vuosien varrella löytänyt tiensä myös metallimaailmaan. Industrial metal on *industrial dance*-musiikin ja metallin fuusioitumista. Industrial dance musiikkilajina alkoi muodostua 80-luvun lopulla, kun elektronisen musiikin tekniikka alkoi olla pitkälle kehittyntä. (Vertaa: Wikipedia 2014h.) Kun musiikin elektroninen miksaus tietokoneen avulla alkoi yleistyä myöhemmin 90-luvulla, tuli musiikillisesta kokeilusta helpompaa, kun efektejä ja ääniraitoja pystyi nyt yhdistelemään kotikoneen äärellä, ilman kaupallisten levy-yhtiöiden studioita.



KUVA 15 - Industrial metalin elektronisuus on vahvasti läsnä myös huippumenestyneen Nine Inch Nailsin lavaesiintymisessä, kun lavan täyttää musiikin mukaan muuttuva LED-valoshow.

(Nineinchnails.tumblr.com 2014.)

Industrial metalille tyypillistä, kuten dance-musiikillekin, on tasaisesti toistuva bassorumpupainotteinen yksinkertainen (mutta usein hyvin nopea) komppi, joka lyhytaikaisia katkeamisia ja vaihteluita lukuunottamatta jatkuu samana tai hyvin pienillä variaatioilla läpi kappaleen. Vaikka komppi, ja samanaikaisesti toistuvien äänien tai soitinten määrä vaihtelee kappaleen aikana, on tyypillistä, että rytmivaihdoksia ei kuiten-

kaan tapahdu, vaan dance-musiikille tyypillisesti taustalla pyörii samanrytminen *beat* läpi kappaleen, tai rytminvaihdokset ovat melko lyhytaikaisia, tasaisia pyrähdyksiä tai hidastuksia. Rytmimaailman lisäksi industrial metalilla on dance -musiikin kanssa yhteistä elektronisten äänten ja efektien käyttö. Lyriikat usein lausutaan, enemmän kuin lauletaan, ja lauluääni, kuten muutkin soittimet, on usein vahvasti rikottua jonkin elektronisen efektin avulla. Dance -musiikin tapaan, lyhyiden lauseiden koneenomainen toistaminen on myös yleistä.

Kuunnellessani eri industrial metal -bändien musiikkia, huomasin, että se voi kuitenkin vaihdella muistuttaen laidasta laitaan enemmän industrial dancea tai metallia, riippuen paljolti musiikin raskaudesta. Yhtyeet kuten amerikkalainen Ministry tai saksalainen Rammstein edustavat genren ”metallisempaa” puolta, kun taas myöskin amerikkalainen supersuosittu Nine Inch Nails tai ”NIN” on paljon lähempänä puhdasta elektronista musiikkia ja metallin tai rockin osuus on hyvin vähäistä. Kaikelle



KUVA 16 - Toisin kuin melko kevyt musiikkinen Nine Inch Nails, suomalainen Turmion Kätilöt on industrial metalia sen raskaammasta ja aggressiivisemmasta päästä.

(Kaaoszine 2013.)

industrial metalille tai rockille on kuitenkin yhteistä se, että lyriikat ja musiikin tunnelma ovat yleisesti paljon synkempää kuin muussa dance-musiikissa. Lyriikoille annetaan myös enemmän painoa industrial metalissa, ja niihin on panostettu enemmän kuin esim. poppimaisemmassa dancessa, jossa sanoja on usein hyvin vähän, eikä niiden merkitys usein ole kertoa mitään, vaan vain toimia musiikillisena elementtinä.

Esimerkkejä industrial metal, tai industrial rock bändeistä:

*Ministry (US), Marilyn Manson (US)*

*Nine Inch Nails (US), White Zombie (US),*

*Godflesh (UK), Rammstein (GER),*

*Pain (SWE), Turmion Kätilöt (FIN)*

## 2.8 Metalcore



KUVA 17 - Metalcoresta on etenkin USA:ssa tullut yksi suosituimmista modernin metallin alalajeista, ja joidenkin bändien suosio on viimevuosina kasvanut huimasti. Kuvassa huippusuositun Avenged Sevenfoldin lavareksivisiittaa vuodelta 2011. Bändin nimi lyhennetään fanien keskuudessa usein muotoon "a7x".

(Rmusic7x 2012.)

Metalcore on saanut nimesä raskaan ja nopeatahtisen *extreme metalin* ja hardcore punkin fuusioiduttua yhteen. 80-luvun aikana punkin nousukautena metalli ja punk pysyttelivät melko visusti erillään, ja näiden kahden alakulttuurin väliset välit olivat paikoittain melko kireät, ja jengitappeluista saattoi esiintyä eritoten Britanniassa, jossa punkkulttuuri oli vahvimmillaan. Tuolloin metallimuusikot arvostivat musiikissaan korkeaa soitto- ja laulutaitoa vaativine melodioine ja riffeineen, kuten tuolloin esiin ponnahtaneen Iron Maidenin musiikki. Punk taas kapinoi yhteiskuntaa vastaan, ja itse musiikki ja soittotaito on toissijaista luoden punkille tyypillisen, karkean, suoraviivaisen ja melko amatöörimäisen luonteen. (Vertaa: Dunn 2012b.) 90-luvun aikana alkoi kuitenkin metalli- ja punkfanien välillä tapahtua pientä risteytymistä, etenkin *thrash metalin* (Ks. kohta 2.2.15) kautta, jossa punkin tavoin suositaan

levottomuutta, suoraviivaisuutta ja aggressiivisuutta musiikissa. Hardcore punk -bändit soittivat yhteisillä keikoilla thrash metal -bändien kanssa, kuten Metallica ja Slayer, ja muusikot kahden alakulttuurin välillä alkoivat ottaa vaikutteita toisistaan, ja metalcore alkoi muodostua (Wikipedia 2014i).



KUVA 18 - Metalcoren sukulaisuus hardcore punkiin näkyy myös monien metalcore -artistien pukeutumis- ja esiintymistyyliessä, heavy metal suuntautumisen sijaan. Kuvassa Amerikkalainen Hatebreed esiintymässä.

(Hatebreed.com 2012.)

ja ne vaativat huutomaisuudensa takia vahvaa, kestäväää ääntä. Kitara- ja bassoriffit ovat metalcoressa raskaita ja rytmikkäitä, nekin useimmiten melko suoraviivaisia, kuitenkin usein erittäin nopeita. Kappaleissa vaihtelevat tyypillisesti nopeat, eritoten riehakkaalle moshaamiselle tarkoitetut osiot ja raskaammat, hitaampirytmiset väliosat. Lyhyet *breakdown* -tautot ovat myös metalcorelle leimallisia, jolloin lähes kaikki soittimet hiljenevät hetkeksi, ja ne edeltävät usein riehakkaimpia osuuksia tai rytmittävät raskaasti hitaampitempoisia riffejä. (Vertaa: Wikipedia 2014i.)

2000-luvun alussa, kun metalcore alkoi sekeästi erottua omana genrenään thrash metalista ja hardcore punkista, lukuisat metalcorea sottavat yhtyeet nousivat virallisilla listoilla kärkisijoille, ja metalcore alkoi vakiinnuttaa asemaansa yhtenä nykypäivän suosituimmista raskaan musiikin genreistä varsinkin Yhdysvalloissa.

Esimerkkejä metalcore-bändeistä: *As I Lay Dying* (US) *Avenged Sevenfold* (US), *Hatebreed* (US) *Killswitch Engage* (US), *Trivium* (US), *Bring Me the Horizon* (UK), *Bullet for My Valentine* (UK)

Metalcorelle tyypillistä kuten punkillekin on lyriikoiden suoranaisten huutamien karkeasti, laulun tai death- ja blackmetalmaisen ”örinän” sijaan. Tosin monet metalcore -vokalistit käyttävät paikoittain myös tätä tekniikkaa usein *screamin* muodossa yksittäisinä huutoina, jatkuvan lausumisen sijaan. Tyypillistä modernille metalcorelle on karkean ja puhtaan huudon, sekä *screamin* vuorottelu kappaleissa. Säkeistöt ovat usein huudettuja tai *screamattuja*, ja kerto-säkeissä kuulee puhtaampaa laulun ja huudon välimuotoa. Laulumelodiat ovat tyypillisesti hyvin yksinkertaisia,

## 2.9 Melodic Metal

*Melodic metal* terminä on aikaisemmin voinut esiintyä glam- tai pop metalin yhteydessä, mutta nyky-päivänä sen merkitys metalli-ihmisten keskuudessa on muuttunut eikä enää tarkoita kyseistä alagenreä. Melodisen metallin merkitys nykyään on jokseenkin häilyväinen, sillä sitä ei varsinaisesti ole pidetty omana erinäisenä alagenrenään, vaan se kuvastaa enemmänkin tietyn tyyppistä metallia, joka voi myös kuulua johonkin laajempaan alagenreen, esim. *melodic death metal*, tai *melodic black metal*. Mietinkin pitkään, että onko edes aiheellista antaa tälle metallimusiikin tyyppille omaa otsikkoa, koska termille ei näytä edes internetistä löytyvän omaa määritelmää. Päätin kuitenkin esitellä sen omana otsikkonaan, sillä sekä metallimusiikot että metallin kuuntelijat ovat alkaneet käyttää termiä kuvaamaan tietynlaista metallia, joka ei loksahda selkeästi muihin alagenreihin.

Melodinen metalli omana alagenrenään on siis kenties vasta muodostumassa, koska nimitystä käytetään aktiivisesti metallimaailmassa, vaikka ”virallista” määritelmää ei vielä ole. Yksi syy näyttää olevan, että havaittavissa on tietty metallin ”uusi aalto”, jota yhdistää melodisuus, mutta musiikkia voi olla vaikea lokeroida vanhempiin alagenreihin. Se voi ilmetä uusina yhtyeinä, jotka ovat löytäneet hyvin omanlaisensa ”soundin” ottamalla vaikutteita useista metallin alagenreistä luoden jotain uudenlaista, mutta selkeästi melodista. Kyseessä voi myös olla jo pitempään toiminnassa ollut bändi, joka alun perin soitti selkeämmin jonkin vakiintuneen genren musiikkia, mutta on uransa aikana kehittänyt musiikkia omanlaisensa suuntaan. Musiikkia ei voi enää lokeroida entiseen tapaan, mutta musiikki on selkeästi melodista ja edelleen tarpeeksi raskasta ollakseen metallia. Metallin alagenreistä moni on jo itsessään melodista, kuten *power metal*



KUVA 19 - Suomalaisen Sonata Arctican musiikki on kehittynyt pois päin alkuperäisestä power metalista, omanlaiseen, melodiseen soundiin, jota on vaikea asettaa mihinkään ”arkkigenreen”.

(King Foo Entertainment 2014.)



KUVA 20 - Niinikään suomalainen Amorphis aloitti selkeästi death metalina, mutta bändin musiikki on muuttunut vuosi vuodelta melodisemmaksi, ja puhdas laulu on valtaosassa kappaleista pääosassa örinän sijaan.

(Amorphis.net 2014.)

(Ks. kohta 2.2.11), *sinfoninen metalli* (Ks kohta 2.2.13) tai *progressiivinen metalli* (Ks kohta 2.2.12), mutta näilläkin on kullekin genrelle melodisuutta merkittävämpiä piirteitä, joita ilman ”luokitteluvaatimukset” eivät täyty. Moni metallimusikko ja -bändi ei haluakaan lukita musiikkiaan tietyn genren rajoihin, vaan yhdistelee ja kokeilee monenlaisen musiikin elementtejä uran edetessä. Melodinen metalli terminä sopiikin toistaiseksi kuvaamaan juuri muihin arkkigenreihin sopimatonta melodista metallimusiikkia, mutta viime vuosina etenkin Suomessa tämäntyyppinen metalli on yleistynyt, joten siitä saattaa hyvinkin syntyä aivan oma metallin haarautuma. Mediassa ja fanien keskuudessa onkin jo saattanut nähdä tai kuulla termiä ”Finnish melodic metal”.

Esimerkkejä melodic metal -genreen sopivista

bändeistä tai bändien tuotannosta:

*Amorphis (FIN), Sonata Arctica, post-2007 -tuotanto.*

*(FIN), Poisonblack (FIN) Sentenced (FIN),*

*Tarot, post-2003 -tuotanto. (FIN),*

*To/Die/For (FIN) Viikate (FIN)*

## 2.10 Nu Metal

Industrial metalin ja grungen ohella 90-luvun aikana, kun metalli- ja rockmusiikot alkoivat ottaa vaikutteita muista genreistä, alkoi myös nu metalin kehitys, ja genre puhkesi kukkaan 90-luvun ja 2000-luvun vaihteessa, kun genre nousi valtavirtayleisön suosioon eritoten Yhdysvalloissa (industrial metalin ja grungen tapaan). Nu metal, myös ”new metal” tai ”neo metal”, on metallin ja hip-hop:in yhdistelmä (Wikipedia 2014j). Nu metalin selkein tunnistettavuus onkin lyriikoiden rytmisen lausuminen rap-musiikin tavoin, usein melko aggressiivisesti huutaen tai säröllä. Lausumisen lisäksi laulumelodiat ovat usein hyvin rytmisiä, ja tyypillisesti säkeistöt ovat rytmisemmin lausuttuja tai laulettuja, ja kertosaäkeissä voi kuulla melodisempaa sävelkulkua. Rytmisyys on läsnä myös muissa soittimissa, ja kitara ja basso



KUVA 21 - Yhdysvaltalainen Korn oli yksi ensimmäisistä läpi lyöneistä nu-metal -bändeistä ja on ollut toiminnassa vuodesta 1993 asti.

(Songkick.com 2014)



KUVA 22 - Limp Bizkitin esintymisessä näkee selkeästi sekä hip-hop että metalli- tai shockrock -tyyliä.

(Nadine Boeva 2013.)

tukulttuuria” varsinkin eniten hiphopmaisilla artisteilla, sisältäen slangisanoja, kiroilua ja uhoamista ja riimittelyä. Nu metal voi olla hyvinkin hiphopmaista ja melko kevyttä, tai raskaammassa muodossa se saattaa muistuttaa paljonkin metalcorea tai industrial metalia.

Esimerkkejä nu metal -bändeistä: *Godsmack (US)*, *KoRn (US)*, *Limp Bizkit (US)*, *Linkin park (US)*, *Papa Roach (US)*, *P.O.D. (US)*, *Slipknot (US)*

seuraavat usein hyvin samantyyppistä kuviota luoden vahvan, rytmisen pohjan, jota säestää usein hyvin funkmainen rumpukomppi kuitenkin hieman raskaammalla otteella. Muista metallin genreistä poiketen Nu metal on pitkälti riffipainotteinen, eikä kitarasooloja lähes ollenkaan ole. Laulun useampiin osiin jakavat väliosat, *bridget* ovat myöskin harvinaisempia kappaleiden ollessa pop-musiikin tavoin hyvin pitkälti säkeistö-kertosäe-säkeistö-kertosäe -rakennetta (Wikipedia 2014j).

Rytmissyyden ja lyriikoiden lausumisen lisäksi nu metal on ottanut tavallisen sähkökitaran, rumpujen ja basson ohelle hip-hop, ja DJ-maailmasta enemmän tunnetun *turntablen* ja *samplerin*, joilla musiikkiin tuodaan hiphopmaista groovea ja elektronisia ääniä. Lyriikatkin ovat usein provokatiivisia tai aggressiivisia, ja niiden aiheina on usein viha, turhautuneisuus, yhteiskuntakriittisyys, ongelmallinen elämäntilanne, ihmissuhteet tai kriisit, mikä on yleistä myös rap-, hip-hop- punk-, ja grungemusiikissa.

Lyriikoiden kieli on myös vahvasti ”ka-



## 2.11 Power Metal / "Hero Metal"

Jos nu metal, metalcore ja industrial metal ovat vahvasti ”amerikkalaisia juttuja”, on power metal pitkälti eurooppalainen ilmiö, ja varmasti mahdollisimman kauimpana edellämainituista genreistä. Täydellisenä vastakohtana nu metalin rytmikkäälle rap-lausunnalle ovat power metalin korkealta, kovaa ja hyvin melodisesti ja tarttuvasti laulettu laulumelodiat. Yksi power metalin tärkeimmistä piirteistä on erityisesti yhteislaululle tarkoitettut, mieltä nostattavat, tunnuslaulumaiset kertosäkeet, joiden laulumelodiat ovat usein melko helpostilaulettavia, jotta mahdollisimman moni pystyy laulamaan mukana. Power metalin ideaalit esityspaikat ovatkin festivaalit tai jäähalli- tai stadionikeikat, joissa yleisö voi kasvaa tuhat- tai jopa kymmentuhatpäisiksi, ja kertosäkeiden aikana se suorastaan räjähtää lauluun, ja monesti ei pelkästään kertosäkeissä, vaan myös säkeistöissä yleisön laulu on korvia huumaavaa.

(Vertaa: Dunn 2012c.)

Kuten perinteiselle heavy metalille, myös power metalille ovat tyypillisiä pitkät, moniosaiset kappalet pitkällä, monimutkaisilla kitarasooloilla, mutta power metal on vienyt kaiken vähän pitemmälle, ja tempot ovat yleisesti paljon korkeammat. Heavy



KUVA 23 - Manowar on kuin power metalin Iron Maiden, ja kenties ikonisin power metal bändi, joka on ollut toimissassa vuodesta 1980 saakka.

(Erikvonlehmann.deviantart.com 2008.)

metal ja power metal onkin helpoin erottaa siitä, että power metal on paljon nopeampaa ja ”isompaa”. Nopeatempoisuus yhdistettynä pitkiin kitarasooloihin on nostanut kitarataituruuden power metalissa aivan uudelle tasolle, ja musiikkimaailman nopeimmat ja sormistaan näppärimmät kitaristit, suomalaiselta lempinimeltään ”tiluttajat” tulevatkin usein power metal -bändeistä. Hyvin monet power metal -muusikot ovat nimenneet esikuvikseen ja innostajikseen myös paljon klassisen musiikin virtuooseja erityisesti Euroopasta, kuten Bachin tai Paganinin, ja klassinen musiikki on selkeästi kuultavissa power metalissa sekä laulussa että muissakin soittimissa. (Vertaa: Walser 1993. 57-58 ja Dunn 2012c.)

Erityisesti kitarariffien ja -soolojen sävelkulussa voi kuulla samaa kuin eurooppalaisen klassisen musiikin viuluosuuksissa. Viulu onkin klassisen musiikin ”sähkökitara” ja sähkökitara metallimusiikin ”viulu”: kummatkin on tarkoitettu soittamaan kappaleiden nopeimmat ja monimutkaisimmat osuudet ja soolot. Myös klassisen musiikin eppisyys jousisoittimiseen (useimmiten kosketinsoittimien avulla) on



KUVA 24 - Suomalainen Stratovarius on toiminut vuodesta 1984 erinäisillä kokoonpanoilla, ja vuodesta -94 lähtien Timo Kotipelto keulakuvanaan bändi on onnistunut vakiinnuttamaan asemansa maailmalla yhtenä power metalin suurnimistä.

(Metalship.org 2011.)

selkeästi kuultavissa power metalissa. Power metalin uranuurtajat nousivat esiin 90-luvulla, kun grunge oli vahvimmillaan, ja metalli koki vaikeimpia aikojaan. Grungen henki oli kaikkea metallin tärkeimpiä aatteita vastaan: ei haluttu soittaa isosti ja vahvasti, ei haluttu näyttää rocktähdiltä, musiikki oli hyvin yksinkertaista ja usein masentuneen kuuloista, ja metallinkuuntelijat tarvitsivat jotain muuta. (Dunn 2012c.)

Power metalille tärkeää ovat myös kappaleiden lyriikoiden aiheet, jotka ovatkin antaneet eppisen, mieltä nostattavan yleisen tunnelman ohella genren toisen kutsumanimen ”hero metal” tai ”sankarimetalli”. Kappalet kertovatkin usein perinteisestä eurooppalaisesta fantasiasta, urotöistä, lohikäärmeistä, hyvän ja pahan taistelusta, suurista taistoista, sodasta, ritareista, sotateista ja neidoista ja rakkaudesta. Myös pakanalliset ja kansantarujen aiheet ovat yleistä power metalissa, kuten myös esim. folk metalissa, mutta vaikka lyriikoiden lisäksi power metalissakin voi kuulla kansanmusiikin soittimia, kuten panhuilija ja harppuja, ovat nämä usein läsnä lähinnä balladeissa, ja musiikki on muuten helposti erotettava folk metalista sen nopeuden ja eppisyyden takia. Klassisen musiikin vaikutteet ja aiheiden syvä yhteys eurooppalaiseen fantasiaan ja kansantaruun on tehnyt power metalista hyvin eurooppalaisen musiikkigenren, ja suurin osa power metal bändeistä on kotoisin Euroopasta. (Dunn 2012c.)

Esimerkkejä power metal -bändeistä: *Manowar* (US), *Dragonforce* (UK), *Blind Guardian* (GER), *Helloween* (GER) *Hammerfall* (SWE), *Sabatón* (SWE), *Sonata Arctica*, pre-2007 -tuotanto. (FIN), *Stratovarius* (FIN)

## 2.12 Progressive Metal

Progressive metal tai ”progemetalli” sai alkunsa jo 60-70-lukujen progressiivista rockia soittavista yhtyeistä, kuten Pink Floyd tai Jethro Tull, mutta omaksi metallin alagenrekseen se alkoi muodostua vasta 80-luvun lopulla, kun progressiivinen rock alkoi sekoittua tuolloin brittimetallin uuden allon (*New Wave of British Heavy Metal*) mukana pinnalle nousseen heavy metalin kanssa (Wikipedia 2014k). Progressiivisen metallin ja progressiivisen rockin ero onkin pitkälti vain musiikin raskauden- tai keveydentunteessa, ja tunnelman synkkyudessa kuten ero rockin ja metallin välillä yleensäkin.



KUVA 25 - Pink Floyd oli 70-luvulla yksi maailman suosituimmista progressiivisen rockin edustajista, joiden musiikista myös progressiivinen metalli on lähtenyt kehittymään.

(Neptunepinkfloyd.co.uk 2014.)

rakenteen, tai ehkä enemmänkin sen puutteen vuoksi, vaikka niissä olisikin samanlaisuuksia muiden genrejen kanssa. Kuten genren edeltäjän, progressiivisen rockin, tapaan progemetallikappaleet harvoin noudattavat mitään selkeää rakenteellista kaavaa, kuten tyypillinen ”säkeistö-kertosäe-säkeistö-väliosakertosäe-kertosäe”, vaan musiikki useimmiten soljuu eteenpäin sen mukaan, mihin kukin melodia tai riffi luonnolisesti vie, eikä selkeitä säkeistöjä tai kertosaettä välttämättä ole ollenkaan.

(Vertaa: Dunn 2012d.)

Progressiivinen metalli on usein hyvin melodista, ja sekin voi suuntautua monen muun alagenren suuntaan. Progressiivisessa metallissa voi olla usein kuultavissa folk metalin tapaan kansanmusiikin soittimia, se voi olla joskus doom metalin tapaan hyvin synkkää ja hidasta, paikoittain power-metalin nopeaa ja siinä voi olla sekä puhdasta laulua että death- tai black metalin kaltaista örinää. Musiikki määrittyykin usein progressiiviseksi metalliksi kappaleiden



KUVA 26 - Dream Theater on yksi nykypäivän maineikkaimmista progressiivisen metallin edustajista, ja on toiminut vuodesta 1986 alkaen. (Seethemusic.com 2012.)

Pehmeän soljuvuuden vastapainoksi kappalessa voi olla odottamattomia rytmin- tai tunnelmanvaihdoksia, ikään kuin ”herätyksiä”, jotka havahduttavat kuuntelijan ja uudelleenherättävät huomion. Kappaleet ovat progressiiviselle musiikille tyypillisesti usein tavallista 3-6:tta minuuttia pitempiä, ja yhden kappaleen aikana musiikin tunnelma voi vaihtua useita kertoja äärilaidasta toiseen, ikäänkuin yhdessä kappaleessa olisi useampia kappaleita, mutta ilman selkeitä siirtymiä tai pysähdyksiä. Progressiivinen metalli voi olla hyvin kokeilullista, ja progemetallibändit saattavat ottaa vaikutteita myös metallin ulkopuolisista genreistä, kuten jazzista, etnisestä musiikista tai klassisesta musiikista. (Progarchives 2012.)

Esimerkkejä progressive metal -bändeistä:

*Dream Theater (US), Symphony X (US), Tool (US), Queensrÿche (US),*

*Porcupine Tree (UK), Opeth (SWE), Pain of Salvation (SWE)*

## 2.13 Symphonic metal

Symphonic metal -nimitys kertoo jo paljon tämän alagenren tyylistä. Siinä yhdistyy nimen mukaisesti klassinen, sinfoninen musiikki ja metallimusiikki. Nämä kaksi musiikkityyliä yhdistyvät monella eri tavalla sekä soittimien että musiikillisen tyylin ja äänimaailman kautta. Metallimusiikin perussoittimet sähkökitara, sähköbasso ja rummut ovat edelleen läsnä ja tuovat genrelle metallimusiikille tyypilliset elementit, ja näiden ohella kuullaan useita klassisen orkesterin soittimia, kuten viulua, selloa, huilua, muita puhallinsoittimia sekä klassista taustakuoroa. Metallikappale, jossa metallin perussoittimien lisäksi taustalla soi esimerkiksi viulu, ei vielä sellaisenaan ole sinfonista metallia, vaan sinfonisuuden pitää olla kokonaisvaltaisemmin läsnä. Kappaleiden rakenne itsessään muistuttaa usein enemmän klassisten sinfonioiden rakennetta kuin populäärimusiikin. Kappaleet ovat usein keskivertoa pitempiä, ja monimutkaiset instrumentaaliset osat voivat viedä valtaosan kappaleesta rakentaen sitä pala-palalta sinfonian tapaan. Metallin perussoittimet jäävät usein jopa taka-alalle, ja rummut, kitara ja basso keskittyvät vain luomaan raskaan, rytmisen pohjan, kun suurin huomio annetaan klassisille soittimille ja laululle. Kitarasooloilu tai yhden soittimen taituruudennäytteet ei myöskään ole samalla tavalla läsnä sinfonisessa metallissa, kuin useimmissa muissa metallin alagenreissä, vaan useiden soitinten ja taustakuorojen yhteispeli, on sinfonisen metallin ydin, ja ne yhdessä luovat monialaisuutta ja monimutkaisuutta. (Vertaa: Wikipedia 2014l.)



KUVA 27 - Therion esiintymässä sinfoniaorkesterin kanssa vuonna 2007. Alunperin death metalia soittanut Therion alkoi kääntyä sinfonisempaan suuntaan 90-luvun loppupuolella.

(Hardrock.hu 2007.)

Sinfoninen metalli sellaisena kun se nykypäivänä tunnetaan otti ensiaskeleitaan 90-luvun puolessavälissä, kun (jo vuonna -85 perustettu) ruotsalaisen Therion- yhtiön musiikissa, joka alkoi death metalina, alkoi kuulua yhä enemmän orkestraalisia osuuksia. (Therion.se 2014.) Samoihin aikoihin maailmalla luultavasti tunnetuin sinfonisen metallin edustaja ja uranuurtaja suomalainen Nightwish oli muodostumassa, ja bändi julkaisi ensimmäisen, vielä tuolloin hyvin akustiseen tunnelmamuusiikkiin painottuvan *Angels Fall First* -albuminsa vuonna 1997. (Nightwish.com 2014.) Nightwish oli myös luomassa yhtä sinfonisen metallin tyypillisimmistä piirteistä, nimittäin klassisesti koulutetun naislaulajan käyttöä, jonka myötä sinfonisen metallin suosion noustessa 2000-luvun alussa myös naislaulajat yleistyivät ennen hyvin miesvaltaisessa metallimusiikissa. Useat sinfonista metallia soittavat bändit ottivat genren kehittyessä omakseen myös hyvin tumman, fantasiamaisen, dramaattisen ja synkän luonteen sekä visuaalisuuteen että laulujen sanoituksiin. Monia sinfonista metallia soittavia bändejä luonnehditaan *goottimetalliksi* (goth metal), josta on syntynyt oma alagenren alagenre. (Vertaa: Wikipedia 2014l.)



KUVA 28 - Jo kolmannen pitkäsoiton, vuonna 2000 julkassun Wishmasterin ohella Nightwish teki ensimmäisen maailmankiertueensa, ja on ollut vahvasti asettamassa tyypillisen sinfonista metallia soittavan bändin kaavaa. Kuva Wishmasterin ajalta.

(Hardrock.hu 2007.)

Esimerkkejä symphonic metal -bändeistä:

*Epica* (NL), *Within Temptation* (NL),

*Avantasia* (GER), *Sirenia* (NOR),

*Tristania* (NOR), *Therion* (SWE),

*Amberian Dawn* (FIN), *Nightwish* (FIN)

## 2.14 Thrash Metal

Sana ”*thrash*”, suomeksi ”hakata”, ”piestä”, ”rökittää”, kuvaa thrash metalia monelta osin. Thrash metal -keikalle mennessä metallimusiikkiin tottumaton henkilö voi saada lievän shokin siitä, kuinka väkivaltaisennäköistä fanien käyttäytyminen yleisössä on, kun *moshpitti* pääsee kunnolla käyntiin. Kuuntelijat rynnivät ja hyppivät aggressiivisesti toisiaan päin, ja ulkopuolisen, tietämättömän henkilön näkökulmasta tilanne voi näyttää joukkotappelulta tai mellakalta, mutta todellisuudessa ”thrasherit” vain pitävät hauskaa keskenään. Thrash metal onkin metalcoren ohella musiikillisestikin ”väkivaltais”, vaikka ei kuitenkaan yhtä raskasta kuin death tai black metal. Thrash oli aikaisimpia 80-luvulla muodostuneita metallin alagenrejä, ja genre syntyi fanien ja muusikoiden tarpeesta luoda jotain nopeampaa, raskaampaa ja vihaisempaa kuin mitä heavy metal oli aikaisemmin tarjonnut (Ernst 2007). Thrash metalin ensimmäinen aalto 80-luvulla, pääasiassa bändien Metallica, Venom, Anthrax, Slayer, Megadeth ja Overkill luotsaamana vaikuttavuudeltaan seuraavan sukupolven tarpeeseen luoda jotain ”vielä kovempaa”, ja extreme metal -genret, kuten death ja black metal alkoivat kyteä pinnan alla. (Ks. kohdat 2.2.1 ja 2.2.2.)

Thrash metal perustuu pitkälti nopeuteen yhdistettynä rankalla kädellä soitettuihin vahvasti särötettyihin kitarariffeihin ja rumpukompeihin saaden aikaan hyvin ”ärhäävä” aggressiivisen soundin.

Kitarariffien ja rumpukomppien nopeus ja ärhäkkyys erottaa perinteisen thrash metal -soundin esim. edellämäisestä metalcoresta tai death metalista, jotka ovat vuorostaan raskaammin aggressiivisentuista. Kitarasoolot thrash metalissa ovat power metalin ohella metallin alagenreistä eniten nopeuteen painottuvia, ja kitaristit käyttävät niitä soittaessa paljon ”tapping” -tekniikkaa, eli kitaran kieliä ”napu-



KUVA 29 - Metallica bändin alkukaikoina, kun Dave Mustaine (Megadeth) oli vielä bändin kitaristi.

(Revolvermag 2011.)

tellaan” sormenpäillä niiden ”rämpyttämisen” sijaan usein kaksin käsin, jolloin on mahdollista soittaa paljon nuotteja nopeasti peräkkäin paljon laajemmalla asteikolla (Wikipedia 2014m). Toisin kuin heavy metalissa thrash metalissa laulu ei ole yhtä vahvassa asemassa taidollisesti, vaikkakin samoja, korkealle kaikuja, voimakkaita huutoja ja karjuntia siinäkin arvostetaan. Laulumelodiat ovat usein paljon yksinkertaisempia ja usein melko monotonisia, jotta lyriikat voi enemmänkin ärjyä tai huutaa melodian laulamisen sijaan, vaikka joissakin erityisesti uudemmissa bändeissä myös lauletaan melodisemmin. Tämä ilmiö toimi 80-luvulla modernin ”örinän” esimuotona, jota jotkut death ja black metalia omista bändeissään aloittelevat thrash metal -fanit kehittivät eteenpäin. (Ks. osio 2.2.2)



KUVA 30 - Edelleen aktiivinen thrash -legenda Slayer vuonna 1984. Slayerin musiikki oli aikainsa raskainta ja sanoitukset rankimpia, ja bändi toimi myöhempien black metal -bändien innoittajana.

(Cvltnation.com 2011.)

Esimerkkejä thrash -metal bändeistä:

*Anthrax (US), Megadeth (US), Metallica (US), Overkill (US),*

*Slayer (US), Testament (US), Pantera (US), Kreator (GER),*

*Sodom (GER), Mokoma (FIN), Stam1na (FIN)*



# 3. GRAAFINEN SUNNITTELU JA VISUAALISUUS MUSIIKISSA

## 3.1 Graafisen suunnittelun roolin muodostuminen musiikissa

Graafisen suunnittelun käyttö musiikkimaailmassa on vahvasti sidoksissa markkinointiin ja mainontaan, kuten yleisesti ottaen kaikkilla muillakin aloilla. Musiikkimaailman grafiikoiden tarkoitus ei kuitenkaan aina ole ensisijaisesti myynnin edistys ja imagon luonti, vaan myös tunnelman luonti ja musiikin tukeminen visuaalisesti tarjoten kokonaisvaltaisemman kokemuksen kuuntelijalle.

Graafisen suunnittelun kaupallisuuden taso musiikissa riippuu pitkälti musiikin julkaisseen levytysyhtiön haluista. Suurimmat levytysyhtiöt ovat suurimpia, koska ne ovat onnistuneet myymään eniten musiikkia ja niillä on ollut varaa kasvuun, joten ne ovat oletettavasti myös kaupallisimpia. Suurta voittoa tavoittelevien levytysyhtiöiden on mietittävä tarkkaan, minkälainen musiikki ja imago myy eniten. Tällöin artisti joutuu usein tinkimään taiteellisista toiveista ja arvoista sekä musiikissa että visuaalisuudessa, koska laadulla tai taiteellisuudella ei ole painoarvoa levytysyhtiön silmissä, vaan sen tuottavuudella. (Vertaa: Fitzgerald & VanderLans 2010. 116-117.)

Levyjen kansitaiteet ovat olleet kenties tärkein kuvataiteen ja graafisen suunnittelun rooli musiikkimaailmassa niin kauan kuin ääntä on voitu tallentaa ja kopioida jälleenmyyntiä varten. 1800-luvun loppuvaiheessa gramfonin ja modernimmista vinyylilevyistäkin tutun kiekonmuotoisen tallennemuodon ohella kilpaili vielä fonografi ja tavallisesti tietynlaisesta vahasta tehty sylinterinmuotoinen tallenne. (Kuva 31)



KUVA 31 - Fonografin äänitesylintereitä myytiin pahvisissa purkeissa, joissa usein oli myyvää ja näyttävää aikansa graafista suunnittelua.

(Wikimedia Commons 2005.)



KUVA 32 - Hieman fonografin jälkeen markkinoille tullut gramofoni käytti tuttua kiekonmuotoista äänitelevyä, joita myytiin paperisissa taskuissa. Kuvassa myös nille tarkoitettuja kantolaatikoita.

(Sciencemuseum.org 2014.)

Niitä myytiin niin ikään sylinterinmuotoisissa pahvisissa purkeissa, joiden ympärille oli kiedottu etiketti kertoen sylinterin valmistajan ja mahdollisen äänitallenteen sisällön ja tekijät mahdollisimman näyttävästi kuten nykyihmisille tutummat levykannetkin. (Wikipedia 2014n.) Noin vuonna 1910 gramofoni ja sen tallenuslevyt voittivat kilpailun fonografin kanssa, ja kiekonmuotoisesta tallennuslevystä tuli oletusmuoto. 10- ja 12 -tuumaisia gramofonilevyjä myytiin enimmäkseen tyhjinä painamattomissa paperi- tai pahvitaskuissa (valmistajan merkintöjä lukuunottamatta), ja siihen äänitetty, useimmiten yksittäinen kappale oli usein kirjoitettu käsin. Vasta 1920-1930 luvuilla alkoi ilmestyä levytysyhtiöiden julkaisemia kokoelmia, joille alettiin suunnitella aivan omia pakkauksia sen sijaan, että äänitetyt kappaleen vain kirjoitettaisiin käsin valmistamiseen pohjaan. Levyjen kansitaiteet alkoivat vakiintua, ja 1938 Columbia Records palkkasi ensimmäisen varsinaisen art directorin levykansien suunnittelua varten (Wikipedia 2014o).

Ennen levytystekniikaa muusikoiden tapa tienata musiikillaan oli tietenkin elävän musiikin esittäminen, ja kuten mitä tahansa muita tapahtumia, esiintymisistä ilmoitettiin julisteiden ja muiden paperisten ilmoitusmuotojen avulla. 1800- luvun alkupuolella kirjasinten (kohokuviollisten, metallisten pienten palojen, joilla kirjaimet painettiin) valmistus helpottui ja halventui, kun niitä alettiin valmistaa puusta uuden, tarkan poraustekniikan ansiosta. Kirjasinten muodon ja koon varioiminen helpottui uuden tekniikan myötä, julisteiden ja lehti-ilmoitusten typografia monimuotoistui ja tuli näyttävämmäksi ja julisteista tuli yleisin ja näkyvin ilmoitusmuoto. (Designhistory.org 2011.)



KUVA 33 - Elviksen konsertin mainosjuliste 50-luvulta. Juliste oli vielä samankaltainen esim. wrestling- ja nyrkkeilytapahtumien mainoksien kanssa.

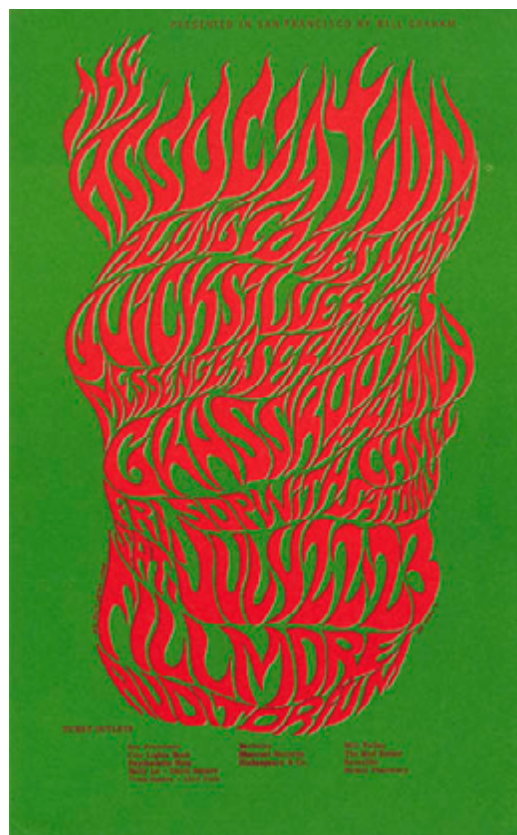
(Rockhall.com 2014.)



KUVA 34 - Myöhemmin konserttijulisteet alkoivat muotoitua omaan suuntaansa.

(Rockhall.com 2014.)

Kun rock'n'roll -musiikki ilmaantui 1950-luvulla Amerikassa, eivät konsertteja mainostavat julisteet aluksi eronneet paljoa muiden viihdetapahtumien mainosjulisteista, ja olivat enimmäkseen suurikokoisin versaalikirjaimin ladottuja ja kuvattomia. (Vertaa kuva 33). Vähitellen julisteisiin alkoi ilmaantua myös kuvia esiintyjistä, ja 60-luvun puolivälissä ja 70-luvuilla musiikkijulisteiden luonne alkoi radikaalisti muuttua paljon taiteellisempaan suuntaan, ja konserttijulisteista tuli tuohon aikaan todellinen taiteen muoto, kun muodoilla, väreillä ja kirjaimilla alettiin kunnolla leikitellä. (King 2008.)



KUVA 35 - 60-70 -luvuilla musiikkijulisteista tuli oikea taiteen muoto.

(D. Kking Gallery 2014.)

80-luvun alkaessa 60- ja 70- lukujen psykedeelisyys ja musiikkijulisteiden taiteellisuus hiipuivat, kun punkrock levisi valtavirran suosioon. Punkin myötä nousi eräänlaisen ”tee se itse” -kulttuuri musiikissa, kun nuoriso muodosti bändejä ilman kaupallisten levy-yhtiöiden varoja. Vilkkaimmalla punk -aikakaudella bändien pääasiallinen printtimainostusmuoto oli julisteiden lisäksi flyerit, jotka oli useimmiten kirjoitettu, leikattu ja liimattu käsin ja monistettu levytykseen valokopiokoneella. Punk -aalto muuttui 90-luvulle sirrettyessä grunge -aalloksi, ja ”indiemusiikilla” meni kohtalaisen hyvin, kun grungesta tuli valtavirran yleisön suosikki. Huonolaatuiset valokopiojulisteet alkoivat saada rinnalleen laadukkaampia, indietaitelijoiden piirtämiä julisteita. Vaikka valtavirran populäärimusiikissa julisteet olivat pitkälti vain isokokoinen mainosvalokuva artistista, ovat musiikin eri alakulttuurit pitäneet taiteellisemmat musiikkijulisteet hengissä. (Vertaa: safewalls.org 2011.)



KUVA 36 - Punk-aikakaudella rock-julisteet ja -flyerit olivat usein ”tee-se-itse” -henkisiä ja kopioitu levytykseen valokopiokoneilla.

(Vintag.es 2012.)



KUVA 37 - 90-luvulla punk-aalloon ja sen ”tee-se-itse” -kulttuurin laantuessa ja kääntyessä toiseen suuntaan taiteilijoiden tekemät konserttijulisteet tekivät paluuta, ja sarjakuvatyylillä oli muodissa. Yllä Chris Cooperin julisteita.

(Safewalls.org 2011.)

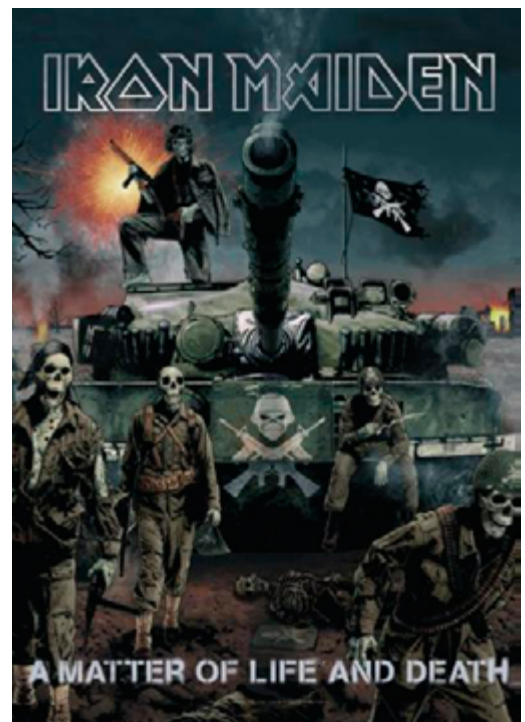
## 3.2 Graafisen suunnittelun asema nykypäivänä metallimusiikissa

Vaikka julisteilla mainostaminen on radikaalisti vähentynyt digitalisoituneessa nykypäivässä, on julisteilla tähän päivään asti säilynyt vahva asema varsinkin metallimusiikissa. Levynkansien ohella keikkoja ja uusia levyjä mainostavat julisteet ovat ikoninen osa metallimusiikin markkinointia. Ne eivät ole bändeille pelkästään mainoksia, vaan myös eräänlaisia statussymboleita ja fanien himoitsemia keikkamuistoja. Statussymboleita siksi, että kun bändillä on varaa tai mahdollisuus tilata itselleen ammattimaisia mainosjulisteita, on bändi yleensä saavuttanut tietyn pisteen urallaan. Julisteiden statussymbolimaisuuteen vaikuttaa myös se, että muusikoilla on lähes aina jokin esikuva, jokin pitemmälle edennyt bändi, joiden musiikkia ja julisteita on ihailtu nuorena innokkaana fanina. Kun omalla bändillä myös lopulta on ihan omia julisteita, kokee itse ikään kuin päässeensä lähemmäs idoleitaan ja saavuttaneensa tietyn tason, johon on unelmoinut pääsevänsä.

Vaikka printtimainonta on radikaalisti vähentynyt ja sen aikaisemmin tarjoama viestintä siirtynyt bändien omille verkkosivuille ja sosiaaliseen mediaan, on musiikkijuliste edelleen vahvasti elossa etenkin oheistuotteena, ja niitä myydään myös suurikokoisina, kevytkankaisina seinälippuina, joilla innokkaimmat fanit usein vuoraavat huoneittensa seinät. Populäärimusiikin puolella musiikkijulisteet ovat edelleen pitkälti vain suurikokoisia valokuvia artistista, mutta edellisen osion loppuun viitaten myös metallikulttuurissa taiteilijoiden työt ovat säilyneet arvossa, myös erikseen julisteita varten tehtyinä töinä, mutta eritoten levyjen kansitaiteena.



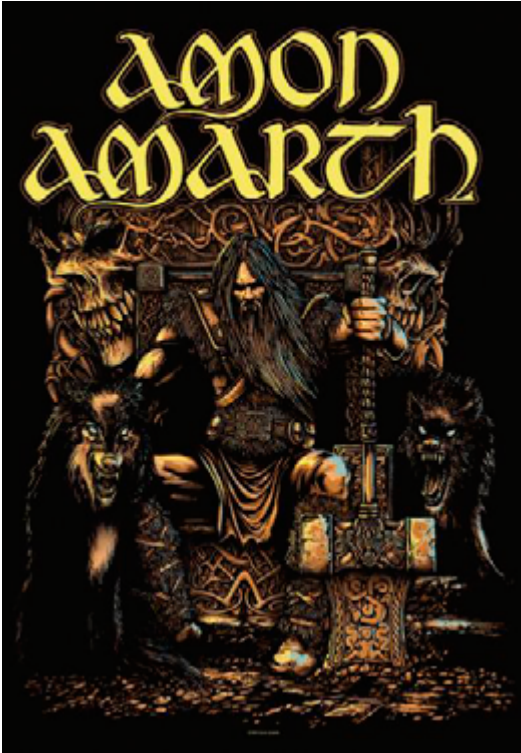
38



39

KUVA 38 ja 39 - Nykyään yleinen tapa oheistuotteiden tuotossa: albumin kansitaide muokataan sopivaan muotoon mm. julisteisiin. Esimerkkinä Iron Maidenin vuonna 2006 julkaistun A Matter of Life and Death -albumin kansitaide- ja sen julisteformaatti.

(38: Wikipedia 2013. 39: Emp.fi 2014.)



Kuva 40 ja 41 - Julisteet ja seinäliput ovat nykypäivänä suosittuja oheistuotteita, ja niitä varten tehdään myös omaa kuvitusta.

(40, 41: Emp.fi 2014.)

2000 -luvun loppua kohden valtaosa musiikkikaupasta on siirtynyt digitaaliseen muotoon, eikä fyysisiä CD -levyjä myydä enää kuin murto-osa entisestä, ainakaan populaarimusiikin osalta. Metallifanien joukossa fyysisten levyjen ostaminen on kuitenkin säilynyt suhteellisen vilkkaana, ja vaikka albumi on nykyään useimmiten myös ostettavissa ladattavassa muodossa, moni ostaa itselleen edelleen CD -version saadakseen sen mukana tulevan vihkosen kansitaiteineen ja kappaleiden sanoineen. Vaikka LP -levyjen kaupallinen tuotanto on jo 90- luvun alkupuolella hiipunut olemattomiin, edelleen monet metallibändit julkaisevat albuminsa myös LP:nä rajoitetuissa määrin. LP -levyt ovat säilyneet metallifanien keskuudessa keräilyesineinä, ja vaikka harvalla edes on LP-soitinta kotonaan, monet fanit ostavat itselleen keräilyaarteina pidettyjä LP-levyjä, joissa juurikin yksityiskohtaiset kansitaiteet pääsevät oikeuksiinsa CD-levyjä paljon suuremmissa pakkauksissa.

Koska musiikin myynti on internetin yleistymisen myötä radikaalisti pienentynyt, eivät muusikot enää, surullista mutta totta, tienaa itse musiikilla. Keikkailukaan ei useammalle metallibändille enää tuo tuottoja, vaan on päin vastoin joko tappiollista tai voitto on hyvin pieni etenkin ulkomailla keikkaillessa, vaikka keikoille bändiä katsomaan tulevia maksavia faneja riittäisikin. Vuonna 2012 ulkomailla keikkailleista suomalaisartisteista vain yksi, folk metal -bändi Korpiklaani ylsi voitolle (Karjalainen 2013). Jotta bändit pystyvät rahoittamaan toimintaansa, ja kokoaikaiset muusikot tienamaan elantonsa, on bändien täytynyt löytää tapoja tehdä rahaa muulla tavalla kuin itse musiikilla. Levymyyntiä ja

42



43



44



KUVA 42- 44 - Yleinen graafikoiden ja taitelijoiden työllistäjä nykypäivän musiikkimaailmassa on bändien oheistuotteiden ulkonäön suunnittelu.

(42: Madsupply 2014. 43: Madsupply 2014, 44: Turisas on facebook 2013.)

keikkailua tuottoisammaksi on osoittautunut oheistuotteiden myynti, mikä työllistää graafista suunnittelijaa. Oheistuotteiden myynnin merkityksen oivaltaneet bändit teettävätkin kuvitusta ja grafiikkaa bändin nimissä myytäviin vaatekappaleisiin, mukeihin, laukkuihin, seinälippuihin, kalentereihin, mihin tahansa, mitä bändi pitää soveliaana myydä oheistuotteena. Bändit, joilla oheistuotekauppa on hyvällä mallilla, teettävät säännöllisesti uutta grafiikkaa myytäväksi oheistuotteissa, jotta myynti jatkuisi ja tuottoja tulisi. (Kuvat 42-44) Pelkkä levynkansitaiteen painaminen paitoihin ja seinälippuihin ei riitä, vaan grafiikkaa teetetään nimenomaan jotain tiettyä tuotetta varten, ja bändi käyttää usein samaa suunnittelijaa pitemmän aikaa pitäen yllä tietynlaista visuaalista imagoa. Bändeillä on myös tapana uusia verkkosivujensa ilmettä säännöllisesti, useimmiten vastaamaan kunkin uuden albumin visuaalista ilmettä, jolloin graafikolle on myös tarvetta.

Ennen kuin bändillä kuitenkaan on mahdollisuutta hienoihin julisteisiin ja bändipaitoihin, jo uran alkuvaiheessa tärkeänä osana bändin perustamisprosessia on bändin logon luominen. Metallibändille oikeanlainen, omanlainen logo on imagollisesti vähintään yhtä tärkeä kuin yritysmaailmassa yrityksille, ja ensivaikutelman kannalta jopa ehkä merkityksellisempää. Bändien logoista on metallifaneille muodostunut eräänlainen musiikintunnistustapa erityisesti tiettyjen alagenrejen piirissä. Metallin alagenrejen muodostuessa vuosien varrella bändit ovat ottaneet vaikutteita toisistaan, ei vain musiikillisesti, vaan myös visuaalisesti. Alagenrejen sisällä on syntynyt selkeitä graafisia trendejä, ja jo pelkästään logon perusteella voi päätellä, minkätyyppistä musiikkia bändi soittaa. Useat bändit

haluavat tarkoituksella tietynnäköisen logon, jotta samantyyppistä musiikkia kuunteleva voi kiinnostua bändistä jo ennen kuin hän on kuullut ollenkaan bändin musiikkia. Seuraavassa osiossa pureudunkin metallin alagenrejen visuaaliuuteen, ja esittelen eri genreille tyypillisiä trendejä käyttäen apuna reilusti kuvaesimerkkejä.

## 3.3 Visuaaliset trendit metallin alagenreissä

### 3.3.1 Maskuliinisuus, voima ja fiktio heavy-, thrash- ja power metalissa

Metallimusiikin ja tarkemmin heavy metalin syntyessä 70-luvulla sitä soittavat bändit kehittivät omaa musiikkia kuvastavan visuaalisen imagon ja identiteetin, josta muodostui perinteisen metallin visuaalinen tyyli. Tietenkin jokainen bändi haluaa tuoda esiin jotain omaa eikä suoraan kopioida toista, mutta heavy metalin ensimmäiset suuret bändit loivat perinteisen metallin perusidentiteetin, jonka myös myöhemmin perustetut yhtyeet ovat ottaneet omakseen.



KUVA 45 - Black Sabbathin bändilogossa oli vielä selkeästi nähtävissä 60-70-lukujen psykedeelisuuden vaikutteet, eikä se ole tyypillinen heavy metal -logo.

(Wikimedia Commons 2011.)

Perinteisen heavy metalin visuaalisuus kuvastaa itse musiikkia ja sitä, minkälaisena se otettiin vastaan ja minkälaisena muusikot sitä halusivat tuoda esille. Musiikin luonne on suurenkuuloista, raskasta ja ”miehekästä”, sanoitukset kertovat usein fiktiivisen tarinan tai sanoma on inspiroiva tai rohkaiseva. Metallimusiikin perusidentiteetiksi muodostuikin sekoitus voimaa, aggressiivisuutta ja tarinankerrontaa, jota levynkansilla, julisteilla ja bändien logoilla haluttiin korostaa. Erityisesti eavy metalin toinen aalto, New Wave of British Heavy Metal, nojautui vahvasti näihin elementteihin ja vakiinnutti sen, mitä metallin edellinen sukupolvi oli pannut alulle.



46



47



**IRON MAIDEN**

49



50

**KREATOR**

51

KUVA 46, 47 ja 48 - Judas Priestin alkuperäinen logo (46), joka Rainbow'n logon (48, ylhäällä) tapaan vielä käytti kalligrafisia kirjaimia, vaihtui vuonna -78 "terävään ja metalliseen", joka jäi elämään klassisena heavy metal -bändien logojen tyylinä.

(46: Wikia 2014, 47: Spirit of Metal Webzine 2014, 48: Wikipedia 2011 49: Wikia 2014. 50: Metal-rules.com 2010, 51: Wikipedia 2009, 52: Megadeth.com 2014, 53: Bandlogos.wordpress.com 2011.)

48



Heavy metal -bändien logoissa näkee usein metallin raskautta ja aggressiivisuutta maskuliinisina, teräväkärkisinä kirjaimina, joille on annettu metallinhoitoinen pinta korostamaan sitä, että kyseessä todellakin on "heavy metal" -yhtye. (Ks. kuvat 47, 49, 50) Thrash metal, joka syntyi 80-luvulla heavy metalin ja punk rockin fuusioitumisesta, (Ks. kohta 2.2.14) on yksi metallimusiikin aggressiivisimmistä muodoista, ja sitä thrash -bändit ovat halunneet korostaa myös logoissa ja kansitaiteessa, joten kirjainten terävyys ja maskuliinisuus ovat siirtyneet vahvasti thrash-imagoon. (Ks. kuvat 51-56)

52

**MEGADETH**

53



54



55



56



KUVA 54-56 - väkivalta, aggressiivisuus ja kuolema ovat yleisiä teemoja thrash -albumien kansikuvissa, ja extreme metal -genret (Ks. kohta 3.3.3) jatkoivat samalla linjalla kehittyessään.

(54: Wikipedia 2011, 55: Wikipedia 2011, 56: Wikipedia 2011, 57: Blindguardian.com 2014, 58: Rockstadfalun.se 2014, 59: Wikipedia 2007, 60: Wikipedia 2007.)

Jotkut metallibändit suuntautuivat aggressiivisuuden sijaan enemmän eppisyyteen, ja musiikin teemana on usein fiktio, erityisesti fantasia. Logoissa ja kansitaiteissa on edelleen nähtävissä voimakkuus, maskuliinisuus ja metallinhoitoisuus, mutta se ilmenee enemmän miekkojen teriä muistuttavina muotoina tai ritarillisuuteen ja sankaritarinoiniin viittaavina keskiaikaishenkisinä kirjaimina, kuten kuvan 48 Rainbow, jonka musiikkia pidetään power metalin edelläkävijänä.

Power metal, joka perustuu vahvasti heavy metaliin, mutta on sille tyypillisesti nopeampaa ja vielä eppisempää kuin perinteinen heavy metal, on omaksunut edeltäjältään fiktion, eppisyyden ja ritarimaisen maskuliinisuuden ja jättänyt silkan vihaisen aggressiivisuuden lähes kokonaan pois. (Ks. kuvat 57- 60)

57



58

59



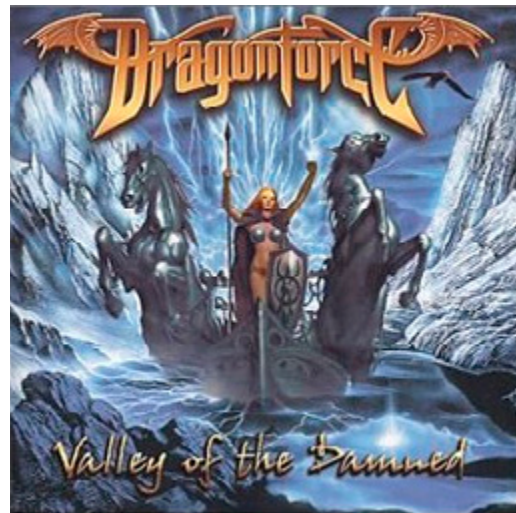
60



61



64



62



65



63



66



(61: Wikipedia 2009, 62: Wikipedia 2007,  
 63 Wikipedia 2012, 64: Wikipedia 2007,  
 65: Wikipedia 2011, 66: Wikipedia 2010.)

Jos bändin logon kirjaimet näyttävät siltä, että niillä voisi puukottaa tai iskeä jonkun kuoliaaksi, on kyse usein joko raskaammasta heavy metalista tai thrash metalista. (Ks. s. 41) Jos levyn kannessa korostuvat veri, väkivalta tai kuolema, kuten kuvissa 54-56, on se luultavasti thrash metalia (tai niistä myöhemmin kehittynyttä death metalia, Ks. kohta 3.3.3). Mutta jos kansikuvassa pääpaino on näyttävyydellä, eepillisyydellä tai myyttisyydellä, on se mitä luultavimmin heavy metalia. (Kuvat 61-63) Toisaalta, jos kansitaide korostaa nimenomaan taistelua, sankarillisuutta tai fantasiaa, ja bändin logo on enemmän näyttävän kuin vaarallisen näköinen, on se melko varmasti power metalia. Power metal -kansitaiteissa suositaan havaittavasti myös elementtien keskittämistä, luultavasti koska se saa aikaan arvokkaan, eepisen vaikutelman. (Kuvat 64-66) Joskus heavy metal ja power metal -albumeita on kuitenkin vaikea erottaa toisistaan kansitaiteen perusteella koska genret ovat visuaalisesti hyvin lähellä toisiaan.



KUVA 67 - Hyvin tyypillinen thrash metal -fanin "keikkaunivormu".

(Sarah Kaufhold 2012)

Bändien visuaalisuus ulottuu myös pukeutumiseen ja ulkonäköön. Lähes kaikkia metallin alagenrejä yhdistävät tunnetusti pitkät hiukset ja bändipaidat (joista voi myös päätellä minkä tyylistä metallia kyseinen henkilö kuuntelee), mutta jokaisella alagenrellä on erityisesti muusikoiden lavapukeutumisessa alagenrelle tyypillisiä tunnusmerkkejä. Edellämainituista vanhimmista alagenreistä thrash metalilla on kenties selkeiten erottuva tyyli fanien keskuudessa, ns. "thrash-liivi", eli usein farkkukankaasta tehty hihatton takki, johon fanit ompelevat suosikkibändiensä kangasmerkkejä (Ks kuva 67). Kuten Sam Dunnin metallista kertovissa dokumenteissa käy ilmi, farkkuliivityyli ulottui metallin alkuaikoina laajemmin raskaan musiikin kuuntelijoiden ja muusikoiden kesken tyylin ollessa 80-luvulla muotia, joten myös perinteisen heavy metalin ystävät voi tunnistaa tästä.

Sekä heavy että thrash metalille on myös tyypillistä niittipantojen ja -vöiden käyttö, mutta ei yhtä runsaissa määrin kuten extreme metal -piireissä (Ks. kohta 3.3.3). Power- ja perinteisille heavy metal -muusikoille on leimallista myös mustan nahkan, joko aidon tai synteettisen, käyttö esiintymisvaatteissa, kun taas thrash -piirissä nahkaan pukeutuminen ei näytä olevan yhtä tyypillistä, kun muusikoiden lavapukeutumista katsotaan. Niitit ja piikit eivät taas ole yhtä yleisiä power metalissa, jossa varsinkin ns. "sankariheville" (ks. kohta 2.2.11) tyypillistä on nahkaisten housujen, liivien ja niittittömien käsipantojen käyttö lavalla. (Vertaa Dunn 2012c.)

### 3.3.2 Ylellisyys, sähköisyys ja seksuaalisuus glam- ja pop metalissa

Samoihin aikoihin thrash metalin kanssa Amerikan länsirannikolla syntyi glam metal, joka toisin kuin heavy- ja thrash metal erkaantui kevyempään, epämaskuliiniseen, suorastaan epämetalliseen suuntaan. Nimi ”glam metal” viittaaakin englanninkieliseen sanaan ”glamour”, eli hohdokkuus, ylellisyys. Glam metalin visuaalisuus sekä musiikki pyörivät usein rocktähteyden glamourin, kauneuden ja iloittellavan elämäntyylin ympärillä, ja kappaleet ovat luonteeltaan usein hyvin iloisia tai sähköisiä.

68



69



70



71



72



73



(68: TwistedSister.com 2011, 69: Metal-rules.com 2008, 70: Splashmagazine.com 2013, 71: Wikimedia Commons 2011, 72: Themidlandsrocks.com 2012, 73: Unsungmelody.com 2013.)

Glam metalin visuaalinen identiteetti keskittyy pitkälti huomionherätykseen, shokeeraavuuteen ja näyttävyyteen. Toisin kuin heavy metal -ilmeessä, jossa väriteema on pitkälti tummanpuhuva ja mustaan painottuva, glam metalin visuaalisuudessa kirkkaat, neonhoitoiset värit ovat vahva elementti. Glam metal syntyi Los Angelesin Sunset Stripin neonvalojen alla. (Vertaa: Dunn 2012a.) Heavy metalin tyylliset, metallinhoitoiset, maskuliiniset, terävännäköiset logot ovat edelleen vahvasti läsnä, mutta nekin on glam metalin yhteydessä tuunattu heavy metal -logoihin verrattuna vielä kiiltävimmiksi, ja ohelle on usein lisätty genrenmukaista värikästä hohtoa. (Ks. kuvat 68-73.)

74



75



76



77



78



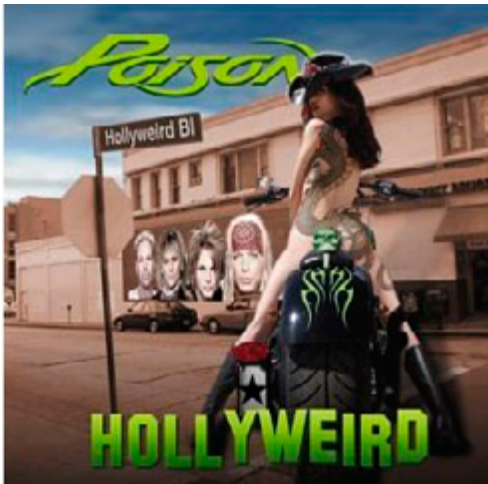
79



KUVA 74-79 - Glam-bändeille on tyypillistä, että jäsenet itse poseeraavat albumiensa kansissa, mikä ei ole niin yleistä muiden metallin alagenrejen yhteydessä.

(74: Wikipedia 2011, 75: Wikipedia 2014, 76: Wikipedia 2013, 77: Wikipedia 2006, 78: Wikipedia 2014, 79: Wikipedia 2009.)

80



80- luvulla glam metal -liikkeen aloittaneille bändeille tyypillistä oli vahvan, provosoivan, naisellisen meikin käyttö yhdistettynä aikakaudelle tyypillisiin, tuuheisiin ja huomiotaherättäviin kampauksiin ja värikkäisiin, kimalteleviin ihonmyötäisiin vaatteisiin. Bändit tahtoivat erottua muista ja jäädä ihmisten mieleen, joten bändi itse poseeraa usein glam metal -levynkansissa. Glamin visuaalisuudella toisaalta shokeerataan ja herätetään huomiota, mutta myös korostetaan kauneutta ja ylellisyyttä.

81



Jotkut glam -bändit painottivat enemmän shokkielementtiä, kuten Twisted Sister, ja toiset korostivat pukeutumiseensa kauneutta urheilullisuutta ja seksuaalisuutta, kuten bändit Poison ja Van Halen. ”Sex, drugs and rock ’n’ roll” -asenne on aina ollut yleinen teema glam metalissa, ja se näkyy myös levynkansissa vahvasti seksuaalisesti vihjaillevina aiheina (kuvat 80 ja 81), tatuointeina ja rock’n’roll -elämäntyylinä. Myöhemmän sukupolven glam -bändit

82



84

83



85

(80: Wikipedia 2006, 81: Wikipedia 2011, 82: Theglamnationnetwork.com 2014, 84: Steelpantherrocks.com 2014, 85: Melodic-hardrock.com 2013.)

ovat hieman hillinneet 80- luvun ulkonäöllistä ylitseampuvuutta (vertaa kuvat 82-83 ja 84-85), mutta rocktähteys, L.A. ja rohkeus on edelleen glamin visuaalisuuden ydin.

Glam metalin visuaalisuudesta sain tätä kirjoittaessa vähiten irti, ja osio jäi hyvin lyhyeksi, koska logot ja typografia muistuttaa paljolti perinteisen heavy metalin grafiikoita. Kansitaiteet mukailevat eniten valtavirran populäärimusiikin kansikuvia ja perustuvat valokuvaan itse bändistä tai vaihtoehtoisesti näteistä ”rockpimuista” ja LA-glamourista. Glam- ja popmetallin visuaalisuus on siksi minulle vähiten kiinnostava, koska se on metallin alagenreistä eniten kaupallista ja siksi hyvin pinnallista, eikä jätä katsojalle paljoa tulkittavaksi.

### 3.3.3 Pimeys, pahuus ja aggressiivisuus extreme metal -genreissä

Black metal, death metal ja niistä syntyneet muut extreme metalin alagenret eivät ole vain musiikillisesti äärimmäisiä. mutta myös monella tapaa visuaalisesti. Rankemmasta thrash metalista kehittymään lähteneet extreme metal -genret ovat aina pyrkineet johonkin edellistä shokeeraavampaan, ja myös visuaalisuus on viety edeltäjiä pitemmälle. Black metal ja death metal alkoivat muodostua samoihin aikoihin ja muistuttavat toisiaan sekä musiikillisesti että visuaalisesti, mutta kummassakin on melko selkeästi havaittavia eroja, kun niihin osaa kiinnittää huomiota.



(86 Peter Beste 2007.)

Kuten kohdassa 2.2.1 mainitsin, 90- luvun aikana maailmalle metallinkuuntelijoiden keskuudessa levinnyt norjalainen black metal on pitkälti asettanut black metalille musiikillisen peruskaavan, mutta myös selkeästi tunnistettavan visuaalisen identiteetin, jota uskollisimmin noudattavat yhtyeet on erittäin helppo tunnistaa black metal -bändeiksi. Ikonisin black metal -elementti on artistien vahvan kasvomaalin eli ”corpse pain-



tin” käyttö. Nimi tulee siitä, että kasvot usein maalataan kalpeiksi valkoisella, silmien ympärille lisätään mustat alueet, kasvonpiirteitä vääristetään ja muilla tavoin yritetään imitoida aavemaista, ruumismaista tai pääkallomaista ulkomuotoa. Aina corpse paintilla ei kuitenkaan ole tarkoitus näyttää kuolleelta, vaan luoda mahdollisimman uhkaava ja pelottava ilme kasvoille. Joillekin se on enemmän sotamaalaus.

(Ks. kuvat 87-94)

87



88



89



90



91



92



93



94



(87, 88: Peter Beste 2002, 89: Wikimedia Commons 2009. 90, 94: Peter Beste 2014, 91: Photopit 2008, 92: The-metalithic.com 2014, 93: Negakinu Photography & Design 2014.)

95



96



97



## KUVAT 95-97

Ylhäältä listattuna Arthur Brown, Alice Cooper ja KISS:in Gene Simmons, jotka käyttivät mustaa kasvomaalia esiinnyessään jo kauan ennen black metalin syntyä, mutta näillä ei katsota olevan yhteyttä corpse paintiin.

(95: Metal Archives 2008, 96: Rock's Backpages 2014, 97: Gq-magazine 2012.)

Jo ennen black metal -genren syntyä musiikkimaailmassa näkyi kasvomaalien käyttöä. Aikaisimmat rock-estyksissä shokeeramista varten tarkoitettua corpse paintia muistuttavaa kasvomaalin käyttäjiä olivat jo 60-luvulla aloittaneet Arthur Brown ja Alice Cooper. Myöhemmin Kiss ja Gene Simmons tekivät lavameikeistään tunnettuja maailmanlaajuisesti, ja Simmonsin versio onkin melko lähellä monen black metal -artistin käyttämiä sotamaalauksellisia malleja. Moni black metal -artisti ja -fani kuitenkin väittää (kuten esim. metalarchives.comin keskusteluissa käy ilmi) ettei mainituilla aikaisempien sukupolvien muusikoiden teatterimaalin käytöllä ole yhteyttä corpse paintiin, vaan se on lähtökohtaisesti black metal -kulttuurin oma kehitelmä, omalla tarkoituksellaan.

Moni black metal -artisti ei koskaan esiinny livenä, mutta jotkut jotka esiintyvät ja pitävät black metalia muuna kuin pelkkänä musiikin muotona, ylistyksenä saatanalle, näkevät esiintymisensäkin rituaaleina. Tällöin corpse paintilla on myös seremoniallinen merkitys, eikä pelkästään ulkonäöllinen. Black metal -keikkojen rekvisiittana näkee myös monille varsin epämiellyttäviä asioita, kuten lampaiden tai muiden teuraseläinten päitä seipäissä, alastomuutta, verta ja muita monille shokeeraavia asioita, joko osana rituaalia, tai puhtaasti rekvisiittana ja shokkielementtinä (mikä black metal -puristien mielestä on pilannut black metalin merkityksen). Jotkut black metal -bändit ovat myös lopettaneet corpse paintin käytön sen menettäessä merkitystään, kun siitä tuli genrenlaajuinen trendi.

(Wikipedia 2014p)



KUVA 98 - Esim. Gorgoroth käyttää esiinnyessään monille järkyttävää rekvisiittaa, mutta useimmat black metal bändit pysyvät pelkässä pukeutumisessa ja musiikissa.

(Metalpolis.net 2004.)

Corpse paintin ja saatanallisten symbolien, kuten pentagrammien, väärin päin olevien ristien ym. lisäksi black metalin visuaalisuudessa on luonnolla tärkeä rooli. Perinteisessä black metal -musiikkivideossa liikutaan usein aavemaisesti pimeässä metsässä, ja levyjen kansitaiteita ja bändien promokuvia ympäröi pohjoismainen luonto. (Ks. kuvat 99-105.) Luonnon voi katsoa olevan kytköksissä satanismiin, koska monet satanistit, kuten Gaahl haastattelussaan mainitsee, näkevät kristinuskon luonnonvastaisena, sitä rajoittavana, kun taas satanismin yksi perusaatteista on luonnonlakien ja vahvimman selviytymisen toteutuminen. Luonnon läsnäolo black metalissa voi myös olla kytköksissä perinteisiin pohjoismaisiin uskontoihin, joissa luonto ja sen henget ja eri jumalat olivat pyhä asia, toisin kuin kristinuskossa.

99



100

101



102

103



104



105



(99: Peter Beste 2004, 100: Dark-world.ru 2010, 101: Peter Beste 2008, 102: Peter beste 2003, 103: Gorgoroth.info 2014, 104: Wikipedia 2012, 105: Das-kaiserreich.net 2012.)

Valokuvien ja kansitaiteiden lisäksi luonto tulee monesti ilmi tyypillisissä black metal -bändilogoissa, jotka usein imitoivat synkkien muisnaismetsien villiä oksistoja tai juurakkoja. (Ks. kuva 106.) Black metal -piireissä onkin syntynyt trendi, jossa logon selkeys ja luettavuus on perinteisen graafisen suunnittelun arvojen vastaisesti asetettu sivuun, ja logoista on tullut enemmän muotojen ja mielikuvituksen iloittelua. Jotkut logot ovat niin epäluettavia, että tekstiä hädin tuskin erottaa ollenkaan, ja ne näyttävät lähinnä risukasoilta. Tämä on useimmille black metalisteille hyvin tiedossa, ja ilmiöstä on myös tullut eräänlainen itseironinen parodia, kuin myös monen black metal bändin esiintymisestä itsestään, eivätkä kaikki ole täysin tosissaan. Black- ja muissa extreme metal -logoissa myös joskus väkinäinen symmetrian haku on myös tyypillistä. Kirjaimia



(106: Lord of the Logos 2009.)



KUVA 107 - Kollaasi erilaisista black metal -logoista.

(Metalinquisition.blogspot.fi 2009.)

vääristetään sen saavuttamiseksi, mikä myös vaikeuttaa luettavuutta. (Ks. kuva 108.) Jotkut black metal -bändit taas eivät ole lähteneet tähän tyyliinsuuntaan, vaan logoina toimii monimutkaisen piirroksen sijaan keskiaikais- tai kauhuvaikutteinen kirjaintyyppi. Monet black metal bändit tahtovatkin runsauden sijaan painottaa yksinkertaiseen, mustavalkoiseen, pimeyttä korostavaan grafiikkaan ja aggressiivisuuden sijaan painottaa ns. ”old school black metalin” synkkyyttä, uhkaavuutta ja melankoliaa. (Ks. esim. Gorgoroth ja Burzum, kuvat 103 ja 104.)

Black ja death metal lähtivät kehittymään samoilta urilta, ja black metalin kääntyessä toista synkempään ja ideologisempaan suuntaan death metal jatkoi lähempänä thrash-juuriaan, eikä painotu yhtä vahvasti mihinkään uskonnolliseen suuntaukseen. (Ks. kohta 2.2.2.) Death metalin visuaalisuus, kuten sen luonnekin, on black metalia suoraviivaisemmin väkivaltaisen kuin paha, vaikka pahuus on death metalissakin yleinen teema. Death metalin myöhempi aalto, joka on kehittynyt black metalin rinnalla, on ottanut black metalilta vaikutteita niin kuin myös uudempi black metal death metalilta. On myös syntynyt kahden genren yhdistelmä, ”blackened death metal”, joka visuaalisuudeltaan ja monin osin musiikillisesti muistuttaa black metalia, mutta jota kuitenkin ei syystä tai toisesta katsota puhtaasti black metaliksi. Tästä esimerkkinä puolalainen Behemoth. (Kuva 109.)



KUVA 108 - Behemoth voisi visuaalisesti ja musiikin aiheiden saatavuuden perusteella olla black metal -yhtye, mutta muistuttaa musiikillisesti enemmän death metalia. Bändi itsekään ei halua lokeroitua tiukasti yhteen genreen.

(Metalblade.com 2014.)

Perinteisen death metalin visuaalisuus juontaa raskaimpien thrash-bändien visuaalisuudesta, jossa painotetaan usein kauhua, verta ja väkivaltaa eri keinoin. (Ks kohta 3.3.1) Death metal vie kuitenkin visuaalisuuden kuten musiikinkin synkemmälle tasolle kuin thrash, ja death metalin ottaessa vaikutteita black metalin melankoolisuudesta ei kaikki death metal visuaalisesti ole yhtä väkivaltaista. Kauhu, kuolema, väkivalta ja makaaberius näyttävät olevan vahvasti läsnä erityisesti death metalin äärimmäisissä haaroissa, (kuvat 109-111) kun taas melodiempaan death metaliin suuntautuneet bändit suuntautuvat myös visuaalisesti vähemmän rankkoihin

aiheisiin (kuvat 112-114). Myös doom metal -bändit ovat lähteneet visuaalisesti tähän suuntaan. Doom metal ei ole aggressiivista tai hyökkävää, vaan synkkää ja raskasta, hitaasti eteenpäin soljuvaa, ja genre jakaa visuaalisia trendejä black metalin ja melodisen death metalin kanssa, jotka painottuvat synkkyyteen ja eepisyyteen aggressiivisuuden sijaan (kuvat 115-117).



109



110



111



112



113



114



115



116



117

KUVAT 109-117 - Death metal ja sen äärialagenret, kuten grindcore, suosii verta ja kauhua kansitaiteissan (109-111), kun taas melodisen death metalin levynkannet ovat useimmiten vähemmän raakoja, ja voivat olla jop hyvin kauniita (112-114). Doom metal ei ole aggressiivista kuten death tai black metal, vaan hyvin melankolista, ja niin myös useimmat kansitaiteet ovat synkkiä tai melankolisia.

(109: Wikipedia 2012, 110: Wikipedia 2008, 111: Wikipedia 2014, 112: Soilwork.org 2013, 113: Omniumgatherum.org 2013, 114: Wintersun.fi 2012, 115: Wikipedia 2012, 116: Wikipedia 2013, 117: Katatonia.com 2014.)

118



119



120



121



Olen huomannut, että death metalin ja muidenkin extreme metal -genrejen kohdalla voi melko hyvin päätellä musiikin raskaustason katsomalla bändin albumien kansitaiteita - mitä enemmän verta, kuolemaa ja väkivaltaa, sitä raskaampaa ja väkivaltaisempaa on usein myös musiikki. Myös logon aggressiivisuudesta ja sen luettavuudesta saa vihjettä siihen, kuinka aggressiivista ja ”rähinäpitoista” musiikki on. Kärjistettynä: jos logosta ei saa mitään selvää, ei todennäköisesti myös kappaleten sanoista. (Huom. tämä ei tietenkään päde aivan kaikkiin tapauksiin.) Black metalin ”risukasalogot” ovat löytäneet tiensä myös death metalin ja sen ääriala-genrejen puolelle, mutta death metal bändin logot ovat luonteeltaan jälleen kerran aggressiivisemmän tuntuista: hyökkäävämpiä ja imitoivat usein veriroisketta. Black metal -tyyli on usein koristeellisempi, eri tavalla pahansisäinen tai uhkaava imitoiden oksistoja, roikkuvaa sammalta tai aavemaisia liekkejä.

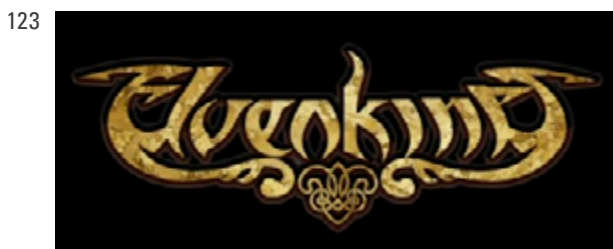
KUVAT 118-121 - Esimerkkejä death metal -tyylisistä logoista.

(118, 119: Metal Archives 2014, 120: Metalsucks.net 2012, 121: Metalrecusants.com 2013.)

### 3.3.4 Kansantaru, perinne ja pohjoismaisuus folk- ja pakanametallissa

Jo 90- luvulla oli olemassa metallibändejä, joiden musiikissa oli vaikutteita folkmusiikista sekä sanoituksissa että musiikissa. Näiden folk metalin edelläkävijöiden inspiraationa toimi enimmäkseen eurooppalainen ja kelttiläinen kansantaru, kun taas myöhemmin, 2000 -luvulla suosioon nousi erityisesti pohjoismaisista uskoista ja taruista inspiroitunut folk metal, ja genre alkoi vasta kunnolla muodostua. (Ks. kohta 2.2.4)

Kuten kohdassa 2.2.4 mainitsin, kaikki folk metal ei ole aiheeltaan viikinkimetallia, eikä kaikki viikinki-metalli musiikillisesti folk metalia. Monia onkin parempi kutsua aiheestaan yleisesti pakanametalliksi, koska viikinkiteema ei ole kaikilla pysyvää, eivätkä kaikki vanhat pohjoismaiset kansat olleet viikinkejä. Vaikka musiikin nimitys voi näiden genrejen kohdalla joskus tuntua pilkunviilaukselta, visuaalisesti tämä folk- ja pakanametallin ryhmä on melko yhtenäistä, eikä bändien musiikillista suuntausta aina ole helppo sen perusteella arvata. Erityisesti bändien logoista voi olla mahdotonta erottaa musiikillista suuntausta. Monien folk- ja pakanametallibändien logot muistuttavat paljon power metal -genren logoja, painottaen historiallista, sankarimaista tai fantasiamaista tunnelmaa (kuvat 122, 123, 125), jotkut taas ovat hyvin black metal -logojen kaltaisia (kuvat 124, 126, 127).







(128: Goldenhallofthemetals.blogspot.com 2014,  
129: Thmag.us 2010, 130: Korpiklaani.com 2014,  
131: Metal Archives 2014, 132: 4shared.com 2014.)

Joidenkin vahvasti viikinki- ja pohjoismaiseen teemaan painottuvien bändien logoissa näkee kuitenkin usein riimuja muistuttavia kirjaimia tai muinaisia pohjoismaisia kaiverruksia muistuttavia muotoja, ja nämä on helppo tunnistaa joukosta. Myös erityisesti luonnonvoimia ja luonnonuskontoja musiikissaan korostavat bändit on monesti helppo tunnistaa logon koristeellisuudesta, ja kirjaimia koristavat usein köynnösmäiset tai oksistomaiset kuviot. (Ks. kuvat 128-132.)

Karkeasti folk- ja pakanametallin voi jakaa kolmeen eri leiriin; san- karillisiin satureihin, riehakkaisiin polkantassijoihin ja luonnolla ja fantasiolla tunnelmoiviin. Ehkä helpoiten visuaalisesti tunnistettavat ovat niin kutsutut ”soturibändit”, joiden levynkansien aiheena useimmiten on joko eepinen taistelu, sodanjälkeinen taistelutanner tai yksinäinen soturi miekkoineen ja kilpineen



133. Týr (Norsemyth.org 2014.)

luonnon helmassa. (Lisää aiheesta myöhemmin tässä osiossa.) Monet ns. soturi-bändit myös poseeraavat promokuvissaan miekkojen, keihäiden ja kilpien kanssa pukeutuneena kuin muinaiset soturit. (Ks. kuvat 133-135.)

Black metalin corpse paintistä (ks. kohta 3.3.3) muuntautuneet sotamaalaukset ovat myös tyypillistä erityisesti soturiteemaan nojaavilla bändeillä, ja monella pakanametallibändillä onkin oma, tunnistettava tyylinsä koristaa kasvot lavalla. Historialliseen vaatetukseen pukeutuminen lavalla ja promokuvissa on yleistä myös muiden folk- ja pakanametallibändien keskuudessa, mutta kaikki eivät kannan niissä sotavarusteita, vaan kuvissa ja lavalla voi näkyä perinteisiä soittimia, erilaisia shamaanin sauvoja, toteemieläimiä tai muuta rekvisiittaa tai esiintymisasua. (Kuvat 135-137 ja 1xx.)

Henkilökohtaisesti folk- ja pakanametalin graafisissa trendeissä, logoissa, albumitaiteissa ja julisteissa ilmenevät kaikista miellyttävimmät muodot. Vaikutteita otetaan perinteisistä puu- ja kivikaiveruksista, ja luonnon muodoista ja materiaaleista, (vastakohtana esim. perinteinen heavy metal tai industrial metal, jossa metallipinnat ja sci-fi ovat usein läsnä). Folk metalissa näyttää olevan kahdenlaista graafista trendiä. Toisessa annetaan



134. Arkona (Arkona-russia.com 2011.)



135. Ensiferum (Ensiferum.com 2011.)



136. Turisas (Turisas.com 2014)



137. Finntroll (Dragon-productions.eu 2013.)

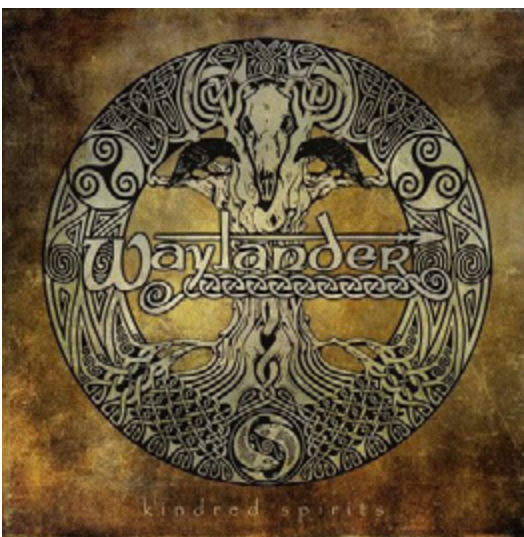
138



suuri huomio kaiverruksille, pohjoismaisille, kelttiläisille tai muille perinteisen kansantaiteen muodoille, jolloin kasikuvan muu ala jätetään usein hieman yksinkertaisemmaksi. Tämä miellyttää graafikon näkökulmasta eniten silmää.

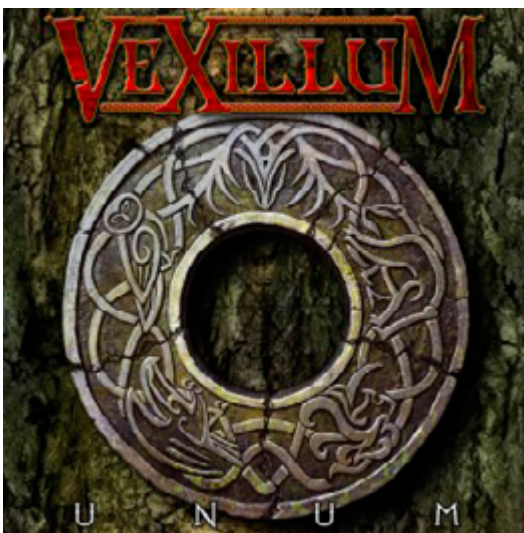
(Ks. kuvat 138-140.)

139



Toisen yleisen trendin mukaisesti kansitaiteena toimii hyvin yksityiskohtainen dramaattinen, joko perinteisin menetelmin tai digitaalisesti käsin piirretty piirros tai maalaus, joka kuvaa jotain tapahtumaa joko jostain kansantarusta tai jonkin kappaleen tarinasta. Tyypillinen asetelma on yksinäinen hahmo luonnon helmassa tai jokin mystinen tapahtuma tai riitti. Ns. soturibändien kohdalla, kuten aikaisemmin kappaleessa mainitsin, kansitaide kuvaa usein taistelua tai yksinäistä soturia joko luonnossa tai taistelukentällä. (Ks kuvat 141-146.) Jotkut bändit ovat ikään kuin ottaneet itselleen maskotin, hahmon, joka esiintyy toistuvasti jokaisessa (tai lähes jokaisessa) kansikuvassa. (Tätä tekee simerkiksi Ensiferum ja Korpiklaani, kuvat 142, 146.) Jos jokus, hyvin harvoin, folk- ja pakanametallibändien levynkansissa on käytetty valokuvaa, on se jostain historiallisesta jäänteestä tai monumentista, kuten raunioista, hyllyistä tai kivikaiverruksista.

140



(138: Nuclearblast.de 2014, 139: stormbringer.at 2012, 140: folk-metal.nl 2014.)

Folk- ja pakanametallibändit kuuluvat metallimaailman eniten visuaalisuuteen panostaviin alagenreihin, ja black metalin ohella myös pienemmät bändit käyttävät lavalla rekvisiittaa ja erityistä, juuri esiintymistä varten valmistettua lavapukeutumista, kun taas useimmissa muissa genreissä vain suurimmat bändit, kuten Judas Priest, Manowar, Rammstein ym. panostavat lavavisuaalisuuteen. Folk - ja pakanametallibändien musiikin

141



142



143



144



145



146



(141: Nuclearblast.de 2014, 142: Ensiferum.com 2014, 143: Wikipedia 2011, 144: Wikipedia 2013, 145: Onemetal.com 2010, 146: Wikipedia 2007)



147. Ensiferum (Willzuk's Weblog 2011.)



148. Arkona (Malcolmgarn.com 2012.)



149. Heidevolk (Dit is Suzanne 2010.)

onkin usein tarkoitus viedä johonkin toiseen aikaan ja paikkaan, kertoen tarinoita historiasta, uroteoista hengistä ja jumalista. Lyriikat eivät pääasiassa koskaan kerro arkisesti nykypäivän ongelmista tai moderneista aiheista, vaan ne on lähes poikkeuksetta puettu historiaan tai taruihin perustuvan tarinan tai runon muotoon. Lavavisuaalisuudella ja satukirjamaisella grafiikalla tuetaan tätä periaatetta, ja kokonaisuus onnistuu irrottamaan kuuntelijan arjesta ja ajasta. Juuri siksi tämä metallin alagenre on sekä musiikillisesti että visuaalisesti oma suosikkini.



150. Turisas (Nikky Holmes 2013.)



150. Finntroll (Eternal-terror.com 2014.)

### 3.3.5 Kauneus, melankolia ja fantasia sinfonisessa- ja goottimetallissa

Jos power metal on karrikoidusti maskuliinista sankariuhoa, voi sinfonista metallia kutsua prinsessa-metalliksi. Näin ainakin tyypillisimpien sinfonisten metallin bändien kohdalla. Kuten kohdassa 2.2.13 mainitsin, 2000-luvun alussa suomalainen Nightwish nousi suosioon ympäri maailman rinnallaan myös alankomaalainen Within Temptation. Samoihin aikoihin myös death metal -bändinä aloittanut Therion alkoi kääntyä enemmän sinfonisen metallin puoleen. Bändit asettivat suosiollaan peruskaavan tyypilliselle sinfoniselle metallibändille myös visuaalisesti, kun lukuisat uudemmat sinfonista metallia soittavat bändit rupesivat noudattamaan samanlaista linjaa. Kuten edellämainituissa genren edelläkävijäbändeissä, sinfonisen metallin keulakuva ja laulaja on tyypillisesti nainen, ja laulu on puhdasta, usein klassisella tyyllillä. Sinfonista metallia soittavissa bändissä on kuitenkin usein myös mies kakkosvokalistina, joka tuottaa usein maskuliinisemmän, raskaamman laulutyylin vastapainoksi feminiinille puhtaalle laululle.



KUVAT 152 ja 153: Nightwish ja Within Temptation 2000-luvun puolessavälissä, kun kummankin bändin suosio kasvoi räjähdysmäisesti, ja monet uudet bändit rupesivat ottamaan heiltä vaikutteita.

(152: Nightwish.com 2004, 153: Fanpop.com 2014.)

Naisvokalisti on bändien promokuvissa usein nostettu selkeästi etualalle keulakuvaksi, joka poseeraa tyypillisesti juhlavannäköisissä, goottityylisessä asuissa. (Ks. kuvat 154-157). Kuten Nightwishin alkuperäisellä vokalistilla Tarja Turusellekin oli, on monella sinfonista metallia soittavan bändin vokalistin naisella tapana pukeutua lavalla bändin muita jäseniä näyttävämmin usein korsettimaisiin yläosiin tai goottityylisiin mekkoihin, kuten promokuvissakin. ”Prinsessamaisuutta” sinfonisessa metallissa lisää myös se, että erittäin yleinen kansikuvan aihe on niin ikään kaunis, melankolinen, nuori naispuolinen hahmo, joko hyvin satumaisessa, tai synkässä, ympäristössä. (Ks. kuvat 158-161.)



154. Sirenia (Mortenveland.com 2014.)



158 (Leaveseyes.de 2011.)



155. Xandria (Prog-sphere.com 2014.)



159 (Wikipedia 2013.)



156. Amberian Dawn (Metal Archives 2014)



160 (Wikipedia 2013.)



157. Leaves' Eyes (Leaveseyes.de 2011)



161 (Wikipedia 2008.)

162



163



164



165



Kaikki sinfoninen metalli ei kuitenkaan ole niin naispainotteista, eikä kaikissa bändeissä ole naislaulajaa. Alagenren visuaalisuudella on myös vähemmän feminiininen suuntaus, joka painottaa enemmän fantasiaan ja mielikuvitukseen, ja albumien kansissa pääaiheena voi olla jokin myyttinen hahmo, eläin, tai esine. Genren vähemmän feminiiniset albumien kannet muistuttavat usein power metal -kansitaidetta, jossa kauneuden sijaan korostetaan fantasian eppisyyttä. (Kuten kuvissa 162, 163.) Kokonaan piirrettyjen tai maalattujen kuvien lisäksi sinfonisen metallin visuaalisuudessa on paljon kollaasimaisuutta, kun useista eri kuvista poimitujen elementtien avulla on kuvankäsittelyohjelmalla, luotu myyttisiä ja fantasiamaisia kokonaisuuksia. (Kuvat 161, 164, 165.) Kollaasien tarkoitus ei useimmiten ole tarkoituskaan näyttää uskottavilta, vaan toimia digitaalisesti luotuina maalauksina, jotka useimmiten hohkavat gootimaista melankoliaa ja mystisyyttä.

Sinfonisella metallilla voidaan sanoa olevan oma alagenrensä ns. goottimetalli, joka ei musiikillisesti aina poikkea muusta sinfonisesta metallista, mutta sen synkkä, melankolinen visuaalisuus ja lyriikoiden aiheet ovat synnyttäneet tiettyjen bändien musiikille tämän kutsumanimen. Viime vuosikymmenen aikana genren puitteissa on kuitenkin ilmestynyt paljon bändejä, joiden musiikkia voi kutsua sinfoniseksi black

166



(162: Wikipedia 2013,  
163: Wikipedia 2010,  
164: Wikipedia 2010,  
165: Wikipedia 2012,  
166: metalkingdom.net 2014)





KUVA 167 - Esimerkkinä goottimetallista Sin7sins.

(Metal Archives 2014.)

Sinfonisessa metallissa metallimusiikin eppisyys ja raskaus yhdistyvät klassisen musiikin soljuviin melodioihin, sen sirouteen. Musiikin luonne näkyy myös bändien logoissa, jotka ovat lähes poikkeuksetta muiden alagenreihin verrattuna luonteeltaan sirompia, kauniimpia. Genren bändien logot perustuvat useimmiten johonkin kirjaintyyppiin, ja pääasiassa näkyvillä on kolmenlaista trendiä; kaunokirjoitusmaiset kirjaintyypit, kivi- tai metallikaiverrusmaiset, klassiset, sirot vahvapäätteiset antiikvat sekä kalligrafisentyypiset fantasiakirjaintyypit. Tyypillistä on, että klassista antiikvatyyppiä on koristeltu kaunokirjainmaisoin koukeroin tai köynnöksin.

metaliksi, ja nämä bändit lukeutu-  
vat usein ilmeeltään goottimetal-  
liksi ja ovat sekä visuaalisesti että  
musiikillisesti sen synkin muoto.  
Sinfonisen black metalin visuaali-  
suus on usein kuitenkin lähempä-  
nä black metalia kuin tyypillistä  
sinfonista metalia, koska kauneus  
ja satumaisuus jäävät siinä joko  
kokonaan pois tai taka-alalle.

168 *Nightwish*

171 **THERION**

169 *Leaves' Eyes*

172 **TOBIAS SAMMET'S  
AVANTASIA**

170 *SORRONIA*

173 **EPICA**

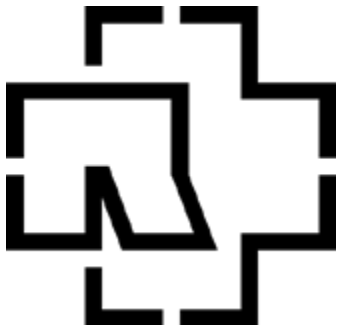
(141: Nuclearblast.de 2014, 142: Ensiferum.com 2014, 143: Wikipedia 2011, 144: Wikipedia 2013,  
145: Onemetal.com 2010, 146: Wikipedia 2007)

Vaikka poikkeuksia on etenkin sinfonisen metallin ja jonkin muun alagenren, kuten death tai black metalin yhdistyessä, käsitys sinfonisesta metallista ”prinsessametallina” vain vahvistui genreä tutkiessani. Genre on sen paisuessa 2000-luvun loppupuolella saanut naispainotteisuudellaan aikaan mielestäni ikävän stereotypian ja ennakkoluulon siitä, että naisvokalisti metallibändissä tarkoittaa sinfonista metallia ja puhdasta, usein klassisentyylistä laulua luoden median ja fanien keskuudessa luokituksen ”naisvokalisti”. Onneksi jotkut bändit ovat rikkoneet tätä stereotypiaa ja päässeet osoittamaan, että naisen ei aina tarvitse olla ns. ”naisvokalisti”, vaan ihan vain metallivokalisti muiden joukossa. (Esimerkkeinä jo pitempään toiminnassa ollut ruotsalainen Arch Enemy, enimmäkseen soolouraa tehnyt Doro Pesch, venäläinen folk metal -bändi Arkona ja uudempi tulokas, suomalainen Battle Beast.)

### 3.3.6 Industrial metal ja vaikeammin määriteltävä modernin ja vaihtoehtoisen metallin sekoitus

Edellä analysoimieni alagenrejen visuaaliset trendit ovat melko selkästi rajoittuneet juuri kyseisten alagenren ja sen lähisukulaisten piiriin, ja itse alagenretkin ovat selkeästi erotettavissa toisistaan sekä musiikillisesti että visuaalisesti. Joillekin alagenreille ei ole kuitenkaan syntynyt yhtä selkeästi genren sisään rajoittuvia visuaalisia trendejä, vaan visuaalisuus näyttää vaihtelevan bändin mukaisesti riippuen siitä, mitä kuvaa bändi haluaa itsestään antaa. Metallimusiikin monimuotoistuksessa on myös syntynyt paljon alagenrejen risteymiä, ja vaikutteita on otettu myös metallin ulkopuolelta. Monia bändejä nimitetään vähemmän määrittelevästi vaihtoehtometalliksi termillä ”alternative metal” (Wikipedia 2014r). Tämä modernin metallin sekoitus jakaa visuaalisia trendejä keskenään, ja bändien visuaalisuus ei yhtä selkeästi määrity musiikillisen genren mukaan, vaan yleisesti modernin raskaamman musiikin graafisten trendien, ja bändien omien mieltymysten mukaan.

Yksi modernin metallin muodoista, joka on selkeämmin määriteltävissä omaksi genrekseen on industrial metal. (Ks. kohta 2.2.7) Industrial metalissa on myös havaittavissa genren bändeille tyypillisiä graafisia trendejä, mutta samat trendit ovat nähtävissä myös muunlaisen modernin metallin edustajilla, eikä se ole yksinomaan industrial metal -alagenren oma tyyli. Myöskään kaikki industrial metal -bändit eivät näytä seuraavan jotain tiettyä visuaalista linjaa yhtä uskollisesti kuin monissa muissa alagenreissä, vaikka jotain toistuvuutta on nähtävissä. Yksi suosituista tyyliuunnista on yksinkertaistettujen



174. (Rammstein)



175. (Turmion Kätilöt)



176. (Nine Inch Nails)



177



178



179. (Deathstars)

elementtien käyttö, kaksiulotteisuus ja teollisuusmaisen sablonien käytön imitoiminen. (Ks kuvat 174-76 ja 188-190.) Kaksiulotteisuuden ja modernin yksinkertaisuuden käyttö ilmenee myös tarkoituksella ylivaloittuneiden valokuvien käyttönä ja valkoisen ja tummien värien välisenä vahvana kontrastina. (Vertaa kuvat 179 ja 185-187.) Sama on nähtävissä lavapukeutumisessa, jossa useat artistit, sekä miehet että naiset, käyttävät vahvaa, mustaa meikkiä silmänympäryksissä ja joskus myös huulissa saaden aikaan vaalean ihon ja mustan meikin välille vahvan kontrastin, joka korostaa ilmeitä. Jotkut industrial metal -bändit ovat ottaneet käyttöön jopa hieman black metalin corpse paintiä muistuttavan tyylin, ja eräänlainen, moderni post-apokalyttinen zombimainen ulkonäkö on hyvin suosittu. Industrial metal -bändit voidaankin ulko-näöllisesti luokitella myös goottimetallibändeiksi. (Ks. kuvat 179-181.)



180. (Marilyn Manson)



181. (The Defiled)



182



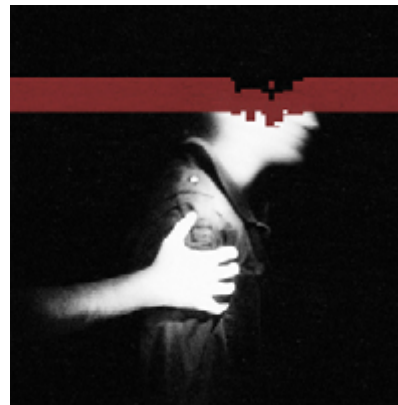
185



188



183



186



189



184



187



190

(179: Deathstars.net 2014, 180: Konbini.com 2014, 181: Soundspheremag.com 2013, 182: Wikipedia 2012, 183: Wikipedia 2012, 184: Metal Archives 2011, 185: Wikipedia 2014, 186: Wikipedia 2008, 187: Wikipedia 2014, 188: Wikipedia 2013, 189: Wikipedia 2012, 190: Wikipedia 2006.)

Synkkä, teollinen post-apokalyptisuus ja konemaisuus ovat erittäin vahvasti läsnä industrial metalissa, ja se on hyvin yleinen aihe myös albumien kansikuvissa. (Ks. kuvat 182-184.) Modernin minimalismin (Kuvat 188-190.) lisäksi yleinen tyyli on yksityiskohtaisempi kuvaus jostain metallisesta, teollisesta tai scifimäisestä ympäristöstä. Jos luontoa joskus kuvataan industrial metal -kansikuvissa, on se usein karrelle palanutta, saastunutta tai tärveltyä, kuin jonkin ydinkatastrofin jäljiltä.

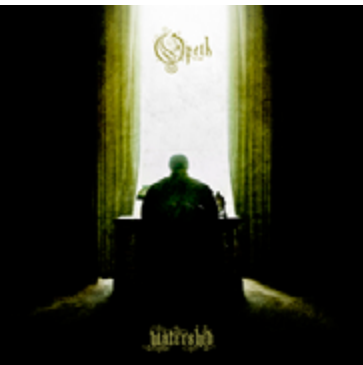
191



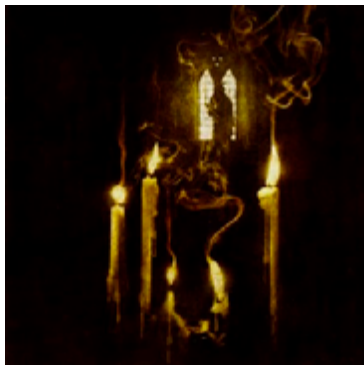
192



193



194



195



196



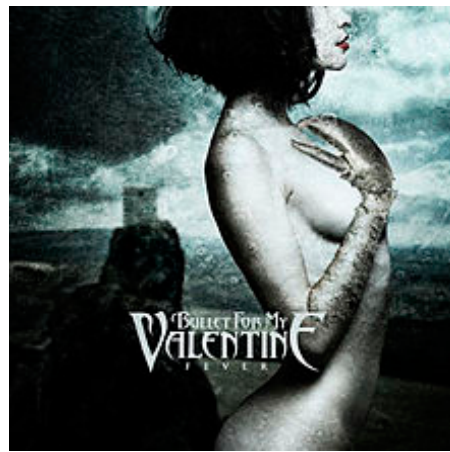
197

Kuten aiemmin mainitsin, kaikki industrial metal -bändit eivät seuraa näitä tyypillisiä visuaalisia suuntauksia vaan esimerkiksi ottavat visuaalisuutensa joltain muulta genreltä. Esimerkiksi jos bändin musiikki on hyvin lähellä death metalia mutta selkeillä industrial metal -vaikutteilla, saattaa visuaalisuus seurata death metalin linjaa, kuten kuvan 191 Turmion Kätilöt. Sama ilmiö pätee myös muiden genrejen risteyksille, ja moni niin kutsutuista alternative metal -bändeistä lainaa sekä musiikillisia että visuaalisia vaikutteita ”vähän sieltä täältä” eivätkä ole samalla tavalla genresuuntautuneita kuin selkeämmin johonkin lokeroon sopivat bändit. Esim. progressiivinen metalli, (Ks. kohta 2.2.12) joka on musiikillisesti selkeästi erotettavissa omaksi genrekseen, on kuitenkin visuaalisesti yhtä levotonta kuin itse musiikki, ja kunkin bändin visuaalisuus vaihtelee doommetalmaisesta synkkyydestä power tai sinfonisen metallin eeppisyyteen, tai industrial metallin ”moderniuteen” (kuvat 192-197).

(191: Kaaoszine 2013, 192: Wikipedia 2009, 193: Wikipedia 2011, 194: Wikipedia 2008, 195: Wikipedia 2011, 196: Symphonyx.com. 2014, 197: Symphonyx.com. 2014)



198



202



206



199



203



207



200



204



208



201



205



209

KUVAT 198-209 - Yleisiä trendejä viimevuosien kansitaiteissa. 198-201: Pääkallot, musta-valkokontrasti. 202-205: valokuvien/kuva-manipuaaltioiden käyttö värejä murtavalla filterillä. 206-209: kaiverrusmaiset, piirretyt, köynnösmäiset kuviot.



Modernin metallin visuaalisuus näyttää kulkevan enemmän taiteilijakohtaisesti kuin genrekohtaisesti, ja bändien visuaalisuus kansitaiteineen ja logoineen seuraa usein modernin graafisen suunnittelun trendejä sovitettuna metallin synkempään ja raskaampaan luonteeseen. Modernin graafisen suunnittelun pelkistämisen trendi voidaan yhdistää perinteisiin metallimusiikin visuaalisiin teemoihin, kuten synkkyyteen, kuolemaan ja melankolisuuteen. (Ks. s. 70.) Esimerkiksi moderni, pelkistetty värimaailma ja kaksiulotteisuus voidaan yhdistää metallimaailman logojen koristeellisuuteen tai synkkiin, kuolemaa kuvaaviin teemoihin. Erityisesti amerikkalaissyntyiset modernin metallin alagenret, kuten nu-metal ja metalcore seuraavat visuaalisesti tätä modernin metallin yleisempää visuaalisuutta, ilman että genreille olisi syntynyt esim.selkeitä logotrendejä. (Vertaa kuvat 210-215.)

(198: Wikipedia. 2014, 199: Wikipedia. 2012, 200: Wikipedia. 2013, 201: Wikipedia. 2014, 202: Wikipedia. 2010, 203: Wikipedia. 2008, 204: Wikipedia. 2013, 205: Interarma.bandcamp.com 2013, 206: nuclearblast.de 2014, 207: Wikipedia 2009, 208: Wikipedia 2012, 209: Wikipedia 2012, 210: Brandsoftheworld.com 2011, 211: Wikimedia Commons 2011, 212: Wikimedia Commons 2011, 213: Prospoststickers.com 2014, 214: Brandsoftheworld.com 2005, 215: Metal Archives 2014.)

## 4. MIETTEET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuten tekstistä saattaa huomata, olin tutustunut joihinkin metallin alagenreihin jo ennestään enemmän kuin toisiin oman kiinnostuksen kautta, ja tuntui myös, että niistä pystyinkin antamaan eniten lukijalle, ja saamaan niistä enemmän sisältöä irti. Oli myös mielenkiintoista syventää ymmärrystäni metallikulttuurin alagenrejen välisistä eroista, ja sain myös huomata, että oma käsitykseni joidenkin vähemmän kuunneltujen genrejen alkuperästä ja niiden musiikillisista ja kulttuurillisista eroista oli melko epäselvä tai hatara. Vaikka minulla oli jo kuva esimerkiksi siitä, mikä on black metalia ja mikä death metalia, vasta tämän tutkintaprosessin jälkeen osaan varmasti myös kuvailla ja selittää nämä erot ymmärrettävästi, jos joku niistä kysyisi, koska minun täytyi löytää tapa kuvailla niitä tekstissä. Tämä koskee myös kaikkia muita käsittelemiäni genrejä.

Tärkeänä osana tiedonhankintaani oli kaikkien mainitsemiäni musiikkityylien kuunteleminen, johon kuvaukseni kunkin genren musiikista pitkälti perustui. Kun aloin kirjoittaa kuvausta jostain genrestä, etsin mm. Youtuben kautta sekoituksia kyseisen genren musiikista ja joidenkin artistien kokonaisia albumeja. Prosessin aikana kuuntelin paljon sellaista musiikkia, jota en ole juurikaan kuunnellut, ja joitain mukavia uusia löytöjä löytyi, mutta taas joidenkin genrejen, esim. tyypillisen doom metalin, metalcoren tai nu-metalin kohdalla tulin vain varmemmaksi siitä, miksi en kyseistä genreä koskaan ole innostunutkaan kuuntelemaan. Joidenkin genrejen erityispiirteet vain ovat sellaisia, jotka tekevät niistä mielestäni epämiellyttävät kuunnella tai sellaista, mikä ei herätä minussa tarpeeksi vahvaa reaktiota tai tunnetta, ja ”wow-efekti” puuttuu.

Työtä kirjoittaessa kävi ilmi, että minun oli hankala täyttää perinteisiä opinnäytetyön lähdevaatimuksia, joissa toivotaan, että nettilähteitä, kuten Wikipediaa vältettäisiin ja pysyttäisiin kirjallisuuslähteissä. Syynä on yksinkertaisesti se, että käsittelemästäni aiheesta ei ole yhtä laajalti kirjallisuutta kuin mitä olisin tarvinnut. Suurin osa metallimusiikkikirjallisuudesta on bändien ja artistien historiikkeja tai elämäkertoja. Löysin laajasta ja luotettavasta verkkokirjasto Ebrarysta vain muutaman teoksen, jotka käsitelivät yleisesti heavy metalin kulttuuria, ja enimmäkseen vain New Wave of British Heavy Metalin nousukautta. Löysin ainoastaan yhden, erityisesti myöhempiin alagenreihin keskittyvän teoksen, joka



käsitteli extreme metal genrejä, eli black ja death metalia ja niistä kehittyneitä alatyylejä. Yritin mahdollisimman paljon käyttää hyväksi Sam Dunnin dokumenttielokuvaa *Metal: A headbanger's Journey* (2005) ja *Metal Evolution* -dokumenttisarjaa (2012), joka käsittelee nimenomaan eri alagenrejen syntyä. Näissäkään ei kuitenkaan otettu huomioon aivan kaikkia alagenrejä, joita käsitteelin, esim. folk- tai pakanametalligenrejä ei kummassakaan edes mainittu, vaikka vuoden 2005 jälkeen siitä on syntynyt yksi suosituimmista alagenreistä etenkin Euroopassa. Näistä genreistä kirjoittaessani minulla ei ollut musiikin lisäksi muuta lähdettä tukemaan väitteitani kuin Wikipedia, johon on koottu materiaalia mm. lukuisista bändien haastatteluista ja lehtiartikkeleista. Toisaalta, sain materiaalia etsiessäni selville että myöskään extreme-metal -genreistä ei julkaistu virallista *Metal Evolution* -jaksoa, ilmeisesti koska dokumenttien rahoittaja ei suostunut julkaisemaan jaksoa black ja death metalista, luultavasti koska piti genrestä kertovaa materiaalia satanismiin ja kuoleman takia epäsovittavina julkaistavaksi. (Tai näin ainakin kirjoitukset ja kommentit antoivat ymmärtää, kun internetistä tietoa kaivelin.) Asia on saattanut myös vaikuttaa pakanametallin huomiotta jättämiseen, koska genre on osittain lähtöisin black ja death metalista. Folk- ja pakanametalli omina genreinä ei kuitenkaan ole yhtä pahansuopaa, joten niitä ei ainakaan omasta mielestäni tästä syystä olisi pitänyt sivuuttaa, jos asia on siihen vaikuttanut.

Myöskään metallin alagenrejen visuaalisuutta käsitellessäni käytössäni ei ollut satunnaisia Wikipedia-artikkeleiden mainintoja lukuun ottamatta yhtään tekstilähteitä, vaan minun piti perustaa väitteeni runsaaseen kuvamateriaaliin, oman analysoinnin kautta. Graafisen suunnittelun ja musiikin yhteisestä historiasta lyhyesti kertovasta osuudesta löytyi reilummin luotettavia kirjallisuus- ja verkkolähteitä, joten sitä kappaletta kirjoittaessa lähteisiin viittaaminen oli helpompaa.

Mihin siis päädyin kamppaillessani tekstin kanssa ja tutkiessani metallimusiikin alagenrejen visuaalisia eroja? Visuaalisuuden eroavaisuudet ja yhteneväisyydet näyttävät useimmiten kulkevan samaa linjaa kuin musiikilliset erot ja samanlaisuudet. Mitä enemmän musiikissa on tietyn alagenren arkkipiirteitä, on myös bändien visuaalisuus helposti tunnistettavissa kyseiseksi alagenreksi. Kun musiikissa taas otetaan vaikutteita toisen alagenren puolelta, ei visuaalisuuskaan seuraa yhtä selkeästi tiettyä linjaa. Jotkut alagenret taas perustuvat vaikutteiden yhdistelemiseen, jolloin saman alagenren bändeillä ei myöskään ole yhtenäistä visuaalista linjaa, vaan jokaisella bändillä tai artistilla on omat mieltymyksensä ja visuaalinen ilmeensä. Kuten kohdassa 3.2. mainitsin, monet metallibändit vaihtavat graafista ilmetään kunkin uuden albumin yhteydessä. Verkkosivut, oheistuotteet ja lavarekvisiitta uudistetaan vastaamaan uuden albumin graafista ilmettä, jolloin bändin visuaalisuus saattaa vaihdella melko radikaalisti aikakaudesta toiseen.

Ihmiset, jotka eivät itse kuuntele metallia, usein mieltävät ”hevarit” vain yhdeksi isoksi ryhmäksi. Metallimusiikkia on kuitenkin niin monenlaista raskaimmasta, synkimmästä ja aggressiivisimmasta päästä aivan toisenlaiseen, kauniiseen tai jopa iloiseen tyyliin. Väliin mahtuu monenlaisia pukeutumistyylejä, graafisia ilmeitä, ”keikkaetikettiä”, maneereja, ja jokainen näistä asioista näkyy eri tavalla kunkin alagenren yhteydessä. Olisi hauska viedä joku asiasta kiinnostunut, ei metallia kuunteleva ihminen, monen eri alagenren edustajien keikoille kuuntelemaan musiikkia, katselemaan ihmisiä ja oheistuotekojujen antimia, tunnustelemaan ilmapiiriä, näkemään, kuinka monimuotoinen itse metallimusiikki yleisenä musikkialalajina on, kuten myös sen ympärille muodostunut alakulttuuri.

Vaikka tein opinnäytetyön pääasiassa oman ymmärryksen syventämiseksi aiheesta tulevia projekteja varten, on tästä varmasti hyötyä graafikoille, jotka pääsevät tekemään jotain aiheeseen liittyvää työtä, mutta eivät tiedä paljoa metallimusiikista ja sen kulttuurista. Koostamani työ antaa myös muille aiheesta lisätietoa tarvitseville tiiviin mutta kattavan yhtenäisen tietopaketin, esimerkiksi toimittajille tai kirjailijoille, jotka tahtovat perehtyä metallimusiikkiin ja sen alakulttuureihin.

# 5. LÄHTEET

**Fitzgerald, Kenneth & VanderLans, Rudy 2010.** Volume: Writings on Graphic Design, Music, Art, and Culture. New York: Princeton Architectural Press. (Luettavissa Ebrary-tietokannassa.)

**Kahn-Harris, Keith 2006.** Extreme Metal : Music and Culture on the Edge. Berg Publishers. (Luettavissa Ebrary-tietokannassa.)

**Karjalainen, Tero 2013:** Suomalaisartistit kyntävät tappioita ulkomailla. Etelä-Suomen sanomat. <<http://www.ess.fi/uutiset/kotimaa/2013/08/31/suomalaisartistit-kyntavat-tappioita-ulkomailla>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Designhistory.org 2011:** Broadsides. designhistory.org <<http://www.dking-gallery.com/collecting/history.html>>

**Dunn, Sam 2005:** Metal: A Headbanger's Journey [dokumenttielokuva]. USA: Warner Home Video.

**Dunn, Sam 2012a:** Metal Evolution, jakso 5: Glam Metal [dokumenttisarja]. USA: Tricon Films & Television.

**Dunn, Sam 2012b:** Metal Evolution, jakso 4: New Wave of British Heavy Metal [dokumenttisarja]. USA: Tricon Films & Television.

**Dunn, Sam 2012c:** Metal Evolution, jakso 10: Power Metal [dokumenttisarja]. USA: Tricon Films & Television.

**Dunn, Sam 2012d:** Metal Evolution, jakso 11: Progressive Metal [dokumenttisarja]. USA: Tricon Films & Television.

**Ernst, Rick 2006:** Get Thrashed [dokumenttielokuva]. USA: Vivendi Entertainment. (Viim. luettu 4.10.2014)

**King 2008:** The Rock Poster - An Overview. D. King Gallery. <<http://www.dking-gallery.com/collecting/history.html>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Nightwish.com 2014:** Releases. nightwish.com. <<http://nightwish.com/fi/releases>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Progarchives 2012:** A definition of Progressive Rock Music. progarchives.com. <<http://www.progarchives.com/Progressive-rock.asp#definition>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Safewalls.org 2012:** Ocular Rock. safewalls.org. <<http://www.safewalls.org/news/rock-poster-concert-poster-history/>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Therion.se 2014:** Band Biography. therion.se. <<http://therion.se/band/>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Walser, Robert 1993.** Music Culture : Running with the Devil : Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music. Wesleyan. (Luettavissa Ebrary-tietokannassa.)

**Wikipedia 2014a:** Black Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Black\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Black_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014b:** Doom Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Doom\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Doom_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014c:** Tritonus. fi.wikipedia.org <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Tritonus>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014d:** Viking Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Viking\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Viking_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014e:** Heavy Load (band). en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Heavy\\_Load\\_%28band%29](http://en.wikipedia.org/wiki/Heavy_Load_%28band%29)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014f:** Folk Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Folk\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Folk_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014g:** Traditional Heavy Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Traditional\\_heavy\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Traditional_heavy_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014h:** Industrial Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Industrial\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Industrial_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014i:** Metalcore. en.wikipedia.org <<http://en.wikipedia.org/wiki/Metalcore>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014j:** Nu Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Nu\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Nu_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014k:** Progressive Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Nu\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Nu_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014l:** Symphonic Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Symphonic\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Symphonic_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014m:** Tapping. en.wikipedia.org <<http://en.wikipedia.org/wiki/Tapping>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014n:** Phonograph. en.wikipedia.org <<http://en.wikipedia.org/wiki/Phonograph>> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014o:** Album Cover, Early History. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Album\\_cover](http://en.wikipedia.org/wiki/Album_cover)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014p:** Corpse paint. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Corpse\\_paint](http://en.wikipedia.org/wiki/Corpse_paint)> (Viim. luettu 4.10.2014)

**Wikipedia 2014q:** Alternative Metal. en.wikipedia.org <[http://en.wikipedia.org/wiki/Alternative\\_metal](http://en.wikipedia.org/wiki/Alternative_metal)> (Viim. luettu 4.10.2014)

## Kuvalähteet:

**Kuva 1:** Wikipedia 2012. File: Venomblackmetal.jpg.  
<<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/6/67/Venomblackmetal.jpg>> (9.9.2014)

**Kuva 2:** Allflac.com 2008. File: b\_12766\_Gorgoroth-Pentagram-1994  
<<https://allflac.com/album/12766#.VA8l0ldBrZY>> (9.9.2014)

**Kuva 3:** Wikimedia Commons 2007. File: CannibalCorpse.jpg  
<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:CannibalCorpse.jpg>> (9.9.2014)

**Kuva 4:** Wintersun.fi 2012. File: WINTERSUN\_30907\_landscape.jpg  
<[http://www.wintersun.fi/gfx/WINTERSUN\\_30907\\_landscape.jpg](http://www.wintersun.fi/gfx/WINTERSUN_30907_landscape.jpg)> (9.9.2014)

**Kuva 5:** Wikipedia 2011. File: Black\_Sabbath\_debut\_album.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Black\\_Sabbath\\_debut\\_album.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Black_Sabbath_debut_album.jpg)> (9.9.2014)

**Kuva 6:** Metalsucks.net 2013 File: Amon-Amarth-10.jpg  
<<http://www.metalsucks.net/wp-content/uploads/2013/08/Amon-Amarth-10.jpg>> (9.9.2014)

**Kuva 7:** Kuvakaappaus Youtube-videosta, 2013. File: Skogsdotter / Trollhammaren - Finnroll @ Sauna Open Air, 08.06.2013 <<https://www.youtube.com/watch?v=yntRNte1pkA>> (9.9.2014)

**Kuva 8:** Wikipedia 2005. File: Skyclad\_wayward.jpg <[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Skyclad\\_wayward.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Skyclad_wayward.jpg)> (9.9.2014)

**Kuva 9:** Theglamnationnetwork.com 2014. File: 126953\_orig  
<[http://www.theglamnationnetwork.com/uploads/1/3/1/2/13123626/126953\\_orig.jpg](http://www.theglamnationnetwork.com/uploads/1/3/1/2/13123626/126953_orig.jpg)> (9.9.2014)

**Kuva 10:** Van Halen News Desk (vhnd.com) 2014. File: fresno\_3  
<[http://www.vhnd.com/wp-content/uploads/2014/03/fresno\\_3.jpg](http://www.vhnd.com/wp-content/uploads/2014/03/fresno_3.jpg)> (9.9.2014)

**Kuva 11:** Theglamnationnetwork.com 2014. File: 2323846\_orig  
<[http://www.theglamnationnetwork.com/uploads/1/3/1/2/13123626/2323846\\_orig.jpg](http://www.theglamnationnetwork.com/uploads/1/3/1/2/13123626/2323846_orig.jpg)> (9.9.2014)

**Kuva 12:** Bilbaoisrock.com 2010. File: Judas+Priest2  
<<http://www.bilbaoisrock.com/wp-content/uploads/2010/03/Judas+Priest2.jpg>> (10.9.2014)

**Kuva 13:** metalship.org 2014. File: iron-maiden27.jpg  
<<http://wallpaper.metalship.org/images/iron-maiden27.jpg>> (10.9.2014)

**Kuva 14:** Metalscope.net 2010. File: IMG\_9600.jpg  
<[http://www.metalscope.net/bands/tarot/20100618-myotatuuli10/IMG\\_9600.jpg](http://www.metalscope.net/bands/tarot/20100618-myotatuuli10/IMG_9600.jpg)> (10.9.2014)

**Kuva 15:** Nineinchnails.tumblr.com 2014. File: tumblr\_mv1h4DvsO1s726nxo2\_1280.jpg  
<[http://38.media.tumblr.com/5eecff33c8866d1ee6cbf653238b4cf9/tumblr\\_mv1h4DvsO1s726nxo2\\_1280.jpg](http://38.media.tumblr.com/5eecff33c8866d1ee6cbf653238b4cf9/tumblr_mv1h4DvsO1s726nxo2_1280.jpg)> (10.9.2014)

**Kuva 16:** Kaaoszine.fi 2013. File: Turmion-Kättilöt-2013  
<<http://kaaoszine.fi/wp-content/uploads/2013/09/Turmion-K%C3%A4til%C3%B6t-2013.jpg>>

**Kuva 17:** RmusicA7X 2012. File: a7x.jpg  
<<http://rmusica7x.files.wordpress.com/2012/01/a7x.jpg>> (10.9.2014)

**Kuva 18:** Hatebreed.com 2012. File: mcbride\_clay\_patrick\_00438.jpg  
<<http://hatebreed.s3.amazonaws.com/wp-content/uploads/2013/01/>> (11.9.2014)

**Kuva 19:** King Foo Entertainment 2014. File: sonataarctica15-950x1400.jpg  
<<http://kingfooentertainment.fi/wp/wp-content/uploads/2013/08/sonataarctica15-950x1400.jpg>> (11.9.2014)

**Kuva 20:** Amorphis.net 2013. File: Amorphis2013d.jpg  
<<http://amorphis.net/wp-content/uploads/2010/07/Amorphis2013d.jpg>> (11.9.2014)

**Kuva 21:** Songkick.com 2014. File: 20140116-170714-559823.jpg  
<<http://www2.sk-static.com/images/media/img/col6/20140116-170714-559823.jpg>> (12.9.2014)

**Kuva 22:** Nadine Boeva 2013. File: G18A4413.jpg  
<<http://nadineboeva.com/wp-content/uploads/2013/07/G18A4413.jpg>> (12.9.2014)

**Kuva 23:** Erikvonlehmann.deviantart.com 2008. File: Manowar\_III\_by\_curan.jpg  
<[http://fc07.deviantart.net/fs7/i/2005/220/3/5/Manowar\\_III\\_by\\_curan.jpg](http://fc07.deviantart.net/fs7/i/2005/220/3/5/Manowar_III_by_curan.jpg)> (12.9.2014)

**Kuva 24:** Metalship.org 2011. File: concert8605\_4.jpg  
<[http://en.metalship.org/photos\\_live/concert8605\\_4.jpg](http://en.metalship.org/photos_live/concert8605_4.jpg)> (12.9.2014)

**Kuva 25:** Neptunepinkfloyd.co.uk 2014. File: 1977-07-01 Pink Floyd MSG New York (5)  
<<http://www.neptunepinkfloyd.co.uk/photos/var/albums/Pink-Floyd-Photos/Tour-Photos/1970s/1977-07-01-Madison-Square-Garden/1977-07-01%20Pink%20Floyd%20MSG%20New%20York%20%285%29.jpg?m=1391961831>> (12.9.2014)

**Kuva 26:** Seethemuzic.com 2012. File: Dream-Theater-at-The-Fillmore-Photo-By-Marc-Nader-1113.jpg  
<<http://www.seethemuzic.com/wp-content/uploads/2012/06/Dream-Theater-at-The-Fillmore-Photo-By-Marc-Nader-1113.jpg>> (12.9.2014)

**Kuva 27:** Hardrock.hu 2007. File: 3.jpg  
<<http://www.hardrock.hu/files/pictures/therion/3.jpg>> (12.9.2014)

**Kuva 28:** Nightwish.com 2005. File: nightwish2.jpg  
<<http://www.nightwish.com/gallery/albums/promo/nightwish2.jpg>> (12.9.2014)

**Kuva 29:** Revolvermag.com 2011. File: metallica-onstage.jpg  
<<http://www.revolvermag.com/wp-content/uploads/2011/08/metallica-onstage.jpg>> (12.9.2014)

**Kuva 30:** Cvltnation.com 2011. File: slyer1984venneerer1-e1320905490581.jpeg  
<[www.cvltnation.com/wp-content/uploads/2011/11/slyer1984venneerer1-e1320905490581.jpeg](http://www.cvltnation.com/wp-content/uploads/2011/11/slyer1984venneerer1-e1320905490581.jpeg)> (12.9.2014)

**Kuva 31:** Wikimedia Commons 2005. File: Edisongoldmoulded.jpg  
<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Edisongoldmoulded.jpg>> (17.9.2014)

**Kuva 32:** Sciencemuseum.org 2014.  
<<http://www.sciencemuseum.org.uk/hommedia.ashx?id=94424&size=Large>> (17.9.2014)

**Kuva 33:** Rockhall.com 2014. File: fcaaff.jpg  
<<https://rockhall.com/media/assets/images/originals/31c/956/fcaaff.jpg>> (17.9.2014)

**Kuva 34:** Rockhall.com 2014. File: 85e8cc.jpg  
<<https://rockhall.com/media/assets/images/originals/5bb/f62/85e8cc.jpg>> (17.9.2014)

**Kuva 35:** D. King Gallery 2014. File: -18.jpg  
<<http://www.dking-gallery.com/pix/BG/-18.jpg>> (17.9.2014)

**Kuva 36:** Vintag.es 2012. File: Amazing+Punk+Flyers+&+Posters+from+The+80s+(10).jpg  
<[http://1.bp.blogspot.com/-0c0nqlpj8jg/UH\\_GGLwJ7bl/AAAAAAB2fQ/n0-yEeDM-zc/s1600/Amazing+Punk+Flyers+&+Posters+from+The+80s+%2810%29.jpg](http://1.bp.blogspot.com/-0c0nqlpj8jg/UH_GGLwJ7bl/AAAAAAB2fQ/n0-yEeDM-zc/s1600/Amazing+Punk+Flyers+&+Posters+from+The+80s+%2810%29.jpg)> (18.9.2014)

**Kuva 37:** Safewalls.org 2011. File: coop\_rock\_poster.jpg  
<[http://www.safewalls.org/wp-content/uploads/2011/05/coop\\_rock\\_poster.jpg](http://www.safewalls.org/wp-content/uploads/2011/05/coop_rock_poster.jpg)> (18.9.2014)

**Kuva 38:** Wikipedia 2013. File: Iron\_Maiden\_-\_A\_Matter\_Of\_Life\_And\_Death.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Iron\\_Maiden\\_-\\_A\\_Matter\\_Of\\_Life\\_And\\_Death.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Iron_Maiden_-_A_Matter_Of_Life_And_Death.jpg)> (18.9.2014)

**Kuva 39:** Emp.fi 2014 File: 805612-emp.jpg  
<[http://cdn.acfrg.com/i/0\\_0\\_fit\\_ffffff\\_\\_png/ACfrG/productpics\\_fullsize/8/805612-emp.jpg](http://cdn.acfrg.com/i/0_0_fit_ffffff__png/ACfrG/productpics_fullsize/8/805612-emp.jpg)>

**Kuva 40:** Emp.fi 2014. File: 167155.jpg  
<[http://cdn.acfrg.com/i/400\\_572\\_fit\\_ffffff\\_\\_png/ACfrG/productpics\\_fullsize/1/167155.jpg](http://cdn.acfrg.com/i/400_572_fit_ffffff__png/ACfrG/productpics_fullsize/1/167155.jpg)> (18.9.2014)

**Kuva 41:** Emp.fi 2014 File: productpics\_fullsize/1/165041.jpg  
<[http://cdn.acfrg.com/i/0\\_0\\_fit\\_ffffff\\_\\_png/ACfrG/productpics\\_fullsize/1/165041.jpg](http://cdn.acfrg.com/i/0_0_fit_ffffff__png/ACfrG/productpics_fullsize/1/165041.jpg)> 18.9.2014)

**Kuva 42:** Madsupply.com 2014. File: children\_of\_bodom\_halo\_of\_blood\_black\_zip\_hoodie\_back.jpg  
<[http://www.madsupply.com/thumb-450/children\\_of\\_bodom\\_halo\\_of\\_blood\\_black\\_zip\\_hoodie\\_back.jpg?width=450](http://www.madsupply.com/thumb-450/children_of_bodom_halo_of_blood_black_zip_hoodie_back.jpg?width=450)> (18.9.2014)

**Kuva 43:** Madsuppliy.com 2014. File: nightwish\_imaginaerum\_mug.jpg  
<[http://www.madsupply.com/thumb-237/nightwish\\_imaginaerum\\_mug.jpg?width=450](http://www.madsupply.com/thumb-237/nightwish_imaginaerum_mug.jpg?width=450)> (18.9.2014)

**Kuva 44:** Turisas on Facebook 2013.  
<<https://www.facebook.com/turisas/photos/pb.8769188951.-2207520000.1411045644./10151778330878952/?type=3&th eater>> (18.9.2014)

**Kuva 45:** Wikimedia commons 2011. File: Black\_Sabbath\_(Logo).png  
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Black\\_Sabbath\\_%28Logo%29.png](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Black_Sabbath_%28Logo%29.png)> (23.9.2014)

**Kuva 46:** Wikia 2014. File: Judas\_priest\_logo1  
<[http://img4.wikia.nocookie.net/\\_\\_cb20120114031029/logopedia/images/f/fa/Judas\\_priest\\_logo1.jpg](http://img4.wikia.nocookie.net/__cb20120114031029/logopedia/images/f/fa/Judas_priest_logo1.jpg)> (23.9.2014)

**Kuva 47:** Spirit of Metal Webzine 2014. File: logo.jpg  
<<http://www.spirit-of-metal.com/les%20goupes/J/Judas%20Priest/pics/logo.jpg>> (23.9.2014)

**Kuva 48:** Wikipedia 2011. File: RainbowRainbowRising.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:RainbowRainbowRising.jpg>> (23.9.2014)

**Kuva 49:** Wkia 2014, File: Iron\_Maiden\_Logo\_2  
<[http://img1.wikia.nocookie.net/\\_\\_cb20110804222737/logopedia/images/0/0c/Iron\\_Maiden\\_Logo\\_2.jpg](http://img1.wikia.nocookie.net/__cb20110804222737/logopedia/images/0/0c/Iron_Maiden_Logo_2.jpg)> (23.9.2014)

**Kuva 50:** Metal-rules.com 2010. File: 544\_logo.jpg  
<[http://www.metal-rules.com/zine/images/stories/concerts/TUSKA\\_2007/logo/544\\_logo.jpg](http://www.metal-rules.com/zine/images/stories/concerts/TUSKA_2007/logo/544_logo.jpg)> (23.9.2014)

**Kuva 51:** Wikipedia 2009. File: Kreator.svg  
<<http://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Kreator.svg>> (23.9.2014)

**Kuva 52:** Megadeth.com 2014. File: site-logo.png  
<<http://www.megadeth.com/sites/megadeth.com/themes/custom/megadeth/images/sitesprites/site-logo.png>> (23.9.2014)

**Kuva 53:** Bandlogos.wordpress.com 2011. File: metallica\_logo.jpg  
<[http://bandlogos.files.wordpress.com/2011/08/metallica\\_logo.jpg?w=300&h=225](http://bandlogos.files.wordpress.com/2011/08/metallica_logo.jpg?w=300&h=225)> (23.9.2014)

**Kuva 54:** Wikipedia 2011. File: Metallica\_-\_Kill\_%27Em\_All\_cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Metallica\\_-\\_Kill\\_%27Em\\_All\\_cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Metallica_-_Kill_%27Em_All_cover.jpg)> (23.9.2014)

**Kuva 55:** Wikipedia 2011. File: Reign\_in\_blood.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Reign\\_in\\_blood.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Reign_in_blood.jpg)> (24.9.2014)

**Kuva 56:** Wikipedia 2011. File; Pleasure\_To\_Kill.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Pleasure\\_To\\_Kill.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Pleasure_To_Kill.jpg)> (24.9.2014)

**Kuva 57:** Blind-guardian.com 2014. File: small-logo.png  
<<http://www.blind-guardian.com/wp-content/themes/classic/images/small-logo.png>> 25.9.2014

**Kuva 58:** Rockstadfalun.se 2014 File: Logotype.png  
<<http://rockstadfalun.se/wp-content/uploads/2012/10/Logotype.png>>

**Kuva 59:** Wikipedia 2007. File: DragonForce.png  
<<http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:DragonForce.png>> (25.9.2014)

**Kuva 60:** Wikipedia 2007: File: Manowar\_Logo.png  
<[http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Manowar\\_Logo.png](http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Manowar_Logo.png)> 25.9.2014)

**Kuva 61:** Wikipedia 2009. File: Judaspainkiller.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Judaspainkiller.JPG>> 23.9.2014)

**Kuva 62:** Wikipedia 2007. File: DioHolyDiver.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:DioHolyDiver.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 63:** Wikipedia 2012. File: Doro-raise-your-fist.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Doro-raise-your-fist.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 64:** Wikipedia 2007. File: DragonForce-ValleyOfTheDamned-AlbumCover.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:DragonForce-ValleyOfTheDamned-AlbumCover.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 65:** Wikipedia. 2011 File: Blind\_Guardian\_At\_the\_Edge\_of\_Time.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Blind\\_Guardian\\_At\\_the\\_Edge\\_of\\_Time.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Blind_Guardian_At_the_Edge_of_Time.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 66:** Wikipedia 2010. File Strato\_Infinite2.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Strato\\_Infinite2.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Strato_Infinite2.jpg)> (25.9.2014)

**Kva 67:** Sarah Kaufhold 2012. File: 30529949858  
<<http://sarahkaufhold.tumblr.com/image/30529949858>> (25.9.2014)

**Kuva 68:** Twistedsisiter.com 2011. File: logo-wide.jpg  
<<http://www.twistedsisiter.com/images/logo-wide.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 69:** Metal-rules.com 2008. File: hanoi\_logo\_1.jpg  
<[http://www.metal-rules.com/metalnews/wp-content/uploads/2008/03/hanoi\\_logo\\_1.jpg](http://www.metal-rules.com/metalnews/wp-content/uploads/2008/03/hanoi_logo_1.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 70:** Splashmagazine.com 2013. File: van-halen.jpg  
<<http://splashmagazine.com/wp-content/uploads/2013/05/van-halen.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 71:** Wikimedia Commons 2011. File: Poison\_logo.svg  
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Poison\\_logo.svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Poison_logo.svg)> (25.9.2014)

**Kuva 72:** Themidlandsrocks.com 2012. File:  
<<http://www.themidlandsrocks.com/wp-content/uploads/reckless-love-logo.png>> (25.9.2014)

**Kuva 73:** Unsungmelody.com 2013. File: Steel-Panther-logo.jpg  
<<http://www.unsungmelody.com/wp-content/uploads/2013/03/Steel-Panther-logo.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 74:** Wikipedia 2011. File: Poison-Look-What-the-Cat-Dragged-In.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Poison-Look-What-the-Cat-Dragged-In.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 75:** Wikipedia 2014. File: Van\_Halen\_album.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Van\\_Halen\\_album.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Van_Halen_album.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 76:** Wikipedia 2013. File: TS\_UnderBlade1.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:TS\\_UnderBlade1.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:TS_UnderBlade1.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 77:** Wikipedia 2006. File: Oriental\_Beat.jpg  
<[http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Oriental\\_Beat.jpg](http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Oriental_Beat.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 78:** Wikipedia 2014. File: Reckless\_Love\_ST.jpeg  
<[http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Reckless\\_Love\\_ST.jpeg](http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Reckless_Love_ST.jpeg)> (25.9.2014)

**Kuva 79:** Wikipedia 2009. File: Steel\_panther\_feel\_the\_steel.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Steel\\_panther\\_feel\\_the\\_steel.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Steel_panther_feel_the_steel.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 80:** Wikipedia 2006. File: Hollyweird\_Cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Hollyweird\\_Cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Hollyweird_Cover.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 81:** Wikipedia 2011. File: Steelpanther-balls-out-album-cover.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Steelpanther-balls-out-album-cover.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 82:** Theglamnationnetwork.com 2014. File: 13123626/2732082\_orig.jpg  
<[www.theglamnationnetwork.com/uploads/1/3/1/2/13123626/2732082\\_orig.jpg](http://www.theglamnationnetwork.com/uploads/1/3/1/2/13123626/2732082_orig.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 83:** Simpleeighties.com 2014. File: Twisted\_Sister\_The\_Essentials.jpg  
<[http://www.simpleeighties.com/resources/Twisted\\_Sister\\_The\\_Essentials.jpg.opt360x250o0%2C0s360x250.jpg](http://www.simpleeighties.com/resources/Twisted_Sister_The_Essentials.jpg.opt360x250o0%2C0s360x250.jpg)> (25.9.2014)

**Kuva 84:** Steelpantherrocks.com 2014. File: sp41.jpg  
<<http://steelpantherrocks.com/wp-content/uploads/2014/07/sp41.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 85:** Melodichardrock.com 2013. File: Reckless-Love-2013.jpg  
<<http://melodic-hardrock.com/wp-content/uploads/2013/10/Reckless-Love-2013.jpg>> (25.9.2014)

**Kuva 86:** Peter Beste 2007. File: 13\_koldbrannhorns.jpg  
<<http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/53cee47ce4b0146f693f>>



6aaf/1406068165420/13\_koldbrannhorns.jpg?format=750w> (26.9.2014)

**Kuva 87:** Peter Beste 2002. File: 13\_kvitrafnreaction.jpg

<[http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/53cd4ec6e4b073a0e8c18f15/1406067974250/13\\_kvitrafnreaction.jpg?format=750w](http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/53cd4ec6e4b073a0e8c18f15/1406067974250/13_kvitrafnreaction.jpg?format=750w)> (26.9.2014)

**Kuva 88:** Peter Beste 2002. File: frost\_mirror.jpg

<[http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/54076d5ee4b007c7983f3ce9/1409773200327/frost\\_mirror.jpg?format=750w](http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/54076d5ee4b007c7983f3ce9/1409773200327/frost_mirror.jpg?format=750w)> (26.9.2014)

**Kuva 89:** Wikimedia Commons 2009. File: Taake\_Hellfest\_2009\_9\_NB.jpg

<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Taake\\_Hellfest\\_2009\\_9\\_NB.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Taake_Hellfest_2009_9_NB.jpg)> (26.9.2014)

**Kuva 90:** Peter Beste 2014. File: GAAHL18X24.jpg

<<http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd48d0e4b03cd266c06eb2/53fbc399e4b0cf1a1bc967e2/1409008578835/GAAHL18X24.jpg?format=750w>> (26.9.2014)

**Kuva 91:** Photopit.com 2008. File: dimmuborgir28.jpg

<<http://archive.photopit.com/hellfest/dimmuborgir/dimmuborgir28.jpg>> (26.9.2014)

**Kuva 92:** The-metalithic.com 2014. File: Behemoth\_foto10.jpg

<[http://www.the-metalithic.com/wp-content/uploads/2014/02/Behemoth\\_foto10.jpg](http://www.the-metalithic.com/wp-content/uploads/2014/02/Behemoth_foto10.jpg)> (26.9.2014)

**Kuva 93:** Negakinu Photography & Design 2014. File: 1172752\_original-1.jpg

<[http://i.crevado.com/artists/82196/artwork/1172752\\_original-1.jpg](http://i.crevado.com/artists/82196/artwork/1172752_original-1.jpg)> (26.9.2014)

**Kuva 94:** Immortalofficial.com 2009. File: band2.jpg

<<http://www.immortalofficial.com/blog/wp-content/uploads/2009/09/band2.jpg>> (26.9.2014)

**Kuva 95:** Rockzirkus.de 2014. File: brown\_j.jpg

<[http://www.rockzirkus.de/bunt/joint70/brown\\_j.jpg](http://www.rockzirkus.de/bunt/joint70/brown_j.jpg)> (26.9.2014)

**Kuva 96:** Rock's backpages 2014. File: 8982.jpg

<<http://www.rocksbackpages.com/public/img/artists/8982.jpg>> (26.9.2014)

**Kuva 97:** Getty Images 2012. File: GSimmons02\_GQ\_21Mar12\_getty\_b.jpg

<[http://cdni.condenast.co.uk/642x390/g\\_j/GSimmons02\\_GQ\\_21Mar12\\_getty\\_b.jpg](http://cdni.condenast.co.uk/642x390/g_j/GSimmons02_GQ_21Mar12_getty_b.jpg)> (26.9.2014)

**Kuva 98:** Metalpolis.net 2008. File: gorgoroth\_bla04.jpg

<[http://metalpolis.net/files/pictures/articlespics/gorgoroth\\_bla04.jpg](http://metalpolis.net/files/pictures/articlespics/gorgoroth_bla04.jpg)> (27.9.2014)

**Kuva 99:** Peter Beste 2004. File: 13\_taaketrees.jpg

<[http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/53cee480e4b0146f693f6ac8/1406735552353/13\\_taaketrees.jpg?format=750w](http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/53cee480e4b0146f693f6ac8/1406735552353/13_taaketrees.jpg?format=750w)> (27.9.2014)

**Kuva 100:** Dark-world.ru 2010. File: dw\_uabour0k.jpg

<[http://dark-world.ru/files/bands/photos/Immortal/dw\\_uabour0k.jpg](http://dark-world.ru/files/bands/photos/Immortal/dw_uabour0k.jpg)> (27.9.2014)

**Kuva 101:** Peter Beste 2008. File: 21744139-21744141-large.jpg

<<http://assets.rollingstone.com/assets/images/music/2008/galleries/norwegian-black-metal/norwegian-black-metal-page-49-bottom-right-74336/21744139-21744141-large.jpg>> (27.9.2014)

**Kuva 102:** Peter Beste 2003. File: 12\_kohdark.jpg

<[http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/53fbd7b4e4b02b6d9a7674d9/1409763712926/12\\_kohdark.jpg?format=750w](http://static.squarespace.com/static/53cd477de4b0fa81a6994019/53cd4913e4b03cd266c06f35/53fbd7b4e4b02b6d9a7674d9/1409763712926/12_kohdark.jpg?format=750w)> (27.9.2014)

**Kuva 103:** Gorgoroth.info 2014. File: full\_under.jpg

<[http://www.gorgoroth.info/discography/img/full\\_under.jpg](http://www.gorgoroth.info/discography/img/full_under.jpg)> (27.9.2014)

**Kuva 104:** Wikipedia 2012. File: Filosofem.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Filosofem.jpg>> (27.9.2014)

**Kuva 105:** Das-kaiserreich.net 2012 File: white-and-frozen-world-large.jpg  
<<http://www.das-kaiserreich.net/music/white-and-frozen-world-large.jpg>> (27.9.2014)

**Kuva 106:** Szpajdel. Lord of the Logos. s.7. Gestalten, Berlin 2009

**Kuva 107:** Metalinquisition.blogspot.fi 2009. File: Black\_Metal\_Logos\_by\_krios3.jpg  
<[http://3.bp.blogspot.com/\\_5tY-XfbgJe0/SdYdG6f3P\\_I/AAAAAAACXk/gWRCdU2KwPY/s1600/Black\\_Metal\\_Logos\\_by\\_krios3.jpg](http://3.bp.blogspot.com/_5tY-XfbgJe0/SdYdG6f3P_I/AAAAAAACXk/gWRCdU2KwPY/s1600/Black_Metal_Logos_by_krios3.jpg)> (29.9.2014)

**Kuva 108:** Metalblade.com 2014. File: behemoth\_photo04.jpg  
<[http://www.metalblade.com/europe/photos/behemoth\\_photo04.jpg](http://www.metalblade.com/europe/photos/behemoth_photo04.jpg)> (29.9.2014)

**Kuva 109:** Wikipedia 2012. File: Cannibalcorpsetorture.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Cannibalcorpsetorture.jpg>> (29.9.2014)

**Kuva 110:** Wikipedia 2008. File: Napalm\_Death\_-\_Time\_Waits\_for\_No\_Slave.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Napalm\\_Death\\_-\\_Time\\_Waits\\_for\\_No\\_Slave.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Napalm_Death_-_Time_Waits_for_No_Slave.jpg)> (29.9.2014)

**Kuva 111:** Wikipedia 2014. File: ObituaryInkedInBlood.png  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:ObituaryInkedInBlood.png>> (29.9.2014)

**Kuva 112:** Soilwork.org 2013. File: Sworn-to-a-Great-Divide-600.jpg  
<<http://site.soilwork.org/wp-content/uploads/2013/02/Sworn-to-a-Great-Divide-600.jpg>> (29.9.2014)

**Kuva 113:** Omniumgatherum.org 2013. File: disco\_5.jpg  
<[http://www.omniumgatherum.org/disco\\_5.jpg](http://www.omniumgatherum.org/disco_5.jpg)> (29.9.2014)

**Kuva 114:** Wintersun.fi 2012. File: Wintersun-Time\_I-cover.jpg  
<[http://www.wintersun.fi/gfx/Wintersun-Time\\_I-cover.jpg](http://www.wintersun.fi/gfx/Wintersun-Time_I-cover.jpg)> (29.9.2014)

**Kuva 115:** Wikipedia 2012. File: Candlemass\_-\_Psalms\_For\_The\_Dead.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Candlemass\\_-\\_Psalms\\_For\\_The\\_Dead.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Candlemass_-_Psalms_For_The_Dead.jpg)> (29.9.2014)

**Kuva 116:** Wikipedia 2013. File: Cathedral\_The\_Last\_Spire\_album\_cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Cathedral\\_The\\_Last\\_Spire\\_album\\_cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Cathedral_The_Last_Spire_album_cover.jpg)> (29.9.2014)

**Kuva 117:** Katatonia.com 2014. File: rel\_tgcd.jpg  
<[http://katatonia.com/images/rel\\_tgcd.jpg](http://katatonia.com/images/rel_tgcd.jpg)> (29.9.2014)

**Kuva 118:** Metal Archives 2014. File: 186\_logo.png?5824  
<[http://www.metal-archives.com/images/1/8/6/186\\_logo.png?5824](http://www.metal-archives.com/images/1/8/6/186_logo.png?5824)> (29.9.2014)

**Kuva 119:** Metal Archives 2014. File: 68\_logo.jpg?3141  
<[http://www.metal-archives.com/images/6/8/68\\_logo.jpg?3141](http://www.metal-archives.com/images/6/8/68_logo.jpg?3141)> (29.9.2014)

**Kuva 120:** Metalsucks.net 2012. File: Napalm-Death-Logo.jpg  
<<http://www.metalsucks.net/wp-content/uploads/2012/05/Napalm-Death-Logo.jpg>> (29.9.2014)

**Kuva 121:** Metalrecusants.com 2013. File: carcasslogolineartpure-1024x294.jpg  
<<http://metalrecusants.com/wp-content/uploads/2013/09/carcasslogolineartpure-1024x294.jpg>> (29.9.2014)

**Kuva 122:** Metalcry.com 2012: File: Eluveitie-Logo-600x149.jpg  
<<http://www.metalcry.com/wp-content/uploads/2012/08/Eluveitie-Logo-600x149.jpg>> (30.9.2014)

**Kuva 123:** Metal Archives 2014. File: 387\_logo.jpg  
<[http://www.metal-archives.com/images/3/8/7/387\\_logo.jpg](http://www.metal-archives.com/images/3/8/7/387_logo.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 124:** Metal Archives 2014. File: 1071\_logo.gif  
<[http://www.metal-archives.com/images/1/0/7/1/1071\\_logo.gif](http://www.metal-archives.com/images/1/0/7/1/1071_logo.gif)> (30.9.2014)

**Kuva 125:** Skycladmusic.co.uk 2014. File: poster\_1.jpg  
<[http://skycladmusic.co.uk/posters/poster\\_1.jpg](http://skycladmusic.co.uk/posters/poster_1.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 126:** Equilibrium-metal.net 2014. File: logo.png  
<<http://equilibrium-metal.net/wp-content/themes/wpci-equilibrium/images/logo.png>> (30.9.2014)

**Kuva 127:** Wikipedia 2007. File: Ensiferum\_%28logo%29.svg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Ensiferum\\_%28logo%29.svg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Ensiferum_%28logo%29.svg)> (30.9.2014)

**Kuva 128:** Goldenhallofthemetals.blogspot.com 2014. File: url.png  
<[http://3.bp.blogspot.com/-kNP4knf9Ug4/UrjSwbD6pNI/AAAAAAAAAHI/ud\\_dUrH0gVQ/s1600/url.png](http://3.bp.blogspot.com/-kNP4knf9Ug4/UrjSwbD6pNI/AAAAAAAAAHI/ud_dUrH0gVQ/s1600/url.png)> (30.9.2014)

**Kuva 129:** Thmag.us 2010. File: skyforger\_logo\_bw.jpg  
<[http://www.thmag.us/skyforger\\_logo\\_bw.jpg](http://www.thmag.us/skyforger_logo_bw.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 130:** Korpiklaani.com 2014. File: kk\_logo1.jpg  
<[http://www.korpiklaani.com/media/pics/promo/kk\\_logo1.jpg](http://www.korpiklaani.com/media/pics/promo/kk_logo1.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 131:** Metal Archives 2014. File: kk\_logo1.jpg  
<[http://www.korpiklaani.com/media/pics/promo/kk\\_logo1.jpg](http://www.korpiklaani.com/media/pics/promo/kk_logo1.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 132:** 4shared.com 2014. File: Logo2.jpg  
<<http://dc603.4shared.com/img/NO3vxh-F/s7/137c2382b10/Logo2.jpg>> (30.9.2014)

**Kuva 133:** Norsemyth.org 2014.  
<[http://1.bp.blogspot.com/-WhvBcmLpWr8/UnCaofQ\\_\\_jI/AAAAAAAAADvs/tV87r1eNGig/s1600/Tyr+band+Heri+Joensen+interview+Viking+reenactment+costumes+weapons+fjord+Norse+Mythology+Blog+Viking+heathen+pagan+folk+metal.jpg](http://1.bp.blogspot.com/-WhvBcmLpWr8/UnCaofQ__jI/AAAAAAAAADvs/tV87r1eNGig/s1600/Tyr+band+Heri+Joensen+interview+Viking+reenactment+costumes+weapons+fjord+Norse+Mythology+Blog+Viking+heathen+pagan+folk+metal.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 134:** Arkona-russia.com 2011. File: big\_10115.jpg  
<[http://www.arkona-russia.com/gallery/big\\_10115.jpg](http://www.arkona-russia.com/gallery/big_10115.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 135:** Ensiferum.com 2011. File: 78\_ensiferum1.jpg  
<[http://www.ensiferum.com/uploads/files/78\\_ensiferum1.jpg](http://www.ensiferum.com/uploads/files/78_ensiferum1.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 136:** Turisas.com 2014. File: header\_band1.png  
<[http://www.turisas.com/site/wp-content/uploads/2013/07/header\\_band1.png](http://www.turisas.com/site/wp-content/uploads/2013/07/header_band1.png)> (30.9.2014)

**Kuva 137:** Dragon-productions.eu 2013. File: Finntroll\_2013.jpg  
<[http://www.dragon-productions.eu/wp-content/uploads/2014/04/Finntroll\\_2013.jpg](http://www.dragon-productions.eu/wp-content/uploads/2014/04/Finntroll_2013.jpg)> (30.9.2014)

**Kuva 138:** Nuclearblast.de 2014. File: 166634.jpg  
<<http://www.nuclearblast.de/static/articles/166/166634.jpg/1000x1000.jpg>> (30.9.2014)

**Kuva 139:** Stormbringer.at 2012. File: 31690.jpg  
<<http://www.stormbringer.at/images/news/31690.jpg>> (30.9.2014)

**Kuva 140:** Folk-metal.nl 2014. File: vexillum-unum.jpg  
<<http://www.folk-metal.nl/wp-content/uploads/2013/09/vexillum-unum.jpg>> (30.9.2014)

**Kuva 141:** Nuclearblast.de 2014. File: 136745.jpg  
<<http://www.nuclearblast.de/static/articles/136/136745.jpg/1000x1000.jpg>> (1.10.2014)

**Kuva 142:** Ensiferum.com 2014. File: 54\_iron.jpg  
<[http://www.ensiferum.com/uploads/files/54\\_iron.jpg](http://www.ensiferum.com/uploads/files/54_iron.jpg)> (1.10.2014)

**Kuva 143:** Wikipedia 2011. File: Arkona\_-\_Slovo.jpg

<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Arkona\\_-\\_Slovo.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Arkona_-_Slovo.jpg)> (1.10.2014)

**Kuva 144:** Wikipedia 2013. File: Honour\_Amongst\_Chaos.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Honour\\_Amongst\\_Chaos.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Honour_Amongst_Chaos.jpg)> (1.10.2014)

**Kuva 145:** Onemetal.com 2010. File: cover3.jpg  
<<http://www.onemetal.com/wp-content/uploads/2010/04/cover3.jpg>> (1.10.2014)

**Kuva 146:** Wikipedia 2007. File: Tervaskanto.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tervaskanto.jpg>> (1.10.2014)

**Kuva 147:** Willzuk's Weblog 2011. File: ensiferummain.jpg  
<<http://willzuk.files.wordpress.com/2011/04/ensiferummain.jpg?w=869&h=650>> (1.10.2014)

**Kuva 148:** Malcolmgarn.com 2012. File: Arkona%2016.jpg  
<<http://malcolmgarn.com/wp-content/gallery/All/2012-04-01%20Arkona%20Club%20Soda/Arkona%2016.jpg>> (1.10.2014)

**Kuva 149:** Dit is Suzanne 2010.  
<<https://www.flickr.com/photos/ditissuzanne/4491052746/>> (1.10.2014)

**Kuva 150:** Nikky Holmes 2013.  
<<https://www.flickr.com/photos/nikkyholmes/8602597656/>> (1.10.2014)

**Kuva 151:** Eternal-terror.com 2014. File: Copenhell\_14\_Finntroll\_2.jpg  
<[http://www.eternal-terror.com/userfiles/Copenhell\\_14\\_Finntroll\\_2.jpg](http://www.eternal-terror.com/userfiles/Copenhell_14_Finntroll_2.jpg)>

**Kuva 152:** Nightwish.com 2004. File: nw2004set5.jpg  
<<http://www.nightwish.com/gallery/albums/promo/nw2004set5.jpg>> (2.10.2014)

**Kuva 153:** Fanpop.com 2014. File: within-temptation-music-21169142-1960-2280.jpg  
<<http://images4.fanpop.com/image/photos/21100000/within-temptation-music-21169142-1960-2280.jpg>> (2.10.2014)

**Kuva 154:** Mortenveland.com 2014. File: sirenia-gruppe4\_loc4-color2.jpg  
<[http://www.mortenveland.com/sirenia/wpsystem/wp-content/gallery/perils-of-the-deep-blue/sirenia-gruppe4\\_loc4-color2.jpg](http://www.mortenveland.com/sirenia/wpsystem/wp-content/gallery/perils-of-the-deep-blue/sirenia-gruppe4_loc4-color2.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 155:** Prog-sphere.com 2014. File: Xandria-620x400.jpg  
<<http://www.prog-sphere.com/wp-content/uploads/2014/04/Xandria-620x400.jpg>> (2.10.2014)

**Kuva 156:** Metal Archives 2014. File: 102093\_photo.jpg  
<[http://www.metal-archives.com/images/1/0/2/0/102093\\_photo.jpg?5428](http://www.metal-archives.com/images/1/0/2/0/102093_photo.jpg?5428)> (2.10.2014)

**Kuva 157:** Leaveseyes.de 2011. File: band\_04-copy.jpg  
<[http://www.leaveseyes.de/wp-content/uploads/2011/04/band\\_04-copy.jpg](http://www.leaveseyes.de/wp-content/uploads/2011/04/band_04-copy.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 158:** Leaveseyes.de 2011. File: Meredead.jpg  
<<http://www.leaveseyes.de/wp-content/uploads/2011/04/CD-Meredead.jpg>> (2.10.2014)

**Kuva 159:** Wikipedia 2013. File: The\_Divine\_Conspiracy.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:The\\_Divine\\_Conspiracy.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:The_Divine_Conspiracy.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 160:** Wikipedia 2013. File: Perils\_of\_the\_Deep\_Blue\_Album\_Cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Perils\\_of\\_the\\_Deep\\_Blue\\_Album\\_Cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Perils_of_the_Deep_Blue_Album_Cover.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 161:** Wikipedia 2008. File: Within\_Temptation\_-\_The\_Heart\_of\_Everything\_(2007).jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Within\\_Temptation\\_-\\_The\\_Heart\\_of\\_Everything\\_%282007%29.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Within_Temptation_-_The_Heart_of_Everything_%282007%29.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 162:** Wikipedia 2013. File: Dark\_Wings\_of\_Steel.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Dark\\_Wings\\_of\\_Steel.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Dark_Wings_of_Steel.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 163:** Wikipedia 2010. File: Sitraahra.png  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Sitraahra.png>> (2.10.2014)

**Kuva 164:** Wikipedia 2010. File: Tales\_of\_lthiria\_album\_art.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tales\\_of\\_lthiria\\_album\\_art.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tales_of_lthiria_album_art.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 165:** Wikipedia 2012. File: Silverthorn\_cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Silverthorn\\_cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Silverthorn_cover.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 166:** metalkingdom.net 2014. File: 30176\_ancestral\_legacy\_nightmare\_diaries.jpg  
<[http://www.metalkingdom.net/album/cover/d81/30176\\_ancestral\\_legacy\\_nightmare\\_diaries.jpg](http://www.metalkingdom.net/album/cover/d81/30176_ancestral_legacy_nightmare_diaries.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 167:** Metal Archives 2014. File: 3540322098\_photo.jpg  
<[http://www.metal-archives.com/images/3/5/4/0/3540322098\\_photo.jpg](http://www.metal-archives.com/images/3/5/4/0/3540322098_photo.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 168:** Wikimedia Commons 2008. File: Nightwish\_wordmark.svg  
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nightwish\\_wordmark.svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nightwish_wordmark.svg)> (2.10.2014)

**Kuva 169:** Metalorgie.com 2014. File: LeavesEyes\_logo.jpg  
<[http://www.metalorgie.com/grp\\_logo/LeavesEyes\\_logo.jpg](http://www.metalorgie.com/grp_logo/LeavesEyes_logo.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 170:** Spirit-of-metal.com 2014. File: logo.jpg  
<<http://www.spirit-of-metal.com/les%20goupes/S/Sorronia/pics/logo.jpg>> (2.10.2014)

**Kuva 171:** Bandlogos.wordpress.com 2011. File: therion\_logo.jpg  
<[http://bandlogos.files.wordpress.com/2011/09/therion\\_logo.jpg](http://bandlogos.files.wordpress.com/2011/09/therion_logo.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 172:** Fanart.tv 2014. File: avantasia-5153aa663348e.png  
<<https://fanart.tv/fanart/music/2ecbc483-dee4-442f-8ce7-f3ab31c73f87/hdmusiclogo/avantasia-5153aa663348e.png>> (2.10.2014)

**Kuva 173:** Wikimedia Commons 2010. File: EPICA\_Logo\_-\_BITMAP.jpg  
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:EPICA\\_Logo\\_-\\_BITMAP.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:EPICA_Logo_-_BITMAP.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 174:** Wikimedia Commons 2013 File: Rammstein\_logo\_2.svg  
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rammstein\\_logo\\_2.svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rammstein_logo_2.svg)> (3.10.2014)

**Kuva 175:** Musicallighthouse.com 2013 File: Turmion-K%C3%A4til%C3%B6t-logo-300x300.png  
<<http://musicallighthouse.com/wp-content/uploads/2013/09/Turmion-K%C3%A4til%C3%B6t-logo-300x300.png>> (3.10.2014)

**Kuva 176:** Wikimedia Commons 2008 File: Nine\_Inch\_Nails\_logo.svg  
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nine\\_Inch\\_Nails\\_logo.svg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nine_Inch_Nails_logo.svg)> (3.10.2014)

**Kuva 177:** Spirit-of-metal.com 2008 File: 582855\_logo.jpg  
<[http://www.spirit-of-metal.com/les%20goupes/K/KMFDM/pics/582855\\_logo.jpg](http://www.spirit-of-metal.com/les%20goupes/K/KMFDM/pics/582855_logo.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 178:** Metal Archives 2014. File: 788\_logo.jpg  
<[http://www.metal-archives.com/images/7/8/8/788\\_logo.jpg](http://www.metal-archives.com/images/7/8/8/788_logo.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 179:** Deathstars.net 2014. File: promotion/08.jpg  
<<http://www.deathstars.net/wp-content/gallery/promotion/08.jpg>> (3.10.2014)

**Kuva 180:** Konbini.com 2014. File: Marilyn-Manson-810x632.jpeg  
<<http://www.konbini.com/en/files/2014/05/Marilyn-Manson-810x632.jpeg>> (3.10.2014)

**Kuva 181:** Soundspheremag.com 2013. File: defiled\_group016.jpg  
<[http://www.soundspheremag.com/wp-content/migration/images/stories/defiled\\_group016.jpg](http://www.soundspheremag.com/wp-content/migration/images/stories/defiled_group016.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 182:** Wikipedia 2012. File: Fear\_Factory\_-\_%22The\_Industrialist%22\_album\_cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Fear\\_Factory\\_-\\_%22The\\_Industrialist%22\\_album\\_cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Fear_Factory_-_%22The_Industrialist%22_album_cover.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 183:** Wikipedia 2012. File: God\_Is\_An\_Automaton.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:God\\_Is\\_An\\_Automaton.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:God_Is_An_Automaton.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 184:** Metal Archives 2011. File: 301791.jpg  
<<http://www.metal-archives.com/images/3/0/1/7/301791.jpg?2322>> (3.10.2014)

**Kuva 185:** Wikipedia 2014. File: KMFDM\_-\_Blitz.png  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:KMFDM\\_-\\_Blitz.png](http://en.wikipedia.org/wiki/File:KMFDM_-_Blitz.png)> (3.10.2014)

**Kuva 186:** Wikipedia 2008. File: The\_slip\_%28Nine\_Inch\_Nails\_album%29.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:The\\_slip\\_%28Nine\\_Inch\\_Nails\\_album%29.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:The_slip_%28Nine_Inch_Nails_album%29.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 187:** Wikipedia 2014. File: Godflesh\_-\_A\_World\_Lit\_Only\_by\_Fire.jpg  
<[en.wikipedia.org/wiki/File:Godflesh\\_-\\_A\\_World\\_Lit\\_Only\\_by\\_Fire.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Godflesh_-_A_World_Lit_Only_by_Fire.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 188:** Wikipedia 2013. File: Nine\_Inch\_Nails\_-\_Hesitation\_Marks\_Digital\_Album\_Art.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Nine\\_Inch\\_Nails\\_-\\_Hesitation\\_Marks\\_Digital\\_Album\\_Art.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Nine_Inch_Nails_-_Hesitation_Marks_Digital_Album_Art.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 189:** Wikipedia 2012. File: ReiseReise.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:ReiseReise.jpg>> (3.10.2014)

**Kuva 190:** Wikipedia 2006. File: Syl-newblack.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Syl-newblack.jpg>> (3.10.2014)

**Kuva 191:** Kaaoszine 2013. File: Turmion-K%C3%A4til%C3%B6t-2013.jpg  
<<http://kaaoszine.fi/wp-content/uploads/2013/09/Turmion-K%C3%A4til%C3%B6t-2013.jpg>> (3.10.2014)

**Kuva 192:** Wikipedia 2011. File: DTOE\_DT.jpg  
<[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/f/f3/DTOE\\_DT.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/f/f3/DTOE_DT.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 193:** Wikipedia 2009. File: Dream\_Theater\_-\_Systematic\_Chaos.jpg  
<[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/e/e3/Dream\\_Theater\\_-\\_Systematic\\_Chaos.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/e/e3/Dream_Theater_-_Systematic_Chaos.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 194:** Wikipedia 2008. File: Opeth\_-\_Watershed.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Opeth\\_-\\_Watershed.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Opeth_-_Watershed.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 195:** Wikipedia 2011. File: Ghost\_Reveries\_%28Opeth%29\_album\_cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Ghost\\_Reveries\\_%28Opeth%29\\_album\\_cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Ghost_Reveries_%28Opeth%29_album_cover.jpg)> (2.10.2014)

**Kuva 196:** Symphonyx.com. 2014 File: cov-paradiselost-483x480.jpg  
<<http://www.symphonyx.com/site/wp-content/uploads/2011/07/cov-paradiselost-483x480.jpg>> (2.10.2014)

**Kuva 197:** Symphonyx.com. 2014. File: cov-iconoclast-cd-525x480.jpg  
<<http://www.symphonyx.com/site/wp-content/uploads/2011/07/cov-iconoclast-cd-525x480.jpg>> (2.10.2014)

**Kuva 198:** Wikipedia. 2014. File: 5\_The\_Gray\_Chapter\_Artwork.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:5\\_The\\_Gray\\_Chapter\\_Artwork.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:5_The_Gray_Chapter_Artwork.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 199:** Wikipedia. 2012. File: A\_War\_You\_Cannot\_Win.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:A\\_War\\_You\\_Cannot\\_Win.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:A_War_You_Cannot_Win.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 200:** Wikipedia. 2013. File: A7XHailtotheKing.png  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:A7XHailtotheKing.png>> (3.10.2014)

**Kuva 201:** Wikipedia. 2014. File: Aild\_awakened-cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Aild\\_awakened-cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Aild_awakened-cover.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 202:** Wikipedia. 2010. File: Bulletfever.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bulletfever.jpg>> (3.10.2014)

**Kuva 203:** Wikipedia. 2008. File: Diablo\_-\_Icaros.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Diablo\\_-\\_Icaros.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Diablo_-_Icaros.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 204:** Wikipedia. 2013. File: Killswitch\_engage\_disarm\_the\_descent\_cover.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Killswitch\\_engage\\_disarm\\_the\\_descent\\_cover.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Killswitch_engage_disarm_the_descent_cover.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 205:** Interarma.bandcamp.com 2013. File: a0782069833\_2.jpg  
<[http://f1.bcbits.com/img/a0782069833\\_2.jpg](http://f1.bcbits.com/img/a0782069833_2.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 206:** nuclearblast.de 2014. File: 212153.jpg  
<<http://www.nuclearblast.de/static/articles/212/212153.jpg/1000x1000.jpg>> (3.10.2014)

**Kuva 207:** Wikipedia 2009. File: Killswitchengage2009album.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Killswitchengage2009album.jpg>> (3.10.2014)

**Kuva 208:** Wikipedia 2012. File: Sonata-arctica-stones-grow-her-name.jpg  
<<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Sonata-arctica-stones-grow-her-name.jpg>> (3.10.2014)

**Kuva 209:** Wikipedia 2012. File: Paradise\_lost\_tragic\_idol.jpg  
<[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Paradise\\_lost\\_tragic\\_idol.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Paradise_lost_tragic_idol.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 210:** Brandsoftheworld.com 2011. File: avenged\_0.png  
<[http://www.brandsoftheworld.com/sites/default/files/styles/logo-original-577x577/public/052011/avenged\\_0.png](http://www.brandsoftheworld.com/sites/default/files/styles/logo-original-577x577/public/052011/avenged_0.png)> (3.10.2014)

**Kuva 211:** Wikimedia Commons 2011. File: Bullet\_For\_My\_Valentine\_logo.png  
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bullet\\_For\\_My\\_Valentine\\_logo.png](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bullet_For_My_Valentine_logo.png)> (3.10.2014)

**Kuva 212:** Wikimedia Commons 2011. File: Slipknot\_%28Logo%29.png  
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Slipknot\\_%28Logo%29.png](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Slipknot_%28Logo%29.png)> (3.10.2014)

**Kuva 213:** Prosportstickers.com 2014. File: mudvayne\_band\_vinyl\_decal\_stickers\_\_37169.jpg  
<[http://www.prosportstickers.com/product\\_images/q/mudvayne\\_band\\_vinyl\\_decal\\_stickers\\_\\_37169.jpg](http://www.prosportstickers.com/product_images/q/mudvayne_band_vinyl_decal_stickers__37169.jpg)> (3.10.2014)

**Kuva 214:** Brandsoftheworld.com 2005. File: brand.gif  
<<http://www.brandsoftheworld.com/sites/default/files/styles/logo-original-577x577/public/0013/4576/brand.gif>> (3.10.2014)

**Kuva 215:** Metal Archives 2014. File: 1283\_logo.gif  
<[http://www.metal-archives.com/images/1/2/8/3/1283\\_logo.gif](http://www.metal-archives.com/images/1/2/8/3/1283_logo.gif)> (3.10.2014)